

EDUSKUNNAN VASTAUS 92/2005 vp

Hallituksen esitys rajavartiolaitosta ja rajavartiolaitoksesta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä rajavartiolaitosta ja rajavyyhökettä koskevan lain-säädännön uudistamiseksi (HE 6/2005 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 12/2005 vp).

Eduskunta edellyttää hallituksen tarkkaan seuraavan rajavartiolaitosta koskevan lainsäädännön toimeenpanoa sekä huolehtivan siitä, että hallintovaliokunnalle annetaan viimeistään vuoden 2008 loppuun mennessä seikkaperäinen kirjallinen selvitys rajavartiolaitosta koskevan lainsäädännön toimivuudesta ja soveltamisesta.

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

rajavartiolaituksen hallinnosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan hallinnon, koulutuksen ja tutkimustoiminnan järjestämiseen sekä palvelussuhteeseen rajavartiolaitoksessa, jollei muuta säädetä. Rajavartiolaitoksen sotilaskäsky-

asioista on voimassa, mitä tässä laissa ja muual-
la säädetään.

2 §

Rajajoukot

Tässä laissa tarkoitetaan rajavoukoilla niitä rajavartioloituksen virkamiehiä ja rajavartioloituksessa asevelvollisuuslain (452/1950) nojalla palvelemaan määrättyjä tai vapaaehtoista ase-

palvelusta suorittavia henkilöitä, jotka voidaan valtakunnan puolustusta tehostettaessa liittää puolustusvoimiin.

2 luku

**Rajavartiolaitoksen hallinto ja henkilöstö
sekä sen virkamiestä koskevat erityiset
oikeudet ja velvollisuudet**

3 §

Rajavartiolaitos, päällikkö ja hallintoyksiköt

Rajavartiolaitos on sisäasiainministeriön johdon ja valvonnan alaisena toimiva valtion keskushallintoon kuuluva viranomainen. Rajavartiolaitosta johtaa sisäasiainministeriössä rajavartiolaitoksen päällikkö alaisinaan hallintoyksikköinä rajavartiolaitoksen esikunta, rajavartiostot ja merivartiostot, raja- ja merivartiokoulu sekä vartiolentolaivue (*hallintoyksiköt*).

Rajavartiolaitoksen esikuntaa johtaa rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö ja muuta hallintoyksikköä asianomaisen hallintoyksikön päällikkö. Muut hallintoyksiköt ovat rajavartiolaitoksen esikunnan alaisia. Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö toimii rajavartiolaitoksen päällikön sijaisena tämän ollessa estyneenä.

Rajavartiolaitoksen hallintoyksiköistä, rajavartiostojen ja merivartiostojen alueellisista rajoista sekä rajavartiolaitoksen päällikön oikeudesta määrätä rajavartiolaitoksen hallintoyksiköiden tarkemmasta kokoonpanosta sekä rajavartiolaitoksen johtosuhteista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Rajavartioviranomaiset

Rajavartiolaitoksen päällikkö ja rajavartiolaitoksen esikunta ovat valtakunnallisia rajavartioviranomaisia.

Rajavartiostot ja merivartiostot sekä niiden komentajat ovat alueellisia rajavartioviranomaisia. Raja- ja merivartiokoulu sekä vartiolentolaivue ovat alueelliseen jaotukseen kuulumattomia

rajavartioviranomaisia. Muut kuin edellä mainitut rajavartiolaitoksen yksiköt ovat paikallisia rajavartioviranomaisia.

Rajavartiolaitoksen päälliköllä on oikeus ottaa ratkaistavakseen muun rajavartioviranomaisen ratkaistavaksi säädetty asia.

5 §

Sisäasiainministeriön tehtävät rajavartiolaitoksessa

Rajavartiolaitoksen päällikkö pitää sisäasiainministerin tietoisena rajavartiolaitosta koskevista asioista ja osallistuu rajavartiolaitosta koskevien asioiden käsittelyyn sisäasiainministeriössä.

Rajavartiolaitoksen päälliköllä on oikeus esitelystä ratkaista rajavartiolaitosta ja sen toimialaa koskevat sisäasiainministeriön päätettäviksi säädettyt muut kuin yhteiskunnallisesti tai taloudellisesti merkittävät hallintoasiat, jollei toisin säädetä.

Rajavartiolaitoksen esikunta on samalla sisäasiainministeriön rajavartio-osasto. Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö on samalla sisäasiainministeriön rajavartio-osaston osastopäällikkö.

6 §

Rajavartiolaitoksen sisäinen järjestys ja sotilaskäskyasiat

Rajavartiolaitoksen sisäinen järjestys on sotilaallinen. Sotilasvirassa palveleva virkamies esittelee rajavartiolaitoksen päällikön tai muun sotilasesimiehen ratkaistavaksi osoitetun sotilaskäskyasian ja varmentaa sotilasesimiehen siitä tekemän päätöksen.

7 §

Tasavallan presidentin päätöksenteko rajavartiolaitoksen sotilaskäskyasioissa

Tasavallan presidentti päättää rajajoukkojen puolustusvalmiuden merkittävistä muutoksista sekä muista rajavartiolaitoksen sotilaallisia maanpuolustustehtäviä koskevista laajakantoi-

sista tai periaatteellisesti merkittävistä rajavartiolaitoksen sotilaskäskyasioista. Presidentti päättää sotilaskäskyasiana myös rajavartiolaitoksessa palvelevan henkilön ylentämisestä upseerin, erikoisupseerin ja opistoupseerin sotilasarvoon. Presidentti voi ottaa päätettäväkseen rajavartiolaitoksen päällikön tai muun sotilasesimiehen ratkaistavaksi osoitetun sotilaskäskyasian.

Tasavallan presidentti tekee päätökset rajavartiolaitoksen sotilaskäskyasioissa sisäasiainministerin esittelystä valtioneuvoston ulkopuolella. Päätökset varmentaa sisäasiainministeri. Asiaa esiteltäessä pääministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä siitä.

Tasavallan presidentti voi omasta aloitteestaan tai sisäasiainministerin esityksestä siirtää sotilaskäskyasian presidentin valtioneuvostossa ratkaistavaksi. Tällöin presidentti päättää asiasta sisäasiainministerin esittelystä ilman valtioneuvoston ratkaisuehdotusta.

8 §

Rajavartiolaitoksen päällikön päätöksenteko sotilaskäskyasioissa

Rajavartiolaitoksen päällikkö ratkaisee muut kuin tasavallan presidentin päätettävät sotilaskäskyasiat, jollei niitä säädetä tai määrätä muun sotilasesimiehen ratkaistavaksi.

Sotilasesimies voi ottaa päätettäväkseen alaisensa ratkaistavaksi osoitetun sotilaskäskyasian. Rajavartiolaitoksen päällikön ja hänen alaisensa sotilasesimiesten välisestä toimivalanjaosta sotilaskäskyasioissa ja sotilaskäskyasioiden käsittelyjärjestyksestä rajavartiolaitoksessa säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Rajavartiolaitoksen päällikön tulee antaa tietoja presidentille ja sisäasiainministerille sotilasesimiesten toimivaltaan kuuluvista merkittävistä sotilaskäskyasioista.

9 §

Rajavartiolaitoksen virat

Rajavartiolaitoksessa on upseerin, erikoisupseerin, opistoupseerin, merivartijan ja rajavartijan sotilasvirkoja. Rajavartiolaitoksessa voi lisäksi olla muita virkoja sekä määräaikaisessa virkasuhteessa olevaa henkilökuntaa.

Rajavartiolaitoksen päällikön oikeudesta perustaa, muuttaa ja lakkauttaa rajavartiolaitoksen virkoja samoin kuin oikeudesta sijoittaa ja siirtää virkoja rajavartiolaitoksessa säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Rajavartiolaitoksen virkojen yleiset kelpoisuusvaatimukset

Rajavartiolaitoksen virkaan nimitettävältä vaaditaan, että hän on Suomen kansalainen ja täyttää valtion virkamieslain (750/1994) 6 ja 8 §:ssä säädetty valtion viran yleiset kelpoisuusvaatimukset. Lisäksi hänen tulee olla elämäntavoiltaan nuhteeton ja luotettava.

Rajavartiolaitoksen sotilasvirkaan nimitettävältä vaaditaan, että hän on suorittanut Suomen puolustusvoimissa tai rajavartiolaitoksessa joko asevelvollisuuden aseellisessa palveluksessa tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen ja että hän on terveydeltään ja ruumiilliselta kunnoltaan virkaan sopiva.

Mitä 2 momentissa säädetään asevelvollisuuden suorittamisesta, ei koske henkilöä, joka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 12 §:n 1 momentin nojalla saa asevelvollisuuden suorittamisen sijasta palvelua vastaavalla tavalla luotsi- ja majakkalaitoksessa tai muussa siviilihallinnossa. Vaatimus naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittamisesta ei 2 momentissa säädetystä poiketen koske henkilöä, jolla on Ahvenanmaan itsehallintolain 6 §:ssä tarkoitettu kotiseutuoikeus.

11 §

Rajavartiolaitoksen virkojen erityiset kelpoisuusvaatimukset

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä rajavartiolaitoksen virkamiesten erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, kuten koulutuksesta sekä esimiestehtävässä edellyttävästä johtamistaidosta ja -kokemuksesta sekä rajavartiolaitoksen sotilasvirassa vaadittavasta palveluskokemuksesta.

12 §

Virkaan nimittäminen

Tasavallan presidentti nimittää virkaan rajavartiolaitoksen päällikön, rajavartiolaitoksen apulaispäällikön sekä kenraalin ja amiraalin. Presidentti tekee päätöksen asiassa valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta. Muut rajavartiolaitoksen upseerit presidentti nimittää virkaan sisäasiainministerin esittelystä 7 §:n 2 momentissa säädettyssä menettelyssä. Muuhun kuin edellä mainittuun rajavartiolaitoksen virkaan nimittämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Rajavartiolaitoksen sotilasvirat voidaan täyttää niitä haettavaksi julistamatta.

13 §

Tehtävään määrääminen

Tasavallan presidentti määrää valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta tehtävään rajavartiolaitoksen päällikön, rajavartiolaitoksen apulaispäällikön sekä kenraalin ja amiraalin.

Rajavartiolaitoksen muun kuin 1 momentissa mainitun virkamiehen tehtävään määräämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Virkamiehen siirtäminen toiseen virkaan tai tehtävään

Rajavartiolaitoksen virkamies on velvollinen siirtymään toiseen rajavartiolaitoksen virkaan tai tehtävään, kun se on tarpeen rajavartiolaitoksen yksityiskohtaisen kokoonpanon mukaisen avoimen viran tai tehtävän täyttämistä varten taikka muutoin palveluksen asianmukaista järjestämistä varten.

Jos siirtäminen toiseen virkaan tai tehtävään aiheuttaa virkamiehelle palveluspaikkakunnan muutoksen, asianomaiselle on annettava päätöksestä tieto vähintään kolme kuukautta aikaisemmin.

Toiseen virkaan tai tehtävään siirtämistä koskevaan päätökseen, joka aiheuttaa virkamiehen palveluspaikkakunnan muuttumisen, saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Siirtämistä koskeva päätös tulee kuitenkin noudatettavaksi siitä tehdystä valituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päättä. Muuhun toiseen virkaan tai tehtävään siirtämistä taikka virkamiehen tehtävään määräämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

15 §

Rajavartiomies

Rajavartiomies on rajavartiolaitoksen virkamies, joka on saanut valtioneuvoston asetuksella säädettyä rajavartiomiehen koulutuksen ja jonka asianomaisen hallintoyksikön päällikkö on määrännyt rajavartiomieheksi.

Rajavartiomiehellä on rajavartiolaissa (/) ja muussa laissa rajavartiomiehelle säädetty toimivaltuudet.

Raja- ja merivartiokoulun oppilaalla on rajavartiomiehelle kuuluvat valtuudet suorittaessaan kouluttajansa johdon ja valvonnan alaisena koulutukseen liittyvää tehtävää.

16 §

Virkamiesten ilmoitus- ja muu toimintavelvollisuus

Rajavartiolaitoksen virkamies on velvollinen ilmoittamaan esimiehelleen tietoonsa tulleesta rajavartiolaitoksen tehtäviä koskevasta tärkeästä asiasta.

Rajavartiomies on tarvittaessa myös vapaa-aikanaan velvollinen ryhtymään välttämättömiin toimenpiteisiin rajavartiolaitoksen tehtävien alaan kuuluvan vakavan rikoksen estämiseksi taikka etsintä- tai avustustehtävän käynnistämiseksi.

17 §

Vaitiolovelvollisuus ja tietojen hyväksikäyttökielto

Rajavartiolaitokseen palvelussuhteessa olevan ja rajavartiolaitoksessa muutoin toimivan samoin kuin rajavartiolaitoksen toimeksiannosta toimivan ja tämän palveluksessa olevan vaitiolovelvollisuudesta sekä siihen liittyvästä tietojen hyväksikäyttökiellosta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Vaitiolovelvollisuus ja tietojen hyväksikäyttökielto on voimassa myös palvelussuhteen tai tehtävän päätyttyä.

Vaitiolovelvollisuus ei estä asian ilmaisemista viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle, jolla säädetyn tehtävänsä vuoksi on oikeus saada tieto muutoin salassa pidettävästä seikasta taikka henkilön luotettavuudesta tai sopivuudesta. Turvallisuuden kannalta merkittävään tehtävään pyrkivän tai siinä olevan henkilön luotettavuuden varmistamiseksi tietoja voidaan tarpeellisessa laajuudessa luovuttaa myös yksityiselle yhteisölle tai henkilölle. Vaitiolovelvollisuus ei myöskään estä ilmaisemasta sellaisia tietoja, joiden ilmaiseminen on yksittäistapauksessa tarpeen hengelle tai terveydelle vaarallisen tapahtuman, vapauteen kohdistuvan rikoksen taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon välttämiseksi taikka valtion turvallisuuden varmistamiseksi.

Rajavartiolaitoksen henkilörekisteriin tallettujen tietojen luovuttamisesta toiselle hallintoyksikölle ja muille viranomaisille teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa ja ulkomaille säädetään henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (/).

18 §

Vaitiolo-oikeus

Rajavartiolaitoksen henkilöstöön kuuluva ei ole velvollinen ilmaisemaan hänelle hänen palvelussuhteessaan tietoja luottamuksellisesti antaneen henkilöllisyyttä eikä salassa pidettäviä teknisiä tai taktisia menetelmiä.

Tuomioistuin voi kuitenkin erittäin painavien syiden vaatiessa määrätä ilmaistavaksi 1 momentissa mainitun tiedon, milloin virallinen syyttäjä ajaa syytettä rikoksesta, josta saattaa seurata vankeutta kuusi vuotta tai ankarampi rangaistus. Tietoja antaneen henkilön henkilöllisyyttä ei tällöinkään saa määrätä ilmaistavaksi, jos siitä ilmeisesti aiheutuisi vakavaa vaaraa hänen tai hänen läheistensä turvallisuudelle.

19 §

Sivutoimet

Rajavartiomies ei saa ottaa vastaan eikä pitää valtion virkamieslain 18 §:n 4 momentissa tarkoitettua sivutointa, ellei asianomainen viranomainen hakemuksesta anna siihen lupaa.

Rajavartiomies ei saa hoitaa tehtävää, johon liittyvät oikeudet tai velvollisuudet saattavat joutua ristiriitaan rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien kanssa.

20 §

Rajavartiomiehen käyttäytymisvelvoite

Rajavartiomiehen on virassa ja yksityiselämässään käyttäydyttävä siten, ettei hän menettelle tavalla, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta rajavartiolaitokselle kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon.

Rajavartiomiehen käyttäytymisen asianmukaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon hänen asemansa ja tehtävänsä rajavartiolaitoksessa.

21 §

Palvelukseen ilmoittautuminen

Rajavartiolaitoksen virkamiehen tulee rajavartiolaitoksen toimialaan kuuluvan erityistilanteen varalta huolehtia siitä, että hänen ajan tasalla olevat yhteystietonsa ovat asianomaisen hallintoyksikön tiedossa.

Rajavartiomiehen on muulloin kuin vuosilomalla tai virkavapaalla ollessaan viipymättä ilmoittauduttava palvelukseen rajavartiolaitoksen toimialaan kuuluvien vakavien erityistilanteiden sitä välttämättä edellyttäessä. Rajavartiolaitoksen virkamies on velvollinen erityisestä määräyksestä saapumaan palvelukseen, tarvittaessa myös vuosilomalla ollessaan, jos se on välttämättömästä rajavartiolaitoksen toimialaan kuuluvien vakavien erityistilanteiden johdosta. Rajavartiolaitoksen virkamies on muulloin kuin vuosilomalla ollessaan velvollinen määräyksestä olemaan hälytysvalmiudessa ja saapumaan palvelukseen, jos se rajavartiolaitoksen toimintaan liittyvästä erityisestä syystä on tarpeen.

Edellä tarkoitetut määräykset antaa asianomaisen yksikön päällikkö.

22 §

Ammattitaito ja kunto

Rajavartiolaitoksen sotilasvirassa palvelevan virkamiehen ja rajavartiomiehen tulee ylläpitää työtehtäviensä edellyttämää kuntoa ja ammattitaitoa. Eri työtehtävien edellyttämän kunnon tasosta ja kuntotestien järjestämisestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Virkapuku

Rajavartiolaitoksen sotilasvirassa oleva on velvollinen palveluksessa käyttämään virkapukuna rajavartiolaitoksen sotilaspukua, jollei virkatehtävän laadun tai muun syyn vuoksi toisin määrätä. Muu kuin rajavartiolaitoksen sotilasvirassa oleva henkilö ei saa käyttää rajavartiolaitoksen sotilaspukua taikka pukuun kuuluvaa asustetta erehdyttävästi muistuttavaa asua tai pukinetta sillä tavoin, että se voi saada aikaan vaikutelman käyttäjän asemasta rajavartiolaitoksen sotilasvirassa olevana virkamiehenä, ellei rajavartiolaitoksen päällikkö anna siihen erityisestä syystä tilapäistä lupaa.

Rajavartiomiehen tehtävään määrättyllä sotilaspuvun käyttöön velvollisella on oltava sotilaspuvussaan rajavartiomiehen asemaa osoittavat sisäasiainministeriön asetuksella tarkemmin säädettävät rajavartiomiehen tunnukset. Muu kuin rajavartiomies ei saa käyttää rajavartiomiehen asemaa osoittavia tunnuksia, ellei rajavartiolaitoksen päällikkö anna lupaa tunnusten käyttöön teatteriesityksissä tai muissa vastaavissa tilaisuuksissa.

Sotilaspukua ja rajavartiomiehen tunnusta voidaan käyttää myös virkatehtävään liittyvän matkan aikana ja edustettaessa rajavartiolaitosta.

Rajavartiolaitoksen päällikkö voi sallia rajavartiolaitoksen sotilaspuvun käyttämisen myös muulle kuin sotilasvirassa palvelevalle virkamiehelle.

24 §

Virkamerkki

Rajavartiomiehellä on sisäasiainministeriön asetuksella säädettävä virkamerkki.

Velvollisuudesta pitää virkamerkki mukana sekä esittää se pyydettyäessä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Koulutus, opetus ja tutkimus rajavartiolaitoksessa

25 §

Raja- ja merivartiokoulussa annettava koulutus ja opetus

Raja- ja merivartiokoulussa voidaan antaa rajavartiolaitoksen virkaan kelpoisuusvaatimukseksi säädettyä koulutusta sekä täydennys- ja erikoiskoulutusta rajavartiolaitoksen henkilökunnalle ja muille henkilöille. Raja- ja merivartiokoulu vastaa rajavartiolaitoksessa harjoitettavasta tutkimuksesta rajavartiolaitoksen toimialalla.

Raja- ja merivartiokoulussa voidaan järjestää maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa asetuksessa (668/1992) tarkoitettua upseerin koulutusohjelmaan, jatko-opintoihin tai täydennyskoulutukseen kuuluvaa opetusta rajavartiolaitoksen toimialalla sen mukaan kuin maanpuolustuskorkeakoulun kanssa asiasta erikseen sovitaan.

Vartiolentaivueessa voidaan järjestää rajavartiolaitoksen ilmailussa tarpeellista koulutusta yhteistoiminnassa raja- ja merivartiokoulun sekä muiden oppilaitosten kanssa.

26 §

Rajavartiolaitoksen koulutus- ja tutkimustoiminnan yleisjärjestelyt

Rajavartiolaitoksen päällikkö vahvistaa rajavartiolaitoksen esikunnan esityksestä rajavartiolaitoksen koulutusta ja tutkimustoimintaa koskevat tulostavoitteet ja toimintalinjat sekä raja- ja merivartiokoulun johtosäännön.

27 §

Opiskeluoikeudesta päättäminen ja palvelusitoumus

Rajavartiolaitoksen virkamies voidaan määrätä osallistumaan raja- ja merivartiokoulussa järjestettävään opetukseen, jollei muuta sääde-

tä. Rajavartiolaitoksen virkamiehen opiskelu raja- ja merivartiokoulussa toteutetaan virkatehtävänä. Osallistumisoikeudesta päättää raja- ja merivartiokoulu.

Pääsykokeen perusteella valittavaan opiskeluun osallistumisen edellytyksenä on, että oppilas antaa ennen opiskelun alkamista kirjallisen sitoumuksen siitä, että hän palvelee rajavartiolaitoksessa opiskelun päättymispäivästä lukien enintään kahden vuoden vähimmäisajan (*palvelussitoumus*). Rajavartiolaitoksen ilma-aluksen lentävään henkilöstöön kuuluvalla henkilöllä vaadittava palvelussitoumus voi olla enintään 14 vuoden pituinen. Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa asetuksessa tarkoitettuun upseerin koulutusohjelmaan liittyvästä palvelussitoumuksesta säädetään puolustusvoimista annetun lain (402/1974) 10 b §:ssä.

Jos rajavartiolaitoksen virkamies palvelussitoutusaikanaan irtisanoutuu tai hänet irtisanoetaan taikka hän keskeyttää tai hänen opiskelunsa keskeytetään hänestä itsestään johtuvan muun syyn kuin sairauden tai lentotaipumuksen puuttumisen vuoksi, hänen on korvattava se määrä, joka määräytyy tutkinnon lajin tai koulutuksen sisällön mukaan ja on enintään puolet hänen opiskelustaan valtiolle aiheutuneista koulutuskustannuksista siten kuin sisäasiainministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

Tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

28 §

Opinto-oikeuden menettäminen

Raja- ja merivartiokoulun johtaja voi peruuttaa oppilaalta ja rajavartiolaitoksen palveluksessa olevalta opiskelijalta oikeuden osallistua opetukseen, jos tämä:

1) ei täytä sen opintojakson valintaedellytyksiä, jota hän suorittaa;

2) menettelee tavalla, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta rajavartiolaitoksen tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen, eikä varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena;

3) kieltäytyy päihdetestauksesta, johon hän on velvollinen osallistumaan, tai antaa päihteiden väärinkäyttöä osoittavan näytteen;

4) laiminlyö olennaisella tavalla opetukseen osallistumisen, eikä varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena;

5) rikkoo olennaisella tavalla sitä, mitä raja- ja merivartiokoulun johtosäännössä on määrätty, eikä varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena;

6) ei suorita opintojaan opetussuunnitelmassa määrätyn ajan kuluessa.

Raja- ja merivartiokoulun johtaja voi, jollei muuta säädetä, antaa oppilaalle ja rajavartiolaitoksen palveluksessa olevalle opiskelijalle kirjallisen varoituksen, jos opinto-oikeuden menettämistä on henkilön menettelyyn johtaneet ja siitä ilmenevät seikat kokonaisuudessaan huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomana. Oppilaalle ja opiskelijalle voidaan antaa kirjallisen varoituksen sijaan suullinen huomautus, jos sitä on pidettävä riittävänä seuraamuksena. Menettelystä, josta henkilölle määrätään seuraamus sotilaskurinpitoa koskevien säännösten mukaan tai valtion virkamieslain 24 §:n nojalla, ei anneta tässä momentissa säädettyä varoitusta tai huomautusta.

Rajavartijan peruskurssin suorittamisen ajaksi rajavartiolaitoksen virkaan nimitetyn oppilaan virkasuhde päättyy samalla, kun päätös peruskurssia koskevan opiskeluoikeuden menettämisestä on tehty, jollei raja- ja merivartiokoulun johtaja toisin päättä.

29 §

Muutoksenhaku

Opiskeluoikeuden menettämistä ja kirjallisen varoituksen antamista koskevaan raja- ja merivartiokoulun johtajan päätökseen tyytymätön voi vaatia siihen oikaisua rajavartiolaitoksen esikunnalta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Rajavartiolaitoksen esikunnan tällaisessa asiassa antamaan päätökseen haetaan muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa sääde-

tään. Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Opintosuoritusten arviointia ja aikaisempien taikka muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemista koskevaan raja- ja merivartiokoulun johtajan päätökseen tyytymätön voi vaatia siihen oikaisua rajavartiolaitoksen esikunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hänellä on ollut mahdollisuus saada arvioinnin tulokset ja opintosuoritustaan koskevien arviointiperusteiden soveltaminen tietoonsa. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

30 §

Asevelvollisuus ja vapaaehtoinen asepalvelus rajavartiolaitoksessa

Asevelvollisia ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa (194/1995) tarkoitettuun asepalvelukseen otettuja voidaan määrätä koulutettavaksi rajavartiolaitoksessa. Palveluun rajavartiolaitoksessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä palvelusta puolustusvoimissa säädetään. Asevelvollisia sekä vapaaehtoiseen asepalvelukseen otettuja naisia voidaan tarvittaessa käyttää rajavartiolaitoksen toiminnan tukena.

4 luku

Erinäiset säännökset

31 §

Sotilasrikossäännösten soveltaminen

Rajavartiolaitoksen sotilasviroissa palvelevat ovat rikoslain (39/1889) 45 luvun sotilaita koskevien säännösten alaisia. Sotilasvirassa olevan rajavartiomiehen oikeudesta voimakeinojen käyttämiseen säädetään kuitenkin rajavartiolain 35 §:ssä.

Sota-aikana ovat rikoslain 45 luvun säännösten alaisia rajavartiolaitoksessa myös mainitun luvun 28 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä

vastaavissa tehtävissä palvelevat henkilöt. Rajavartiomiehen oikeudesta voimakeinojen käyttämiseen säädetään kuitenkin rajavartiolain 35 §:ssä.

Tarkempia säännöksiä menettelystä sotilasrikkosten esitutkinnassa sekä sotilaskurinpitolain (331/1983) 12 §:ssä tarkoitetuista rajavartiolaitoksen kurinpitoesimiehistä, 31 §:ssä tarkoitettun lausunnon antamisesta ja 46 §:ssä tarkoitettusta täytäntöönpanosta rajavartiolaitoksessa käsiteltävässä sotilaskurinpitoasiassa annetaan valtioneuvoston asetuksella.

32 §

Sotilasvirassa palvelevan tai sotilasvirkaan pyrkivän potilasasiakirjoihin sisältyvien terveydellisiä rajoituksia koskevien tietojen ilmoittaminen

Jos lääkäri toteaa palveluskelpoisuustarkastuksessa, palvelukseen ottamista koskevassa terveystarkastuksessa tai muussa terveystarkastuksessa, että rajavartiolaitoksen sotilasvirassa palvelevalla tai siihen otettavalla henkilöllä on sellaisia terveydellisiä rajoituksia, jotka vaikuttavat asianomaisen palveluskelpoisuusluokkaan, palvelusturvallisuuteen tai suoriutumiseen virkatehtävissä, lääkärin on, sen estämättä, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) säädetään potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen salassapidosta, annettava viivytyksettä lausunto tarkastuksesta tehtävistä johtopäätöksistä sen hallintoyksikön päällikölle, jossa palvelevaa tai jonka palvelukseen otettavaa virkamiestä lausunto koskee. Hallintoyksikön päällikköä koskeva lausunto annetaan rajavartiolaitoksen päällikölle. Rajavartiolaitoksen päällikköä koskeva lausunto annetaan sisäasiainministerille.

Lääkärin on ilmoitettava lausunnon antamisesta sille, jonka terveydentilaa lausunto koskee.

Terveydentilaa koskevien tietojen käsittelyssä, säilyttämisessä ja salassapidossa on muutoin noudatettava, mitä yksityisyyden suojasta työelämässä annetussa laissa (759/2004) säädetään.

33 §

Palvelussuhteen ehdot kansainvälisissä tehtävissä

Rajavalvonta-asiantuntijan tehtävään sekä vastaavaan kansainväliseen asiantuntijatehtävään määrätylle, rajavartiolaitokseen palvelussuhteessa olevalle virkamiehelle paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista taloudellisista etuuksista on soveltuvin osin voimassa, mitä ulkomaanedustuksen virkamiehille paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista etuuksista annetussa laissa (651/1993) säädetään.

Rajavartiolaitokseen palvelussuhteessa olevan virkamiehen rinnastettavuudesta ulkomaanedustuksen virkamiehiin ja 1 momentissa mainitussa laissa tarkoitetuista korvauksista sekä sotilaseläkkeen määräytymisestä kansainvälisen asiantuntijatehtävän aikana säädetään tarkemmin sisäasiainministeriön asetuksella.

34 §

Tunnuskuva

Rajavartiolaitoksen tunnuskuvausta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Rajavartiolaitoksen päällikkö antaa luvan tunnuskuvan käyttöön. Tunnuskuvan käyttö ilman lupaa on kielletty.

35 §

Virkasuhteen jatkaminen eroamisiän jälkeen

Rajavartiolaitoksen päällikkö voi painavasta syystä ja virkamiehen suostumuksella päättää, että:

1) muu kuin tasavallan presidentin nimittämä virkamies voi jatkaa samassa virassa eroamisiän jälkeen määräajan, kuitenkin enintään kaksi vuotta;

2) määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetty virkamies, joka laissa tai asetuksessa säädetyn toimikautensa aikana saavuttaa eroamisiän, voi

jatkaa tehtävässään toimikautensa loppuun, kuitenkin enintään kaksi vuotta.

Päätös virkamiehen oikeuttamisesta jatkaamaan virassa tai määräaikaisessa virkasuhteessa on tehtävä ennen kuin virkamies on saavuttanut eroamisiän. Virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun 1 momentissa tarkoitettu määräaika on kulunut loppuun.

36 §

Tarkemmat säännökset

Tasavallan presidentin asetuksella annetaan tarkemmat säännökset:

1) sotilas- ja palvelusarvoista sekä sotilasarvoon ylentämisen ja palvelusarvon antamisen perusteista;

2) rajavartiolaitoksen ansiorististä ja ansiomitalista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan muita kuin sotilaskäskyasioita koskevat tarkemmat säännökset:

1) tarvittaessa rajavartiolaitoksen tehokkaan toiminnan yksittäistapauksissa edellyttämistä tilapäisistä muutoksista rajavartiolaitoksen sotilaallisiin käskyvaltasuhteisiin;

2) oikeudesta järjestää rajavartiolaitoksen virkamiehille maksutonta sairaanhoitoa;

3) tarvittaessa tarkemmin raja- ja merivartiokoulussa sekä vartiolentolaivueessa annettavan koulutuksen ja opetuksen järjestelyistä, valintamenettelystä, oppiaineista, tutkintovaatimuksista ja opintojen keskeyttämisestä sekä arvostelumenettelystä;

4) tarvittaessa tässä laissa säädetyn lupa- tai ilmoitusasian käsittelemisestä sekä luvan hakemisessa ja ilmoituksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä;

5) rajavartiolaitoksessa vaadittavasta kielitaidosta julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetussa laissa (424/2003) edellytetyllä tavalla.

Sisäasiainministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset rajavartiolaitoksen virkapukuna käytettävän sotilaspuvun ja tarvittaessa muidenkin rajavartiolaitoksen asusteiden kokoonpanosta, kuosista ja väristä sekä niistä asukokonaisuuksista ja asusteista, joiden hankkimisessa noudatetaan valtion virkapukuavustuksista annettuja säännöksiä.

Rajavartiolaitoksen päällikkö voi antaa tässä laissa olevia ja sen nojalla annettuja säännöksiä tarkentavia määräyksiä virkapukuna käytettävän sotilaspuvun ja muun rajavartiolaitoksen asusteen hankintamenettelystä ja käytöstä sekä puvussa ja asusteissa käytettävistä erikoismerkeistä ja -tunnuksista.

5 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

37 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

38 §

Sivutoimia koskeva siirtymäsäännös

Rajavartiomiehen, joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa 19 §:ssä tarkoitettua sivutoimintaa, tulee tehdä tarvittavat ilmoitukset tai hakea tarvittavat luvat taikka hänen tulee lopettaa tämän lain vastaisesti harjoitettu sivutoimi vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Rajavartiolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään valtakunnanrajan ylittämistä ja sen valvonnasta sekä, sen lisäksi mitä muualla säädetään, rajavartiolaitokselle ja rajavartiomiehelle kuuluvista tehtävistä ja toimivaltuuksista.

Rajavartiolaitoksen hallinnon, koulutuksen ja tutkimustoiminnan järjestämisestä sekä rajavartiolaitoksen viroista ja sen virkamiesten erityisistä oikeuksista ja velvollisuuksista säädetään rajavartiolaitoksen hallinnosta annetussa laissa (/), jäljempänä *rajavartiolaitoksen hallintolaki*. Henkilötietojen käsittelystä sekä oikeudesta tietojen saamiseen ja luovuttamiseen rajavartiolaitoksen tehtävissä säädetään tässä laissa, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (/), meripelastuslaissa (1145/2001) sekä muualla laissa.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *automaattisella tunnistamisella* teknisin menetelmin tapahtuvaa etsittävän henkilön tunnistamista henkilöstä otettua kuvatallennetta viranomaisen käytettävissä olevaan kuvamateriaaliin vertaamalla;

2) *hallintoyksiköllä* rajavartiolaitoksen hallintolain 3 §:n 1 momentissa säädettyä rajavartiolaitoksen yksikköä;

3) *rajajoukoilla* rajavartiolaitoksen hallintolain 2 §:ssä säädettyjä joukkoja;

4) *rajakaistalla* Suomen ja sen naapurivaltioiden välillä tehdyissä valtakunnan alueiden rajoja koskevissa sopimuksissa tarkemmin mää-

rättyjä rajaviivaan ulottuvia alueita taikka rajan käyntipöytäkirjoissa kutakin rajaosuutta varten vahvistettujen raja-aukkojen tai hakkuulinjojen levyisiä rajaviivaan ulottuvia kaistoja;

5) *rajanylityspaikalla* valtioneuvoston asetuksella säädettyä satamaa, rautatieasemaa, lentoasemaa taikka muuta paikkaa tai aluetta, joka on osoitettu rajatarkastusten toimittamiseen ja jonka kautta ulkorajan ylittäminen tapahtuu;

6) *rajajärjestyksen ylläpitämisellä* valtakunnanrajaa ja rajanylityspaikkoja koskevien säännösten samoin kuin rajaviranomaisten kansainvälistä yhteistoimintaa koskevien säännösten ja määräysten täytäntöönpanoa ja niiden noudattamisen valvontaa;

7) *rajaturvallisuuden ylläpitämisellä* niitä kotimaassa ja ulkomailla suoritettavia toimenpiteitä, joilla pyritään estämään valtakunnanrajan ja ulkorajan ylittämisestä annettujen säännösten rikkominen ja rajat ylittävistä henkilöliikenteestä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle aiheutuvat uhat sekä varmistamaan rajanylityksen turvallisuus;

8) *rajatarkastuksella* rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi suoritettavaa rajanylityksen tai rajanylitysaikomuksen perusteella toteutettavaa henkilön sekä hänen tavaroidensa ja kulkuneuvonsa tarkastamista ja henkilöiden kuulemista;

9) *rajavalvonnalla* rajajärjestyksen ja rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi toteutettavia toimenpiteitä, joilla valvotaan valtakunnan rajoja estäen erityisesti ulkorajan ylittäminen rajanylityspaikkojen välisellä alueella;

10) *rajavartiomiehellä* rajavartiolaitoksen hallintolaissa tarkemmin määriteltyä rajavartiolaitoksen virkamiestä, jolla on tässä laissa ja muualla laissa rajavartiomiehelle säädetty erityiset toimivaltuudet;

11) *rajavartioviranomaisella* rajavartiolaitoksen hallintolain 4 §:ssä määriteltyä viranomaista;

12) *Schengenin säännöstöllä* Amsterdamin sopimuksella 1 päivänä toukokuuta 1999 osaksi Euroopan unionin säännöstöä otettua kokonaisuutta, joka koostuu vuoden 1985 Schengenin sopimuksesta, vuoden 1990 Schengenin yleissopimuksesta, jäsenvaltioiden liittymissopimuksista sekä Schengenin toimeenpanevan komitean päätöksistä ja julistuksista, sekä tähän säännöstöön perustuvia myöhemmin annettuja säädöksiä;

13) *sisärajalalla* Schengenin säännöstössä tarkoitettua sisärajaa;

14) *ulkorajalla* Schengenin säännöstössä tarkoitettua ulkorajaa;

15) *rajavyöhykkeellä* Suomen ulkorajalle rajajärjestyksen ja rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi perustettavaa aluetta.

3 §

Rajavartiolaitoksen tuottamat turvallisuus- ja valvontatoiminnot

Rajavartiolaitoksen toiminnan tavoitteena on rajaturvallisuuden ylläpitäminen. Rajavartiolaitos toimii rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Rajavartiolaitos suorittaa erikseen säädettyjä valvontatehtäviä sekä toimenpiteitä rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi ja syytteen saattamiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Rajavartiolaitos suorittaa poliisi- ja tullitehtäviä, etsintä- ja pelastustehtäviä sekä osallistuu sotilaalliseen maanpuolustukseen. Rajavartiolaitoksen tehtävistä meripelastustoimen alalla säädetään meripelastuslaissa.

4 §

Rajavartiolaitoksen toiminnan alueellinen kohdentuminen

Rajavartiolaitos toimii siellä, missä se on rajajärjestyksen tai rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi taikka rajavartiolaitokselle säädettyjen sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävien suorittamiseksi perusteltua, sekä merialueella ja Suo-

men talousvyöhykkeestä annetussa laissa (1058/2004) tarkoitetulla talousvyöhykkeellä. Muualla rajavartiolaitos toimii vain, jos se on tarpeen sen lakisääteisen tehtävän loppuun saattamiseksi tai virka-avun antamiseksi.

2 luku

Rajavartiolaitoksen toiminnassa noudatettavat yleiset periaatteet

5 §

Tehtävien hoito ja tärkeysjärjestys

Rajavartiolaitoksen tehtävät on hoidettava mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen.

6 §

Vaativuus asiallisuudesta, puolueettomuudesta ja sovinnollisuudesta

Tehtävien suorittamisessa on toimittava asiallisesti ja puolueettomasti sekä tasa-arvoista kohtelua ja sovinnollisuutta edistäen.

7 §

Suhteellisuusvaatimus

Kenenkään oikeuksiin ei saa puuttua enempää eikä kenellekään saa aiheuttaa suurempaa haittaa tai vahinkoa kuin tehtävän suorittamiseksi on välttämätöntä. Rajavartiolaitoksen tehtävien suorittamista koskevien toimenpiteiden on oltava perusteltuja suhteessa tehtävän tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin.

8 §

Toimenpiteen perusteen ilmoittaminen

Rajavartiomiehen on ilmoitettava henkilön vapauteen kohdistuvan toimenpiteen peruste toimenpiteen kohteena olevalle henkilölle tai tä-

män edustajalle, jollei se ole mahdotonta henkilön tilan taikka olosuhteiden johdosta.

Jollei muualla tässä tai muussa laissa toisin säädetä, myös muun kuin vapauteen kohdistuvan toimenpiteen kohteena olevalla tai tämän edustajalla on oikeus saada tieto tämän oikeuksia koskevan toimenpiteen perusteesta niin pian kuin se on mahdollista toimenpiteen suorittamisesta vaarantamatta.

9 §

Toimenpiteen siirtäminen ja toimenpiteestä luopuminen

Rajavartiomiehellä on oikeus luopua toimenpiteestä, jos sen loppuun saattaminen voisi joutaa kohtuuttomiin seurauksiin tavoiteltavaan tulokseen nähden. Rikosasiassa toimenpiteestä luopumisesta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

Suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tiedonhankintatoimenpiteitä rajavartiomies saa siirtää puuttumisen sellaiseen tekeillä olevaan rikokseen, josta ei aiheudu välitöntä vakavaa vaaraa toisen hengelle, terveydelle tai vapaudelle taikka välitöntä huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon vaaraa ja jos toimenpiteen siirtäminen on välttämätöntä tiedonhankintatoiminnan paljastumisen estämiseksi tai toiminnan tavoitteen turvaamiseksi.

Rajavartiolaitoksen toimenpidettä pyytäneellä henkilöllä, jonka välitöntä oikeutta asia koskee, on oikeus saada tieto toimenpiteestä luopumisen perusteesta.

10 §

Tullitehtävässä, poliisitehtävässä ja esitutkintatehtävässä noudatettavat yleiset periaatteet

Poliisitehtävissä noudatetaan poliisilaissa (493/1995) ja muussa poliisin tehtäviä koskevassa laissa säädettyjä periaatteita. Tullitehtävissä noudatetaan tullilaissa (1466/1994) ja muussa tullivalvontaa koskevassa laissa säädettyjä periaatteita. Esitutkintatehtävissä noudatetaan esitutkintalaissa (449/1987) ja muussa esi-

tutkintaviranomaisen tehtäviä koskevassa laissa säädettyjä periaatteita.

11 §

Rajavartiolaitoksen tehtävissä noudatettavien periaatteiden yhteensovittaminen

Jollei muualla toisin säädetä, tehtävän suorittamiseksi käytettävissä olevista samanarvoisista toimenpiteistä on valittava ensisijaisesti se, joka parhaiten turvaa perustuslaissa säädettyjen perusoikeuksien sekä ihmisoikeuksien toteutumisen.

3 luku

Rajan ylittämistä koskevat yleiset säännökset

12 §

Ulkorajan ylittäminen

Ulkoraja ylitetään rajanylityspaikan kautta sen vahvistettuna aukioloaikana.

Rajanylityspaikoista ja niiden aukioloajoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta rajavartiolaitoksen, poliisin ja tullin kesken eri rajanylityspaikoilla säädetään valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Rajanylityslupa

Rajavartiolaitos antaa henkilölle luvan ulkorajan ylittämiseen muualta kuin rajanylityspaikan kautta ja muulloin kuin rajanylityspaikan vahvistettuna aukioloaikana (*rajanylityslupa*). Rajanylityslupa annetaan, jos siihen on painava syy eikä menettelystä aiheudu vaaraa rajaturvallisuuden ylläpitämiselle. Lupa voidaan sisällyttää rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi välttämättömiä ehtoja.

Rajanylityslupa voidaan peruuttaa tai sen ehtoja muuttaa, jos olosuhteet luvan antamisen jälkeen muuttuvat niin, että menettelystä voi aiheutua vaaraa rajaturvallisuuden ylläpitämiselle.

Päätökseen, jolla rajanylityslupaa koskeva hakemus hylätään tai jolla lupa peruutetaan taikka jolla lupaehtoja muutetaan, ei saa hakea muutosta valittamalla.

14 §

Rajatarkastuksen toimittaminen

Rajatarkastus toimitetaan, kun henkilö aikoo ylittää ulkorajan tai hän on ylittänyt sen ilman rajatarkastusta.

Rajatarkastus toimitetaan rajanylityspaikalla. Rajatarkastus voidaan toimittaa myös julkiseen liikenteeseen käytettävässä kulkuneuvossa ja muussa paikassa, jos liikenteen sujuvuuden turvaaminen tai muu perusteltu syy sitä edellyttää.

15 §

Sisärajatarkastusten palauttaminen

Schengenin säännöstyössä tarkoitettua sisärajalla rajoitetun ajan toteutettavasta kansallisten rajatarkastusten suorittamisesta (*sisärajatarkastusten palauttaminen*) päättää valtioneuvosto. Jos yleiseen järjestykseen, kansalliseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen kohdistuva uhka kuitenkin edellyttää asiassa välittömiä toimia, sisäasiainministeriö päättää tarvittavista toimenpiteistä, kunnes valtioneuvosto ratkaisee asian.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin sisärajatarkastusten palauttamista koskevan asian käsittelemisestä viipymättä poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen kesken sekä asiaa koskevien ilmoitusten toimittamisesta Euroopan unionin asiainomaisille toimielimille ja muille Schengenin säännöstöä soveltaville valtioille.

16 §

Rajanylityspaikan väliaikainen sulkeminen

Valtioneuvosto voi päättää rajanylityspaikan sulkemisesta määräajaksi tai toistaiseksi, jos sulkeminen on välttämätöntä vakavan yleiselle järjestykselle, kansalliselle turvallisuudelle tai

kansanterveydelle aiheutuvan uhan torjumiseksi. Sisäasiainministeriö päättää tarvittavista välittömistä toimenpiteistä, kunnes valtioneuvosto ratkaisee asian.

Rajanylityspaikan sulkemisella ei saa estää Suomen kansalaiselle kuuluvaa oikeutta saapua maahan tai jokaisen oikeutta lähteä maasta eikä loukata vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön lainsäädännön piiriin kuuluvien henkilöiden oikeuksia eikä kenenkään oikeutta kansainvälisen suojelun saamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin rajanylityspaikan sulkemista koskevan asian käsittelemisestä viipymättä poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen kesken sekä asiaa koskevien ilmoitusten toimittamisesta Euroopan unionin asiainomaisille toimielimille ja muille valtioille.

4 luku

Tehtäviä ja toimenpiteitä koskevat säännökset

17 §

Rajavalvontatehtävä ja rajatarkastustehtävät

Rajavartiolaitos suorittaa rajavalvontaa ja rajatarkastuksia. Se johtaa ja sovittaa yhteen rajatarkastuksia suorittavien viranomaisten toimintaa.

18 §

Rajatarkastusmenettely

Rajatarkastus on toimitettava ilman aiheeton viivytystä ja aiheuttamatta tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle tai vahinkoa omaisuudelle sekä loukkaamatta luottamuksellisille viesteille säädettyä yksityisyyden suojaa, jollei muuta säädetä.

Tarkastettavan on rajavartiomiehen kehotuksesta oltava tavaroineen ja kulkuneuvoineen hänelle osoitetussa paikassa rajatarkastuksen toimittamista varten.

19 §

Rajatarkastukseen sisältyvät toimenpiteet

Rajatarkastus toimitetaan joko vähimmäistarkastuksena tai, jos rajatarkastusta toimittavan viranomaisen tiedossa olevat seikat taikka vähimmäistarkastuksessa ilmenneet seikat antavat siihen aihetta, perusteellisenä tarkastuksena.

Vähimmäistarkastukseen sisältyy:

1) henkilöllisyyden selvittäminen rajan ylittämisoikeuden selvittämiseksi sekä maahantulo-kiellon, matkustuskiellon, käännättämisspätöksen tai maasta karkottamispäätöksen noudattamisen valvomiseksi ja etsintäkuulutuksissa pyydettyjen toimenpiteiden suorittamiseksi;

2) matkustusasiakirjan ja muun matkustusoi-keutta osoittavan asiakirjan tarkastaminen ra-janylittämisoikeuden selvittämiseksi sekä asia-kirjan aitouden varmistamiseksi;

3) tarvittaessa henkilön kuuleminen;

4) tarvittaessa ajoneuvon kuljettajan ajokun-toisuuden ja ajoneuvon liikennekelpoisuuden valvonta.

Perusteelliseen tarkastukseen sisältyy vähim-mäistarkastus. Lisäksi siihen voi sisältyä henki-löntarkastus sekä henkilön matkatavaroita ja kulkuneuvoa koskeva etsintä henkilöllisyyttä osoittavan tarpeellisen asiakirjan löytämiseksi ja sen varmistamiseksi, ettei henkilöllä ole hallus-saan, matkatavaroissaan tai kulkuneuvossaan omaisuutta, joka on hankittu rikoksella tai tullut sellaisen omaisuuden tilalle, taikka muuta omai-suutta, jonka hallussapitoon tai rajan yli kuljet-tamiseen hänellä ei ole oikeutta.

20 §

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen rajanylityspaikalla

Rajavartiolaitos huolehtii yleisen järjestyk-sen ja turvallisuuden ylläpitämisestä rajanylitys-paikalla silloin, kun poliisi on estynyt sitä teke-mästä.

Vaarallisten esineiden ja toisen vahingoitta-miseen soveltuvien esineiden ja aineiden hallus-

sapitoa sekä päihdyttävien aineiden nauttimista koskevien säännösten noudattamisen valvomi-sesta säädetään järjestyslaissa (612/2003).

21 §

Kiireelliset yleisen järjestyksen ja turvalli-suuden poliisitehtävät

Rajavartiolaitos voi yksittäistapauksessa po-liisimiehen pyynnöstä suorittaa sellaisia rikok-sen estämiseen tai sen keskeyttämiseen liittyviä kiireellisiä poliisin tehtäviä, joita poliisi ei voi viipymättä suorittaa.

Rajavartiomies voi kohtaamassaan asiassa suorittaa 1 momentissa mainitun tehtävän ilman poliisin pyyntöäkin, jos toimenpidettä ei voida viivyttää terveydelle tai omaisuudelle vaaraa ai-heuttamatta. Toimenpiteestä on viipymättä il-moitettava poliisille. Toimenpiteestä on poliisi-miehen pyynnöstä luovuttava tai jo aloitettu toi-menpide on keskeytettävä.

22 §

Terrorismintorjunta ja muut erityistilanteet

Rajavartiolaitos voi päällystään kuuluvan po-liisimiehen pyynnöstä antaa poliisin käyttöön kalustoa, henkilöitä ja erityisasiantuntijapalve-luja, jos se on erityisen uhan vuoksi välttämätön-tä terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikok-sen torjumiseksi, vaarallisen henkilön kiinniot-tamiseksi, kokoontumisellaan yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavan tai liikenteelle es-teenä oikeudettomasti olevan väkijoukon hajot-tamiseksi taikka rikoksilta ja häiriöiltä suojaa-miseksi.

Rajavartiolaitoksen tehtävistä merenkulun turvallisuusuhkien torjumisessa säädetään eräi-den alusten ja niitä palvelevien satamarakentei-den turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa (485/2004), jäljempänä *meren-kulun turvatoimilaki*.

Virka-avun antamisesta säädetään tämän lain 77 §:ssä.

23 §

Turvaamistehtävät

Rajavartiolaitos voi suorittaa valtion lukuun kuljetuksen, joka edellyttää erityisiin suojaamistoimenpiteisiin varautumista kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi.

Rajavartiolaitos voi tarvittaessa asettaa sisäasiainministeriön asetuksella säädettyä erikoiskoulutuksen saaneen rajavartiomiehen (*turvamies*) suojaamaan valtiojohdon ja valtiovieraiden sekä rajavartiolaitoksen virkamiesten ja sen vieraana tai kuljetettavana olevien, erityistä suojelua tarvitsevien henkilöiden turvallisuutta tai erityisen omaisuuden koskemattomuutta.

24 §

Tullitehtävät

Rajavartiolaitos suorittaa tullilaitoksen ohella tullivalvontaa sekä siihen kuuluvia alustavia tullitoimenpiteitä valtakunnan rajoilla ja niillä rajanylityspaikoilla, joilla tullilaitos ei ole järjestänyt tullivalvontaa.

Rajavartiolaitos voi päällystään kuuluvan tullimiehen pyynnöstä suorittaa henkilöiden maahantuloon ja maastalähtöön kohdistuvaa tullivalvontaa myös sellaisella rajanylityspaikalla, jossa tullilaitos muutoin huolehtii tullivalvonnasta. Rajavartiomies voi osallistua yksittäisen tullitoimenpiteen suorittamiseen tullimiehen pyynnöstä.

25 §

Sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät

Rajavartiolaitos osallistuu valtakunnan puolustamiseen ja antaa tässä tarkoituksessa henkilöstölleen ja rajavartiolaitoksen palvelukseen määrätyille asevelvollisille samoin kuin vapaaehtoisesti asepalvelusta suorittamaan otetuille naisille sotilaskoulutusta sekä ylläpitää ja kehittää puolustusvalmiutta yhteistoiminnassa puolustusvoimien kanssa.

Puolustusvalmiuden vaatiessa rajajoukot tai niiden osia voidaan tasavallan presidentin asetuksella liittää puolustusvoimiin.

Rajavartiolaitos voi osallistua vapaaehtoisen maanpuolustuksen edistämiseen.

26 §

Pelastustoimintaan ja sairaankuljetuksiin osallistuminen

Sen lisäksi, mitä meripelastuslaissa säädetään, rajavartiolaitos osallistuu muuhun pelastustoimintaan sekä maastoon eksyneiden tai siellä muutoin välittömän avun tarpeessa olevien henkilöiden etsintään asettamalla käytettäväksi kalustoa, henkilöitä ja asiantuntijapalveluja, jos sitä on onnettomuuden taikka hädän laajuus tai erityisluonne huomioon ottaen pidettävä välttämättömänä.

Rajavartiolaitos voi suorittaa kiireellisen sairaankuljetuksen, jos siitä vastaava viranomainen tai sairaankuljetuspalvelun tarjoaja ei voi suorittaa kuljetusta pelastumisen vaarantumatta.

27 §

Rajatapahtumaa sekä maahantulo- ja maastalähtöedellytyksiä koskeva tutkinta

Ulkomaalaisen maahantulon, maassa oleskelun, maasta lähdön ja maasta poistamisen edellytysten sekä kansainvälistä suojelua hakevan henkilön henkilöllisyyden, maahantulon ja matkareitin selvittämiseksi suoritettavassa rajavartiolaitoksen tutkinnassa noudatetaan soveltuvien osin, mitä esitutkinnasta ja poliisitutkinnasta säädetään. Sama koskee myös Suomen ja Neuvostoliiton välisellä valtakunnanrajalla noudatettavasta järjestyksestä ja rajatapahtumain selvittämistä järjestyksestä tehdyssä sopimuksessa (SopS 32/1960) tarkoitetun rajatapahtuman tutkimista.

Jos tutkinta koskee jonkun henkilön oikeuksiin tai velvollisuuksiin kuuluvan seikan selvittämistä, hänen asemaansa sovelletaan esitutkinnan asianosaista koskevia säännöksiä. Asianosaisen sekä tämän laillisen edustajan ja asia-

miehen on pysyttävä totuudessa tehdessään selkoa tutkittavasta asiasta ja vastatessaan esitettyihin kysymyksiin, jollei tutkintaa toimiteta sen selvittämiseksi, onko tutkinnan kohteena olevalle henkilölle tuomittava tai määrättävä rangaistukseen verrattava seuraamus. Tutkittava henkilö on velvollinen olemaan tutkinnassa enintään 12 tuntia kerrallaan.

5 luku

Toimivaltuussäännökset

28 §

Rajatarkastusta koskevat toimivaltuudet

Rajavartiomiehellä on rajatarkastuksen toimittamiseksi oikeus:

- 1) matkustusasiakirjan tilapäiseen haltuun ottamiseen niin kuin siitä erikseen säädetään;
- 2) henkilöntarkastukseen noudattaen soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain (450/1987) 5 luvun 10 ja 12 §:ssä säädetään;
- 3) kulkuneuvon kohdistuvaan etsintään noudattaen soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain 5 luvun 8 §:ssä säädetään paikantarkastuksesta;
- 4) rajatarkastuksesta henkilön poistumisen estämiseen noudattaen soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain 6 luvun 1 §:ssä säädetään;
- 5) tarkastettavien tavaroiden ja kulkuneuvon rajatarkastuksen toimittamisen ajaksi tilapäisesti rajavartiolaitoksen haltuun ottamiseen.

Poistumisen estämisestä sekä tavaroiden ja kulkuneuvon tilapäisestä haltuun ottamisesta rajatarkastuksen toimittamisen ajaksi päättää rajavylityspaikan esimiehenä toimiva rajavartiomies. Kiireellisessä tapauksessa poistumisen estää ja haltuunoton suorittaa rajatarkastusta suorittava rajavartiomies, jonka on viivytyksettä saatettava asia rajavylityspaikan esimiehenä toimivan rajavartiomiehen ratkaistavaksi.

Rajan ylittämisen aikomuksesta luopuminen ei estä rajatarkastuksen toimittamista, jos se on tarpeen henkilöllisyyden selvittämiseksi sekä sen varmistamiseksi, ettei henkilöllä ole hallussaan esineitä tai aineita, joiden hallussa pitäminen tai rajan yli kuljettamiseen hänellä ei ole oi-

keutta. Rajatarkastus keskeytetään, jos toimenpiteiden jatkaminen on rajan ylittämiseksi ilmenneen esteen tai muun siihen rinnastettavan syyn vuoksi ilmeisen tarpeetonta.

Rajavartiomiehellä on oikeus ryhtyä tarkastuksen perusteella aiheellisiin rajavartiolaitokselle säädettyihin tehtäviin kuuluviin toimenpiteisiin.

29 §

Rajanylityspaikalla suoritettava automaattinen tunnistaminen

Rajavartiolaitoksella on oikeus käyttää rajanylityspaikalla teknisessä valvonnassa kertyvää kuvaa ja ääntä henkilöiden automaattiseen tunnistamiseen toimivaltaisen viranomaisen antaman etsintäkuulutuksen mukaan haastettavien, kiinniotettavien, pidätettävien, säilöön otettavien, vangittavien tai viranomaisten seurantaan otettavien henkilöiden tunnistamiseksi sekä rajavartiolaitoksen tutkittavien rikosten estämiseksi, keskeyttämiseksi ja paljastamiseksi. Automaattista tunnistamista ei kuitenkaan saa kohdistaa käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin.

Automaattisesta tunnistamisesta on ilmoitettava sopivalla merkillä.

30 §

Oikeus valvontatiloihin

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada rajanylityspaikkana olevan liikennepaikan omistajalta tai haltijalta käyttöönsä käyvän hinnan mukaista korvausta vastaan sellaiset valvontatilat, joita rajatarkastusten toteuttaminen edellyttää.

31 §

Rajavalvontaan liittyvä tekninen valvonta

Rajavartiolaitoksella on rajavalvonnan suorittamiseksi oikeus rajan välittömässä läheisyydessä sekä rajavylityspaikalla ja sen välittömässä

läheisyydessä kohdistaa paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilaissa tarkoitettua teknistä valvontaa muualle kuin kotirauhan piiriin kuuluvaan alueeseen. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin.

Rajanylityspaikalla tapahtuvasta teknisestä valvonnasta on ilmoitettava sopivalla merkillä.

32 §

Rajavartiomiehen toimivaltuudet yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen rajanylityspaikalla

Rajavartiomiehen oikeudesta toimenpiteisiin rajanylityspaikalla yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi on voimassa, mitä poliisilain 14 ja 16 §:ssä ja 18 §:n 1 momentissa poliisimiehestä säädetään. Mitä poliisilain 16 §:ssä säädetään päällystöön kuuluvasta poliisimiehestä, sovelletaan rajavartiolaitoksessa pidättämiseen oikeutettuun virkamieheen ja rajanylityspaikan esimiehenä toimivaan rajavartiomieheen.

33 §

Rajavartiomiehen toimivaltuus poliisitehtävissä

Rajavartiomiehellä on 21 §:ssä tarkoitetuissa kiireellisissä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden poliisitehtävissä sekä 22 §:ssä tarkoitettujen terroristisessa tarkoituksessa tehtävien rikosten torjumiseksi ja erityistilanteiden hoitamiseksi sekä merenkulun turvatoimilaissa tarkoitettua rajavartiolaitokselle kuuluvassa tehtävässä poliisimiehelle poliisilain 2 luvussa säädetty toimivaltuudet, jollei päällystöön kuuluva poliisimies tai poliisin kenttäjohtaja niitä rajoita.

34 §

Rajavartiomiehen toimivaltuus tullitehtävissä

Rajavartiomiehellä on 24 §:ssä tarkoitettussa tullitehtävässä tullilain 14 §:ssä muulle toimivaltaiselle viranomaiselle säädetty toimivalta.

Jos tullitehtävän suorittaminen edellyttää henkilönkatsastuksen tai muuhun kuin henkilön matkatavaroihin tai päällysvaatteisiin kohdistuvan tarkastuksen toteuttamista esitutkintaa suorittamatta, noudatetaan tällaisen toimenpiteen suorittamisessa, mitä tullilain 15 §:ssä säädetään. Toimenpiteestä päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies tai vähintään majurin arvoinen rajavartiomies.

35 §

Rajavartiomiehen voimakeinot

Rajavartiomiehellä on virkatehtävää suorittaessaan oikeus, jollei muualla laissa toisin säädetä, vastarinnan murtamiseksi, henkilön paikalta poistamiseksi, kiinniottamisen toimittamiseksi, vapautensa menettäneen pakenemisen estämiseksi, esteen poistamiseksi taikka välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina. Rajavartiomiehen voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon virkatehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat. Jos voimakeinojen käyttäminen on välttämätöntä, on niitä käytettävä vain siinä määrin ja siihen saakka, kun laissa säädetyn virkatehtävän suorittamiseksi välttämättä on tarpeen (*lievimmän keinon periaate*).

Sillä, joka rajavartiomiehen pyynnöstä tai tämän suostumuksella tilapäisesti avustaa rajavartiomiestä tilanteessa, jossa on välttämätöntä turvautua sivullisen voimakeinoapuun erittäin tärkeän ja kiireellisen rajavartiolaitoksen tehtävän suorittamisessa, on oikeus rajavartiomiehen ohjauksessa sellaisten välttämättömien voimakei-

nojen käyttämiseen, joihin rajavartiomies toimivaltansa rajoissa hänet valtuuttaa.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä. Oikeudesta voimakeinojen käyttämiseen aluevalvontatehtävässä säädetään aluevalvontalaissa (755/2000). Siitä, miten rikoslain 45 luvun 26 a §:ssä tarkoitettua sotilaan voimakeinojen käyttöoikeutta sovelletaan rajavartiolaitoksessa, säädetään rajavartiolaitoksen hallintolain 31 §:ssä.

36 §

Henkilöllisyyden selvittäminen

Rajavartiomiehellä on rajavartiolaitokselle säädetyn yksittäisen tehtävän suorittamiseksi oikeus saada jokaiselta tiedot tämän nimestä, henkilötunnuksesta tai sen puuttuessa syntymäajasta ja kansalaisuudesta sekä paikasta, josta hän on tavoitettavissa.

Rajavartiomiehellä on oikeus ottaa kiinni henkilö, joka kieltäytyy antamasta 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tai antaa siinä tarkoitettua seikoista todennäköisesti virheellisen tiedon. Kiinniotettu on päästettävä vapaaksi heti, kun tarvittavat tiedot on saatu, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluttua kiinniottamisesta.

37 §

Etsintäkuulutetun kiinniottaminen

Rajavartiomiehellä on oikeus ottaa kiinni henkilö, joka toimivaltaisen viranomaisen antaman kuulutuksen mukaan on otettava kiinni, pidätettävä tai vangittava taikka otettava säilöön. Kiinniotettu henkilö on viipymättä toimitettava poliisin huostaan, jollei häntä ole päästettävä heti vapaaksi.

38 §

Kulkuneuvon pysäyttäminen ja liikenteen ohjaaminen

Rajavartiomiehellä on oikeus määrätä kulkuneuvo pysäytettäväksi ja siirrettäväksi tai siirtää kulkuneuvo sekä ohjata liikennettä, jos se on tarpeen rajatarkastuksen tai rajavalvonnan suorittamiseksi taikka yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi rajanylityspaikalla tai edellä 33 §:ssä tarkoitetussa poliisitehtävässä.

39 §

Oikeus liikkua toisen kiinteistöllä

Rajavartiolaitoksen virkamiehellä sekä rajavartiolaitoksen toiminnan tukena käytettävillä asevelvollisilla ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavilla henkilöillä on oikeus liikkua toisen maa- ja vesialueella jalan, suksilla ja rajavartiolaitoksen käytössä olevalla kulkuneuvolla, jos se on välttämätöntä rajavartiolaitoksen tehtävän suorittamiseksi. Liikkumista pihapiirissä ja siihen rinnastettavalla erityiseen käyttöön varatulla alueella on kuitenkin vältettävä, jos sellaiseen liikkumiseen ei ole rajavartiolaitoksen tehtävästä johtuvaa pakottavaa syytä. Tässä momentissa säädetty liikkumisoikeus ei koske rajavartiolaitoksen järjestämää sotilaallisen maanpuolustuksen harjoitusta, ellei maa- tai vesialueen omistajan kanssa ole toisin sovittu.

Liikkumisesta toisen maa- ja vesialueella aiheutuvasta vahingosta ja haitasta suoritetaan alueen omistajalle tai haltijalle käyvän hinnan mukainen korvaus.

40 §

Rajavartiomiehen käskyvalta

Rajavartiomiehellä on tässä tai muussa laissa säädettyä toimivaltaa käyttäessään oikeus yksittäistapauksessa antaa toimialallaan jokaista velvoittavia tarpeellisia käskyjä ja kieltoja.

6 luku

Rikosten ennalta estäminen ja selvittäminen

41 §

Rajavartiomiehen toimivaltuudet rikosten ennalta estämiseksi ja selvittämiseksi

Rajavartiolaitos on esitutkintalaissa tarkoitettu esitutkintaviranomainen. Rajavartiolaitos suorittaa toimenpiteitä rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi ja syytteeseen saattamiseksi itsenäisesti tai yhdessä muun viranomaisen kanssa sen mukaan kuin tässä luvussa tai muualla säädetään. Sotilas oikeudenkäyntilaissa (326/1983) tarkoitettua rikosta koskevasta esitutkinnasta ja siinä käytettävistä pakkokeinoista on lisäksi voimassa, mitä sotilaskurinpitolaissa (331/1983) säädetään.

Rajavartiomiehen toimivaltuuksista toimialallaan rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi ja syytteeseen saattamiseksi on peitetointaa, valeostoa, telekuuntelua ja televalvontaa lukuun ottamatta voimassa, mitä poliisimiehen toimivaltuuksista rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi tai syytteeseen saattamiseksi poliisilaissa, esitutkintalaissa ja pakkokeinolaissa tai muualla säädetään. Mitä poliisilain 31 f §:ssä ja pakkokeinolain 5 a luvun 3 a §:ssä säädetään poliisin oikeudesta saada tieto matkaviestimestä ja mitä poliisilain 33 §:ssä säädetään teknisestä tarkkailusta, sovelletaan myös rajavartiolaitokseen. Rajavartiomiehellä on muun esitutkintaviranomaisen johdossa tapahtuvaan esitutkintaan osallistuessaan oikeus käsitellä tietoa, joka on hankittu sellaisella menetelmällä, joka ei ole rajavartiolaitoksen käytävissä.

Mitä poliisipäällystään kuuluvan toimivaltuuksista rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi ja syytteeseen saattamiseksi säädetään, sovelletaan rajavartiolaitoksessa pidättämiseen oikeutettuun virkamieheen sekä tutkinnanjohtajaan. Määräyksen poliisilain 31 §:n 1 momentissa tarkoitettuun yli kolme vuorokautta kestävä tekniseen kuunteluun antaa rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikkö, toimistopäällikkö tai ylitarkastaja.

42 §

Rajavartiolaitoksen tutkittavat rikosasiat

Rajavartiolaitos toimittaa, jollei jäljempänä toisin säädetä, esitutkinnan, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että on tehty rikos, joka koskee rajavartiolaitoksen valvottavan rajan ylittämisestä annettujen säännösten tai määräysten rikkomista rikoslain 17 luvun 7 tai 7 a §:ssä säädetyllä tavalla tai muulla laissa säädetyllä tavalla, rikoslain 17 luvun 8 ja 8 a §:ssä tarkoitettua laittoman maahantulon järjestämistä ja näihin tekoihin liittyvää rikoslain 25 luvun 3 ja 3 a §:ssä tarkoitettua ihmiskauppaa sekä muuta rikoslain 25 luvussa tarkoitettua vapauteen kohdistuvaa rikosta, rajavartiolaitoksen tarkastettavaa asiakirjaa koskevaa rikoslain 33 luvun 1—4 §:ssä tarkoitettua väärennysrikosta, rikoslain 17 luvun 7 b §:ssä tarkoitettua alueloukkausta tai muuta Suomen alueellisen koskemattomuuden loukkaamista taikka rajavartiolaitoksen valvottavaksi säädetyn muun säännöksen tai määräyksen noudattamatta jättämistä.

Rajavartiolaitos toimittaa esitutkinnan myös silloin, kun on syytä epäillä rajavartiioviranomaiseen tai sen ylläpidettäviin rajamerkkeihin tai rajalaitteisiin kohdistuvaa rikosta tai rajavyöhykkeestä annettujen säännösten rikkomista, sekä silloin, kun on syytä epäillä rajavartiolaitoksessa palvelevan henkilön syyllistyneen sotilas oikeudenkäyntilain 2 §:ssä tarkoitettuun sotilas oikeudenkäyntiasiana käsiteltävään rikokseen taikka rikoslain 40 luvussa tarkoitettuun rikokseen, jollei puolustusvoimien tai poliisin esitutkintaa koskevista toimivaltuuksista muuta johdu.

43 §

Rajavartiolaitoksen suorittama muu esitutkinta

Rajavartiolaitos voi toisen esitutkintaviranomaisen pyynnöstä suorittaa esitutkinnan muusakin kuin 42 §:ssä tarkoitettussa asiassa, jos se liittyy rajavartiolaitoksen aloittamaan esitutkintaan ja sitä koskeva syyte voitaisiin käsitellä tuo-

mioistuimessa yhdessä rajavartiolaitoksen tutkittavana olevaa rikosta koskevan syytteen kanssa.

44 §

Esitutinnan siirtäminen toiselle esitutkintaviranomaiselle

Rajavartiolaitos siirtää, jollei sen, poliisin ja tullin tehtäväjakoa koskevista säännöksistä muuta johdu, tullilaissa tarkoitetun tullirikoksen esitutkinnan tullille ja muun rikoksen esitutkinnan poliisille, jos asian tai sen edellyttämien esitutkintatoimenpiteiden laatu tai laajuus sitä edellyttävät taikka jos asianomainen esitutkintaviranomainen sitä vaatii. Rajavartiolaitos turvaa siirrettävässä asiassa esitutkinnan suorittamisen siihen saakka, kunnes esitutkinnan siirtäminen on tapahtunut.

Esitutkintaviranomainen, jolle esitutkinta siirretään, varaa rajavartiolaitokselle tilaisuuden osallistua esitutkintaan myös siirron jälkeen, jos esitutkinta koskee rajavartiolaitoksen valvottavan rajan ylittämistä annettujen säännösten tai määräysten rikkomista tai laittoman maahantulon järjestämistä ja näihin tekoihin liittyviä vapauteen kohdistuvia rikoksia tai rajavartiolaitoksen tarkastettavan asiakirjan väärennysrikosta taikka Suomen alueellisen koskemattomuuden loukkaamista.

Rajavartiolaitoksen on siirrettävä esitutkinta poliisin suoritettavaksi silloin, kun on syytä epäillä rajavartiolaitoksessa palvelevan henkilön syyllistyneen sotilasoikeudenkäyntiasiana käsiteltävään rikokseen taikka rikoslain 40 luvussa tarkoitettuun rikokseen, jos rikoksen vakavuus tai luottamus tutkinnan puolueettomuuteen sitä edellyttää.

45 §

Muun esitutkintaviranomaisen avustaminen

Rajavartiolaitos voi antaa muulle esitutkintaviranomaiselle tämän pyynnöstä apua rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi ja syytteeseen saattamiseksi.

Rajavartiolaitos voi aloittaa toimenpiteet rikosten ennalta estämisen, selvittämisen ja syytteeseen saattamisen turvaamiseksi asiassa, joka kuuluu muulle esitutkintaviranomaiselle, jos rikos ei ole vähäinen ja toimenpiteiden aloittamista ei voida esitutkinnan onnistumisen vaarantamatta viivyttää. Turvaavista toimenpiteistä on ilmoitettava välittömästi sille viranomaiselle, jonka hyväksi toimenpiteet on aloitettu.

Tässä pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä on luovuttava, jos se viranomainen, jonka hyväksi toimenpide suoritetaan, sitä pyytää.

46 §

Tutkinnanjohtaja

Tutkinnanjohtajana rajavartiolaitoksen toimittamassa esitutkinnassa on pakkokeinolain 1 luvun 6 §:n 4 kohdassa tarkoitettu rajavartiolaitoksen virkamies tai valtioneuvoston asetuksessa säädetyn koulutuksen saanut ja kokemuksen omaava asianomaisen hallintoyksikön päällikön tutkinnanjohtajaksi määräämä rajavartiomies.

47 §

Rangaistusvaatimuksen antaminen ja rikesakon määrääminen

Rajavartiomies antaa rangaistusvaatimuksen siten kuin rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain (692/1993) 3—7 §:ssä säädetään. Rajavartiomies määrää rikesakon siten kuin rikesakomenettelystä annetussa laissa (66/1983), jäljempänä *rikesakkolaki*, säädetään. Raja- tai merivartioalueen päällikön tehtävistä on voimassa, mitä rikesakkolaissa säädetään poliisipiirin päällikön tehtävistä.

48 §

Rikoksentorjuntatoimenpiteistä ilmoittaminen

Rajavartiolaitos ilmoittaa tietoonsa tulleesta epäilystä rikoksesta ja käynnistämästään toimenpiteistä rikoksen ennalta estämiseksi, selvittämiseksi tai syytteeseen saattamiseksi muul-

le esitutkintaviranomaiselle siten kuin sisäasiainministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

7 luku

Rajavyöhykettä koskevat säännökset

49 §

Rajavyöhyke

Rajavyöhyke voidaan perustaa ulkorajalle, jos se on välttämätöntä rajajärjestyksen valvomiseksi ja rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi. Rajavyöhyke voi ulottua maalla enintään kolmen ja merellä enintään neljän kilometrin etäisyydelle Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa tarkoitetusta Suomen valtakunnanrajasta (*rajaviiva*).

Rajavyöhykkeen perustamisesta, leveydestä ja sijainnista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Rajavyöhykettä ei saa määrätä leveämmäksi kuin mitä rajavalvonnan suorittaminen välttämättä edellyttää.

50 §

Raja-aita

Maanomistaja tai maa-alueen haltija on rajavyöhykkeellä velvollinen sallimaan valtion kustannuksella aidan rakentamisen Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten nojalla Suomen rajalle muodostetun raja-aukon reunaan (*raja-aita*).

51 §

Rajavyöhykettä koskevat kiellot

Jollei tässä laissa toisin säädetä, rajavyöhykkeellä on kiellettyä:

1) rajavartiolaitoksen partiotoimintaa ja muuta rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi tarpeellista toimintaa haittaavien aitojen ja vastaavien rakennelmien rakentaminen 50 metriä lähemmäksi rajaviivaa;

2) liikkuminen auringonlaskun ja -nousun välisenä aikana niissä osissa jokia sekä kapeissa järvien salmissa, joita pitkin rajaviiva kulkee, sekä 100 metriä lähempänä rajaviivaa kaikilla rajaviivan leikkaamilla joilla samoin kuin niillä järvillä ja meren lahdilla, joita pitkin rajaviiva kulkee (*rajavesi*);

3) porojen ja kotieläinten laiduntaminen ilman valvontaa siellä, missä niiden pääsyn rajaviivan yli estävää aitaa ei ole.

52 §

Rajavyöhykelupa

Jollei tässä laissa tai muualla laissa toisin säädetä, luvanvaraista rajavyöhykkeellä on:

- 1) oleskelu;
- 2) rajavedessä päivällä liikkuminen ja raja-kaistalla liikkuminen;
- 3) rakennusten rakentaminen 50 metriä lähemmäksi rajaviivaa;
- 4) ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden, räjähdysaineiden ja jousitoimisten aseiden hallussa pitäminen;
- 5) edellä 4 kohdassa tarkoitettujen esineiden ja aineiden käyttäminen;
- 6) maa- ja kiviainesten ottaminen ja mineraalien etsiminen 20 metriä lähempänä rajaviivaa.

Lupa (*rajavyöhykelupa*) annetaan, jos siihen on asumisesta, työstä, ammatista, elinkeinosta, liiketoiminnasta tai harrastuksesta johtuva tai muutoin hyväksyttävä syy eikä luvassa annettun oikeuden käyttämisestä ilmeisesti aiheudu vaaraa rajajärjestyksen tai rajaturvallisuuden ylläpitämiselle.

53 §

Rajavyöhykeluvan voimassaoloaika ja lupaehdot

Rajavyöhykelupa annetaan:

- 1) rajavyöhykkeellä asuvalle tai siellä asuinrakennusta taikka kiinteistöä hallitsevalle ja hänen läheiselleen toistaiseksi voimassa olevana;
- 2) rajavyöhykkeellä työskentelevälle tai siellä ammattia, elinkeinoa taikka liikettä harjoitta-

valle toistaiseksi voimassa olevana, jollei lupaa erityisestä syystä ole annettava määräajaksi;

3) muulle kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulle henkilölle määräajaksi.

Rajavyöhykelupa voidaan sisällyttää rajajärjestyksen ja rajaturvallisuuden ylläpitämisen kannalta välttämättömiä ehtoja, jotka koskevat rajavyöhykkeellä liikkumista. Lupaehtoja voidaan muuttaa, jos luvan antamisen edellytyksissä tapahtuu olennainen muutos.

54 §

Rajavyöhykeluvan raukeaminen ja peruuttaminen

Rajavyöhykelupa raukeaa, kun luvanhaltija kuolee. Rajavyöhykelupa on peruutettava, jos luvanhaltija sitä pyytää.

Rajavyöhykelupa voidaan peruuttaa, jos:

1) luvanhaltija syyllistyy rikokseen, joka vaarantaa rajajärjestyksen tai rajaturvallisuuden ylläpitämistä;

2) luvanhaltija rikkoo lupaehtoja tai rajavyöhykettä koskevia säännöksiä muutoin kuin 1 kohdassa mainitulla tavalla;

3) perustetta luvan antamiseen ei enää ole.

Rajavyöhykelupa voidaan peruuttaa määräaikaisesti esitutinnan toimittamisen ja mahdollisen oikeudenkäynnin ajaksi, jos luvanhaltijan todennäköisin syin epäillään syyllistyneen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun rikokseen tai hän on syyllistynyt 2 kohdassa tarkoitettuun rikokseen.

55 §

Varoitus

Luvanhaltijalle voidaan 54 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa antaa luvan peruuttamisen sijasta varoitus, jos peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

56 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Rajavyöhykettä koskevien säännösten noudattamista valvovat rajavartiolaitos, poliisi ja tulli.

Rajavyöhykelupa on pidettävä mukana. Se on vaadittaessa esitettävä rajavartiomiehelle, poliisimiehelle tai tullimiehelle. Jos luvan haltija ei voi esittää todistusta voimassa olevasta luvasta, hänet voidaan velvoittaa esittämään todistus valvontaa suorittavalle viranomaiselle seitsemän päivän kuluessa määräyksen (näyttömääräys) antamisesta lukien.

Rajavyöhykelupaa ja varoitusta koskevan asian ratkaisee se alueellinen rajavirtioviranomainen, jonka toimialuetta asia koskee.

57 §

Rajavyöhykeilmoitus

Sen lisäksi, mitä luvanvaraisuudesta 52 §:ssä säädetään, rajavirtioviranomaiselle on ennakolta ilmoitettava (*rajavyöhykeilmoitus*):

1) ampuma-aseen, räjähdysaineen tai jousitoimisen aseiden käyttämisestä sekä metsänhakuusta ja metsän raivauksesta 500 metriä lähempänä rajaviivaa;

2) uitosta, kalastamisesta ja kulkuneuvolla rajavedessä kulkemisesta.

Rajavyöhykeilmoitus tehdään sille alueelliselle tai paikalliselle rajavirtioviranomaiselle, jonka toimialuetta ilmoitus koskee. Rajavirtioviranomainen antaa ilmoituksessa tarkoitettua toimintaa koskevia tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan liittyvästä liikkumisesta, aseiden suuntaamisesta, kerralla käytettävien räjähdysaineiden määrästä, puiden kaatosuunnasta ja -menetelmistä sekä muista toimenpiteistä tahattomien rajatapahtumien estämiseksi, jos se on rajajärjestyksen tai rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi välttämätöntä.

58 §

Rajavyöhykettä koskevien säännösten soveltamisalan rajoitukset

Liikkuminen rajakaistalla ja rajavedessä on rajavyöhykkeelle säädetystä kielloista poiketen sallittua rajavartiolaitoksen, poliisin, tullin ja puolustusvoimien virkatehtävässä sekä pelastustoiminnassa ja valtakunnanrajan laillisen ylittämisen yhteydessä.

Rajavyöhykelupaa ja rajavyöhykeilmoitusta ei vaadita rajavartiolaitoksen, poliisin, tullin ja puolustusvoimien virkatehtävässä, pelastustoiminnassa eikä valtakunnanrajan laillisen ylittämisen yhteydessä välttämättömään rajavyöhykkeellä oleskeluun, rajavedessä ja raja-aukolla liikkumiseen eikä ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden, räjähdysaineiden ja jousitoimisten aseiden hallussa pitämiseen ja käyttämiseen.

59 §

Rajavyöhykettä koskevien säännösten rikkomisen keskeyttäminen

Rajavartiomiehellä sekä rajavyöhykkeellä valvontatehtävissä olevalla poliisimiehellä ja tullimiehellä on oikeus:

- 1) estää ilman vaadittavaa rajavyöhykelupaa tai rajavyöhykeilmoitusta suoritettava toiminta;
- 2) poistaa rajavyöhykkeeltä siellä luvattomasti oleskeleva henkilö;
- 3) ottaa haltuun rajavyöhykkeellä luvattomasti hallussa pidetyt tai ennakolta ilmoittamatta käytetyt ampuma-aseet, ampumatarvikkeet, räjähdysaineet ja jousitoimiset aseet.

Alueellinen rajavirtioviranomainen voi määrätä ilman lupaa tai kiellon vastaisesti rakennetun rakennuksen, aidan ja muun rakennelman purettavaksi tai poistettavaksi ja kieltää rakennuksen käyttämisen sekä asettaa uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) tarkemmin säädetään.

Tässä pykälässä tarkoitetut päätökset voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

60 §

Suullisesti annettava päätös

Edellä 52 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettu lupa voidaan kiireellisissä tapauksissa antaa suullisesti. Päätökseen, jolla hakemus hyväksytään kokonaan, ei ole muutoksenhakuoikeutta. Suullisesti annettu päätös, johon ei ole muutoksenhakuoikeutta, annetaan kirjallisesti ainoastaan erikseen esitetystä pyynnöstä.

Muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun rajavyöhykelupaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

8 luku

Vapautensa menettäneen henkilön kohtelu

61 §

Vapautensa menettäneen henkilön kohteluun sovellettavat säännökset

Vapautensa menettäneen henkilön kohteluun sovelletaan rajavartiolaitoksessa soveltuvin osin, mitä tutkintavankeudesta annetussa laissa (615/1974) säädetään, jollei jäljempänä muuta säädetä.

Säilöön otetun ulkomaalaisen kohtelussa on noudatettava, mitä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetussa laissa (116/2002) säädetään, sekä päihtyneiden käsittelyssä, mitä päihtyneiden käsittelystä annetussa laissa (461/1973) säädetään. Sotilaskurinpitoon liittyvästä kiinniottamisesta ja rangaistuksen täytäntöönpanosta säädetään sotilaskurinpitolaissa.

62 §

Kiinniotetun tai pidätetyn henkilön luovuttaminen

Rajavartiolaitoksen kiinni ottama tai pidättämä henkilö on luovutettava ilman aiheutonta viivytystä poliisille, jollei häntä ole päästettävä heti vapaaksi tai luovutettava muulle esitutkinta-

viranomaiselle, ulkomaalaisten säilöönottoyksikköön taikka vankeinhoitoviranomaiselle. Luovuttamisen tulee tapahtua 48 tunnin kuluessa kiinniottamisesta.

63 §

Vapautensa menettäneen henkilön kuljettaminen

Rajavartiomiehellä on oikeus suorittaa vapautensa menettäneen henkilön muulle viranomaiselle luovuttamisen edellyttämä kuljetus.

64 §

Vapautensa menettäneen henkilön säilytystilat

Vapautensa menettänyttä saa rajavartiolaitoksessa säilyttää asianmukaisessa rajavartiolaitoksen esikunnan siihen tarkoitukseen hyväksymässä tilassa.

Säilytystilaa hyväksyttäessä tulee ottaa huomioon vapautensa menettäneelle tutkintavankeudesta annetussa laissa turvatut oikeudet.

Rajavartiolaitoksen säilytystilassa tulee olla ympärivuorokautinen vartiointi.

9 luku

Rajavartiolaitoksen toimintojen ja kohteiden turvallisuutta koskevat erityiset säännökset

65 §

Turvallisuustarkastus

Rajavartiomiehellä on oikeus kiinniottamisen, pidättämisen, vangitsemisen, säilöön ottamisen ja henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvan virka-aputoimen yhteydessä tarkastaa henkilö ja hänen mukanaan olevat tavarat sen varmistamiseksi, ettei tällä ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi vaarantaa säilyttämisen taikka aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. Henkilö voidaan samalla tarkastaa myös hänen tunnistamistaan varten tarpeellisen asiakirjan löytämiseksi.

Vaaralliset esineet ja aineet on tarvittaessa otettava tarkastettavalta pois. Ne on palautetta-

va hänelle vapaaksi päästämisen yhteydessä, jollei siihen ole lain mukaan estettä.

66 §

Vaarallisten esineiden ja aineiden haltuunotto

Sen lisäksi, mitä tässä tai muussa laissa säädetään, rajavartiomiehellä on lakiin perustuvan tehtävänsä yhteydessä oikeus ottaa tilapäisesti haltuun ampuma-aseet, räjähdysaineet sekä muut vaaralliset esineet ja niihin kuuluvat tai liittyvät osat ja muut vaaralliset aineet siltä, jonka voidaan perustellusti epäillä ikänsä, päihtymyksensä, mielentilansa tai muiden olosuhteiden perusteella aiheuttavan välitöntä vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle. Koko esineen sijasta saadaan ottaa haltuun sellainen esineeseen kuuluva tai siihen liittyvä osa, jonka poistamisella vaaran aiheuttaminen voidaan estää.

Haltuun otettu omaisuus on palautettava haltijalle viipymättä ja viimeistään 14 vuorokauden kuluessa. Jollei esinettä tai ainetta voida vaaratta palauttaa haltijalle, se luovutetaan poliisille joko haltijalle palauttamista varten taikka poliisilain 24 §:ssä tai ampuma-aselaissa (1/1998) säädettyjä toimenpiteitä varten.

Omaisuuksien haltuunotosta on laadittava pöytäkirja tai tehtävä merkintä muuhun asiakirjaan.

67 §

Rajavartiolaitoksen toimitiloja tai aluetta koskeva turvatarkastus

Rajavartiolaitoksen johtoesikunnissa sekä muissa tärkeissä rajavartiolaitoksen toimitiloissa ja sen hallitsemilla alueilla voidaan järjestää turvatarkastuksia turvallisuudesta huolehtimiseksi, järjestyksen turvaamiseksi ja omaisuuden suojelemiseksi.

Turvatarkastuksen suorittamisesta päättää toimitilaa tai aluetta hallitsevan rajavartiolaitoksen hallintoyksikön päällikkö. Turvatarkastuksen voi suorittaa rajavartiomies. Turvatarkastuksen voi suorittaa myös poliisin hyväksymä henkilö (*turvatarkastaja*), joka on saanut sisäasiain-

ministeriön asetuksella säädettävän turvatarkastajan koulutuksen.

Turvatarkastus on järjestettävä niin, ettei siitä aiheudu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle tai vahinkoa omaisuudelle.

68 §

Turvatarkastuksen suorittaminen

Rajavartiomiehellä tai turvatarkastajalla on oikeus metallinilmaisinta tai muuta sellaista teknistä laitetta taikka koulutettua eläintä apuna käyttäen tarkastaa rajavartiolaitoksen toimitiloihin tai sen hallitsemalle alueelle saapuva tai siellä oleva henkilö ja hänen mukanaan olevat tavarat sen selvittämiseksi, ettei hänellä ole mukanaan esinettä tai ainetta, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa turvallisuudelle tai järjestykselle tai jota voidaan käyttää omaisuuden vahingoittamiseen. Tarkastettavan henkilön mukana olevat tavarat voidaan tarkastaa myös muulla tavoin.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että tarkastettavalla henkilöllä on mukanaan 1 momentissa tarkoitettu esine tai aine, henkilö voidaan tarkastaa esineen tai aineen löytämiseksi.

69 §

Turvatarkastuksessa tavattujen esineiden haltuunotto

Rajavartiomiehellä ja turvatarkastajalla on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tai muuten löydetty esine tai aine, jota tarkoitetaan 68 §:n 1 momentissa tai jonka hallussapito on muuten lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen nojalla kielletty.

Pois otetut esineet ja aineet on palautettava tarkastetulle henkilölle hänen poistuessaan rajavartiolaitoksen toimitiloista, jollei siihen ole lain mukaan estettä.

70 §

Turvatarkastukseen liittyvät voimakeinot

Rajavartiomies tai turvatarkastaja voi poistaa rajavartiolaitoksen toimitiloista tai sen hallitse-

malta alueelta henkilön, joka kieltäytyy turvatarkastuksesta.

Rajavartiomies voi tarvittaessa käyttää henkilön poistamiseksi rajavartiolaitoksen toimitiloista tai sen hallitsemalta alueelta sellaisia voimakeinoja, joita henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

71 §

Rajavartiolaitoksen kohteita ja harjoituksia koskevat liikkumisrajoitukset

Sisäasiainministeriön asetuksella voidaan säätää rajavartiolaitoksen hallitsemaa tilaa tai aluetta koskeva liikkumisrajoitus tai kieltö, jos se on välttämätöntä henkilöiden vaaroilta suojaamiseksi tai rajavartiolaitoksen erittäin tärkeän toiminnan suojaamiseksi. Sotilaallisen harjoitusalueen osaa koskevan tilapäisen liikkumisrajoituksen tai kiellon voi harjoituksen ajaksi määrätä vähintään kapteenin tai kapteeniluutnantin arvoinen rajavartiomies.

Vastoin kieltoa tai rajoitusta oleskeleva henkilö voidaan poistaa kiellossa tai rajoituksessa tarkoitettusta tilasta tai siinä tarkoitettua aluetta. Jos paikalta poistaminen on ilmeisesti riittämätön toimenpide eikä rajoituksen rikkomista voida muutoin estää, henkilö voidaan ottaa kiinni. Kiinni otettu voidaan pitää säilössä niin kauan kuin on todennäköistä, että hän syyllistyy rajoituksen rikkomiseen, kuitenkin enintään 24 tuntia kiinniottamisesta.

10 luku

Rangaistussäännökset

72 §

Rajavyöhykerikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 51 §:ssä säädettyä kieltoa,

2) rikkoo 52 §:ssä säädettyä luvanvaraisuutta,
3) jättää noudattamatta 53 §:n 2 momentissa tarkoitettua rajavyyhykeluvan ehtoa,

4) jättää noudattamatta 56 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden lupatodistuksen mukana pitämiseen tai näyttömääräyksen taikka

5) jättää noudattamatta 57 §:ssä säädettyä ilmoitusvelvollisuutta,

on tuomittava *rajavyöhykerikkomuksesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

73 §

Rajavartiolaitosta koskevan liikkumisrajoituksen rikkominen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo rajavartiolaitoksen hallitsemaa tilaa tai aluetta koskevan liikkumisrajoituksen tai kiellon, on tuomittava *rajavartiolaitosta koskevan liikkumisrajoituksen rikkomisesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

74 §

Muut rangaistussäännökset

Rangaistus niskoittelusta rajavartiomiestä vastaan säädetään rikoslain 16 luvun 4 a §:ssä. Rangaistus valtionrajarikoksesta säädetään rikoslain 17 luvun 7 ja 7 a §:ssä, rangaistus alueloukkauksesta säädetään mainitun luvun 7 b §:ssä ja rangaistus laittoman maahantulon järjestämisestä säädetään mainitun luvun 8 ja 8 a §:ssä. Rangaistus julkisrauhan rikkomisesta säädetään rikoslain 24 luvun 3 §:ssä.

11 luku

Erinäiset säännökset

75 §

Rajavartiolaitoksen ilmailu

Rajavartiolaitos voi tehtäviensä suorittamiseksi harjoittaa sellaista yksinomaan valtion

tarkoituksiin tapahtuvaa ilmailua kuin ilmailulain (281/1995) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetaan. Rajavartiolaitoksen ilmailussa noudatetaan ilmailulakia, jollei muualla toisin säädetä taikka Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa vastaaviin tarkoituksiin käytettävien valtion ilma-alusten osalta toisin määrätä.

Jos rajavartiolaitoksen lentotehtävän suorittaminen sitä välttämättä edellyttää, saa rajavartiolaitoksen käytössä oleva ilma-alus laskeutua ja nousta ilmaan muualta kuin ilmailulaissa tarkoitettulta lentopaikalta. Ilmailulaissa säädetty vakuuttamisvelvollisuus ei koske rajavartiolaitoksessa valtion tarkoituksiin käytettävää ilma-alusta.

Muualta kuin ilmailulaissa tarkoitettulta lentopaikalta laskeutumisesta ja nousemisesta sekä ilmailulain 4 §:n 3 momentissa säädetystä poikkeavasta menettelystä rajavartiolaitoksen ilmailussa päättää rajavartiolaitoksen päällikkö. Ilmailuviranomaisia on ennen menettelyn toteuttamista ja poikkeuksen tekemistä kuultava, jos poikkeavasta menettelystä voi aiheutua vaaraa lentoturvallisuudelle.

76 §

Rajavartiolaitoksen merenkulku

Rajavartiolaitos voi tehtäviensä suorittamiseksi harjoittaa valtion tarpeisiin muuta kuin kauppamerenkulkua. Merilain (674/1994) soveltamisesta tällaiseen merenkulkuun säädetään mainitun lain 1 luvun 9 §:ssä.

Rajavartiolaitoksella on suorittamansa pelastustehtävän osalta oikeus luopua merilaissa säädetystä pelastuspalkkiosta sekä valtion että pelastustyöhön valtion puolesta osallistuneiden rajavartiolaitoksen virkamiesten, asevelvollisten ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavien henkilöiden osalta. Jos palkkiosta ei luovuta, on sen jakamisesta voimassa, mitä pelastuspalkkion jakamisen perusteista tällaisissa tapauksissa valtioneuvoston asetuksella säädetään.

77 §

Rajavartiolaitoksen antama virka-apu

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, rajavartiolaitos voi antaa pyynnöstä virka-apua valtion viranomaiselle sen laissa säädetyn valvontavollisuuden toteuttamiseksi.

Rajavartiolaitos on velvollinen antamaan pelastusviranomaiselle, poliisille, tullilaitokselle ja puolustusvoimille virka-apua, joka edellyttää sellaisen rajavartiolaitokselle kuuluvan kaluston, henkilövoimavarojen tai erityisasiantuntijapalvelujen käyttöä, jota mainituilla viranomaisilla ei sillä hetkellä ole käytettävissään. Virka-avun antamisen edellytyksenä on, että se voi tapahtua vaarantamatta rajavartiolaitokselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

Virka-avun antamisesta päättää hallintoyksikön päällikkö tai hallintoyksikön virka-apuasioissa päivystämään määrätty valmiuspäivystäjä. Esitutkintaa tai pakkokeinoja koskevan virka-avun antamisesta päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies tai muu tutkinnanjohtaja.

78 §

Rajavartiolaitokselle annettava virka-apu

Viranomaisen on annettava rajavartiolaitokselle kuuluvan tehtävän suorittamiseksi sellaista tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen asianomainen viranomainen on toimivaltainen.

Virka-avun pyytämisestä päättää hallintoyksikön päällikkö tai hallintoyksikön virka-apuasioissa päivystämään määrätty valmiuspäivystäjä. Esitutkintaa tai pakkokeinoja koskevan virka-avun pyytämisestä päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies tai muu tutkinnanjohtaja.

79 §

Puolustusvoimien virka-apu rajavartiolaitokselle

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada puolustusvoimilta virka-apuna:

1) etsintään käytettävää kalustoa sekä etsintään ja liikenteen ohjaamiseen käytettäviä henkilövoimavaroja, jos se on tarpeen valtakunnanrajan ilmeisesti laittomasti ylittäneen Suomessa olevan henkilön verekseltään löytämiseksi;

2) rajavartiolaitoksen vaarallisen tehtävän turvallisesti suorittamiseksi tarvittavaa suojakalustoa;

3) rajavalvontatehtävän suorittamiseksi tai rajatapahtuman tutkimiseksi tarpeellista erityisasiantuntemusta;

4) merenkulun turvatoimilaissa tarkoitetun merellä olevaan alukseen tai siinä oleviin matkustajiin kohdistuvan turvauhan torjumiseksi tarpeellista kalustoa sekä erityisasiantuntemusta.

Tässä pykälässä tarkoitettuun virka-apuun eivät kuulu ampuma-aseiden käyttäminen tai sotilaalliset voimakeinot. Sivullisen oikeudesta välttämättömien voimakeinojen käyttämiseen rajavartiomiehen ohjauksessa säädetään tämän lain 35 §:n 2 momentissa ja oikeudesta hätävarjeluun rikoslain 4 luvun 4 §:ssä.

Virka-apua pyytää rajavartiolaitoksen esikunta tai kiireellisessä tapauksessa se hallintoyksikkö, joka virka-apua tarvitsee. Virka-avun antamisesta päättää Pääesikunta tai merivoimien, ilmavoimien taikka maanpuolustusalueen esikunta. Kiireellisessä tapauksessa virka-avun antamisesta voi päättää varuskunnan päällikkö tai joukko-osaston komentaja.

80 §

Henkilö- ja omaisuusvahinko

Rajavartiolaitoksen virkamiehen on viivytyksettä tehtävä esimiehelleen ilmoitus virkatehtävän suorittamisen yhteydessä syntyneestä muusta kuin vähäiseksi katsottavasta henkilö- tai omaisuusvahingosta. Vahinkotapahtumasta tu-

lee toimittaa tutkinta, jos vahinkoa kärsinyt tai virkatoimen suorittanut henkilö sitä pyytää tai tutkintaan havaitaan muutoin olevan tarvetta. Tutkinnan suorittaa poliisi, jollei kyseessä ole sotilasoikeudenkäyntiasiana käsiteltävä vahinkoasia.

Virkatehtävän suorittamisen yhteydessä vammoja saaneelle henkilölle on viivytyksettä hankittava tarpeellista hoitoa. Henkilölle, joka ilmoittaa saaneensa vammoja rajavartiomiehen toimenpiteen johdosta, on annettava tilaisuus päästä lääkärintarkastukseen. Jos lääkärintarkastusta ei voida välittömästi järjestää, on henkilölle annettava tilaisuus päästä muun esteettömän henkilön tarkastettavaksi.

Kustannukset virkatehtävän suorittamisen yhteydessä vammoja saaneelle henkilölle tarpeellisen hoidon hankkimisesta ja tarpeellisista tarkastuksista suoritetaan ennakolta valtion varoista. Valtion varoista suoritettavat kustannukset, joiden korvaamiseen valtio ei ole velvollinen, peritään takaisin, jollei se ole ilmeisen kohtuutonta.

81 §

Rajavartiolaitoksen suoritteista perittävät maksut

Rajavartiolaitoksen muulle viranomaiselle antamasta virka-avusta voidaan periä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) tarkoitettua omakustannusarvoa alempi maksu tai jättää maksu kokonaan perimättä, jos virka-apupyynnössä tarkoitettu tehtävä kuuluu rajavartiolaitoksen omiin tehtäviin tai jos virka-apua annetaan rajavartiolaitoksen oman tehtävän suorittamisen yhteydessä taikka jos asiasta muualla niin säädetään.

Rajavartiolaitoksella on valtion maksuperustelain säännösten estämättä oikeus luopua perimästä maksua 26 §:n 2 momentissa tarkoitettusta sairaankuljetuksesta, jos maksun periminen yksittäistapauksessa olisi ilmeisen kohtuutonta.

Rajavartiolaitos voi periä palveluksessaan olevalta virkamieheltä käypää alemman vuokran asunnosta, jos siihen on rajavartiolaitoksensa noudatettavasta siirtymisvelvollisuudesta tai

rajavartiolaitoksen tehtävien järjestämisestä johtuva erityinen syy.

82 §

Vieraan valtion alueelle ulottuvat rikosentorjuntatoimenpiteet

Rajavartiolaitoksella on oikeus rikoksen selvittämiseksi tai rikoksesta epäillyn kiinniottamiseksi jatkaa Suomessa aloitettua henkilön takaa-ajoa, tarkkailua ja teknistä tarkkailua vieraan valtion alueella sen mukaan kuin tällaisen toimenpiteen jatkamisesta vieraan valtion alueella Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa määrätään.

Rajavartiomiehellä on 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässä tässä laissa tarkoitettut Euroopan unionin lainsäädännön ja Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten mukaan tarkemmin määräytyvät toimivaltuudet. Rajavartiomiehen virkavelvollisuuksista ja oikeuksista sekä virkamiesasemaan kuuluvista eduista vieraan valtion alueella on voimassa soveltuvin osin samat säännökset ja määräykset kuin Suomessa toteutettavassa virkatehtävässä.

83 §

Kansainväliset yhteistoimintasopimukset

Sisäasiainministeriö voi rajavartiolaitoksen toimialaan kuuluvissa sellaisissa asioissa, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan taikka vaadi eduskunnan suostumusta tai tasavallan presidentin toimenpidettä, tehdä tavanomaisina pidettäviä yhteistoimintasopimuksia muiden valtioiden rajavartiolaitoksen toimialalla toimivien viranomaisten kanssa.

84 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset:

1) edellä 36 §:n 2 momentissa, 37 §:ssä ja 71 §:n 2 momentissa tarkoitettua henkilön kiin-

niottamisesta samoin kuin 28, 59, 66 ja 69 §:ssä tarkoitettu omaisuuden haltuun ottamisesta sekä 19 ja 28 §:ssä tarkoitettu henkilöntarkastusta koskevasta toimenpiteestä laadittavasta pöytäkirjasta tai tehtävästä muusta merkinnästä;

2) rajavartiomiehen varustamisesta voimakäyttö- ja suojavälineillä sekä tarvittaessa rajavartiomiehen muusta varustuksesta;

3) tarvittaessa tässä laissa säädetyn lupa- tai ilmoitusasian käsittelemisestä sekä luvan hakemisesta ja ilmoituksen tekemisestä noudatettavasta menettelystä;

4) poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen tehtävien yhteensovittamisesta sekä näiden viranomaisten keskinäisestä yhteistoiminnasta ja virka-apumenettelystä.

Sisäasiainministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset:

1) menettelystä haltuun otetun omaisuuden säilyttämisessä;

2) menettelystä kulkuneuvon pysäyttämisenä ja voimakeinojen käyttämisessä;

3) eläimen kiinniottamisesta, säilyttämisestä ja lopettamisesta;

4) tarvittaessa kieltonauhoista ja muista merkeistä, joilla pakkokeinolain mukaan voidaan merkitä rajavartiolaitoksen rikoksen selvittämisen turvaamiseksi sulkema rakennus, huone tai alue;

5) tarvittaessa kieltotauluista ja muista merkeistä, joilla voidaan merkitä rajavartiolaitoksen 71 §:ssä tarkoitettut kohteet ja harjoitukset sekä 7 luvussa tarkoitettu rajaväyhyke;

6) tarvittaessa rajavartiolaitoksen kohteita tai aluetta koskevien turvatarkastustoimenpiteiden teknisistä menettelytavoista ja turvatarkastuksen käytännön järjestämisestä.

12 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

85 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan rajavartiolaitoksesta 12 päivänä maaliskuuta 1999 annettu laki (320/1999) ja 17 päivänä toukokuuta 1947 annettu rajaväyhykelaki (403/1947) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

86 §

Rajaväyhykettä koskeva siirtymäsäännös

Tämän lain rajaväyhykelupaa koskevia säännöksiä sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa annettuun rajaväyhykelupaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa 50 metriä lähemmäksi rajaviivaa rakennettujen, rajavartiolaitoksen partiotoimintaa ja muuta rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi tarpeellista toimintaa haittaavien aitojen ja vastaavien rakennelmien omistajalla on oikeus saada aidan tai vastaavan rakennelman käyvän hinnan mukainen korvaus, kun aita tai vastaava rakennelma on määrätty purettavaksi ja määräys on pantu täytäntöön.

Laki

henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Henkilötietoja rajavartiolaitoksessa käsiteltäessä on noudatettava, mitä henkilötietolaissa (523/1999) tai muualla laissa säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Asevelvollisrekisteristä säädetään asevelvollisuuslaissa (452/1950), meripelastusrekisteristä meripelastuslaissa (1145/2001), ulkomaalaisrekisteristä ulkomaalaisrekisteristä annetussa laissa (1270/1997) ja poliisin tietojärjestelmistä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003), jäljempänä *poliisitoimen henkilötietolaki*. Asiakirjojen julkisuudesta sekä tietojen saantia koskevista rajoituksista ja vaitiolovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja rajavartiolaitoksen hallinnosta annetussa laissa (/), jäljempänä *rajavartiolaitoksen hallintolaki*. Työntekijää koskevien henkilötietojen käsittelystä säädetään yksityisyyden suojasta työelämässä annetussa laissa (759/2004).

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *Europol-tietojärjestelmällä* poliisitoimen henkilötietolain 30 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää;

2) *hallintoasiain tietojärjestelmällä* poliisitoimen henkilötietolain 3 §:ssä tarkoitettua hallintoasiain tietojärjestelmää;

3) *hallintoyksiköllä* rajavartiolaitoksen hallintolain 3 §:n 1 momentissa säädettyä rajavartiolaitoksen yksikköä;

4) *kansallisella Schengen-tietojärjestelmällä* poliisitoimen henkilötietolain 31 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää;

5) *poliisiasiain tietojärjestelmällä* poliisitoimen henkilötietolain 2 §:ssä tarkoitettua poliisiasiain tietojärjestelmää;

6) *poliisin tietojärjestelmällä* poliisitoimen henkilötietolain 2 luvussa tarkoitettua poliisin tietojärjestelmää;

7) *rajaturvallisuuden ylläpitämisellä* niitä kotimaassa ja ulkomailla suoritettavia toimenpiteitä, joilla pyritään estämään valtakunnanrajan ja ulkorajan ylittämistä annettujen säännösten rikkominen ja rajat ylittävästä henkilöliikenteestä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle aiheutuvat uhat sekä varmistamaan rajanylityksen turvallisuus;

8) *rajatarkastuksella* rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi suoritettavaa rajanylityksen tai rajanylitysaikumuksen perusteella toteutettavaa henkilön sekä hänen tavaroidensa ja kulkuneuvonsa tarkastamista ja henkilöiden kuulemista;

9) *rajavalvonnalla* rajajärjestyksen ja rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi toteutettavia toimenpiteitä, joilla valvotaan valtakunnan rajoja estäen erityisesti ulkorajan ylittäminen rajanylityspaikkojen välisellä alueella.

3 §

Rajavartiolaitoksen toiminnallinen tietojärjestelmä

Rajavartiolaitoksen toiminnallinen tietojärjestelmä on rajavartiolaitoksen valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilöre-

kisteri, jonka valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettuja osarekistereitä ovat:

- 1) tutkinta- ja virka-apurekisteri;
- 2) lupa- ja valvonta-asioiden rekisteri;
- 3) rikoksesta epäiltyjen rajavartiolaitoksen rekisteri;
- 4) turvallisuustietorekisteri.

Rajavartiolaitoksen esikunnan pitämä henkilörekisteri voidaan toteuttaa rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän teknisenä osana. Rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän osa voidaan toteuttaa poliisin tietojärjestelmän teknisenä osana.

4 §

Rajavartiolaitoksen muu henkilörekisteri

Edellä 3 §:ssä mainitun henkilörekisterin lisäksi voidaan rajavartiolaitoksessa perustaa tarpeellinen henkilörekisteri:

- 1) rajavartiolaitoksen valtakunnalliseen käyttöön;
- 2) hallintoyksikön tai hallintoyksiköiden käyttöön;
- 3) rajavartiolaitoksessa muodostetun työryhmän käyttöön.

5 §

Henkilörekisterin perustaminen, rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelyn valvonta

Henkilörekisterin perustamisesta päättää rajavartiolaitoksen esikunta, jos rekisteri on tarkoitettu rajavartiolaitoksen valtakunnalliseen käyttöön tai muuhun kuin rajavartiolaitoksen sisäiseen käyttöön. Muun henkilörekisterin perustamisesta voi päättää hallintoyksikkö, jolle toisin säädetä tai määrätä. Henkilörekisterin perustanut hallintoyksikkö on rekisterinpitäjä.

Henkilörekisterin perustamisesta tehdään kirjallinen päätös, johon sisältyy henkilötietolain 10 §:ssä tarkoitettu rekisteriseloste sekä suunnitelma tietojen arkistoinnista ja hävittämisestä. Henkilörekisterin käytön lopettamisesta tehdään myös kirjallinen päätös, johon sisältyy suunnitelma toimenpiteistä rekisterissä vielä

olevien tietojen arkistoinniseksi ja hävitettävien tietojen hävittämiseksi.

Rajavartiolaitoksen esikunta sekä rekisterinpitäjänä toimiva hallintoyksikkö valvovat henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten noudattamista rajavartiolaitoksessa sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään. Valtakunnallisen henkilörekisterin perustamisesta ja olennaisesta muuttamisesta on ilmoitettava tietosuojavaltuutetulle viimeistään kuukausi ennen perustamista tai muuttamista.

6 §

Rajavartiolaitokselle säädetyn tehtävän suunnittelussa ja toteuttamisessa tarpeelliset tiedot

Rajavartiolaitoksessa vastaanotetaan ja välitetään ilmoituksia, määräyksiä ja käskyjä ihmisten, omaisuuden ja ympäristön turvaamiseksi ja suojaamiseksi. Sellaisten tehtävien suunnitteluksi, suorittamiseksi ja valvomiseksi saadaan rajavartiolaitoksen valtakunnalliseen henkilörekisteriin tallettaa tarpeelliset tiedot:

1) toimintavalmiudessa olevista sekä tehtävän suorittamiseen osallistuvista ja osallistuneista henkilöistä;

2) pelastus-, poliisi-, tulli- sekä sosiaali- ja terveystoimen tehtäviä suorittaviin yksiköihin liittyviä tietoja, kuten valmius, kutsu, johtosuhteet, varustus, tehtäväalue, koko ja koostumus sekä muita vastaavia tietoja;

3) ilmoituksen, käskyn tai määräyksen antamisaika ja -tapa sekä sisältö puhelintunniste- ja osoitetietoineen sekä nauhoite tai vastaava tekninen tallenne;

4) ilmoituksen, käskyn, määräyksen tai tehtävän vastaanottajan ja tallettajan tiedoista nimi ja vastaanottoyksikkö aikoineen;

5) ilmoitukseen, käskyyn, määräykseen, tehtävään tai toimenpiteeseen liittyvän henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista nimi, henkilötunnus tai syntymäaika, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, syntymävaltio, kotivaltio, valtiottomuus, kotipaikka, osoite ja puhelinnumero tai muu vastaava tieto, liittyntä asiaan sekä kohteen yksilöintitiedot;

6) tehtävää tai toimenpiteitä koskevat tiedot, kuten tapahtuma- ja toimenpideseloste, aika, paikka, tehtävän kiireellisyysluokka ja vaarallisuus sekä muita yksittäiseen tehtävään liittyviä tarpeellisia tietoja;

7) toimenpiteen kohteena tai suorittajana olevan henkilön oman turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot, kuten tieto kohteen tai henkilön vaarallisuudesta tai arvaamattomuudesta.

7 §

Tutkinta- ja virka-apurekisteri

Tutkinta- ja virka-apurekisteri voi sisältää tietoja, joita on tarpeen käsitellä poliisilain (493/1995) 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaissa (/) tai muualla laissa rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Rekisteriin saadaan tallettaa rajavartiolaitoksen tutkittavasta rikoksesta epäillyn tai rajavartiolaitoksen toimesta suoritettavan esitutinnan, rajavartiolain 27 §:ssä säädetyn muun tutkinna, muun toimenpiteen taikka pakkokeinon kohteena olevan henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista täydellinen nimi, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisääty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta, henkilön matkustusasiakirjan tiedot, kuva sekä henkilöä koskevat hänen omaan turvallisuuteensa tai rajavartiolaitoksen työturvallisuuteen vaikuttavat tiedot sekä oikeushenkilön yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot.

Rekisteriin saadaan lisäksi tallettaa poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaissa tai muualla laissa rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi hankittuja muita tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) rajavartiolaitokselle kuuluvassa tehtävässä tarpeellisia tietoja rikoksella menetetyistä tai

rajavartiolaitoksen haltuun otetusta taikka kadonneesta tai kadonneella henkilöllä olleesta omaisuudesta omaisuuden löytämiseksi ja omistajalleen tai haltijalleen palauttamiseksi sekä kaatoamistapauksen selvittämiseksi (*omaisuustiedot*);

2) kirjattujen rikosilmoitusten koottua hakua varten rikoksista epäillyistä henkilöistä rikosilmoituksen numero, rikoksen tekopäivä ja -paikka, rikosnimike, rikoksen syyteoikeuden vanhentumisaika sekä rikoksesta seuranneet rangaistukset ja muut seuraamukset (*rikosilmoitushakemisto- ja seuraamustiedot*);

3) rajavartiolaitoksen yksiköiden tietoon saattamiseksi ja valvonnan suuntaamiseksi rajavartiolaitoksen tallettamia tietoja, joista asian kiireellisuuden, vaaratilanteen, rikosten ennalta estämisen, rajaturvallisuuden ylläpitämisen tai tutkinnallisten syiden vuoksi on tarpeen erityisesti tiedottaa (*sanomavälitystiedot*);

4) rajatarkastustehtävien suorittamiseksi ja kirjaamiseksi tarpeellisia tietoja rajatarkastusten suorittamisesta (*rajatarkastustiedot*);

5) tutkinta- ja virka-aputehtävien suorittamiseksi ja kirjaamiseksi esitutkintalaissa (449/1987) tarkoitetussa esitutkinnassa, rajavartiolain 27 §:ssä säädettyssä muussa tutkinnassa, rajavartiolaitoksen toimenpiteiden yhteydessä tai virka-aputehtävässä taikka pakkokeinolain (450/1987) soveltamisen yhteydessä saatuja tietoja (*tutkinna ja virka-avun tiedot*) seuraavasti:

a) rikoksesta epäillyistä henkilöistä sekä ilmoittajina, todistajina ja asianomistajina esiintyvistä tai muutoin ilmoitukseen liittyvistä henkilöistä;

b) rikosilmoitusten ja muiden ilmoitusten nimikkeistä, pakkokeinoista, rajavartiolaitoksen toimenpiteistä sekä esitutkinna ja muun tutkinna vaiheista;

c) muista rajavartiolaitoksen tehtävään, toimenpiteeseen ja tapahtumaan liittyvistä tarpeellisista kuvauksista, olosuhteista ja yksilöinnistä;

6) asiakirjan päätearkistosta hakua varten tutkinna ja virka-avun tiedoista ilmoituksen ja tapauksen tunnistetiedot sekä selostusosan tiivistelmä (*tutkinna ja virka-avun arkistotiedot*).

8 §

*Poliisiasiain tietojärjestelmän käyttäminen
rajavartiolaitoksen tehtävissä*

Sen lisäksi, mitä poliisitoimen henkilötietolaissa säädetään, poliisiasiain tietojärjestelmä voi sisältää tietoja, joita on tarpeen käsitellä poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaissa tai muualla laissa rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Tietojärjestelmään saadaan tallettaa rajavartiolaitoksen tutkittavasta rikoksesta epäillyn tai rajavartiolaitoksen toimesta suoritettavan esitutinnan, rajavartiolain 27 §:ssä säädetyn muun tutkinnan, muun toimenpiteen taikka pakkokeinon kohteena olevan henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista täydellinen nimi, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisääty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta, henkilön matkustusasiakirjan tiedot, kuva sekä henkilöä koskevat hänen omaan turvallisuuteensa tai rajavartiolaitoksen työturvallisuuteen vaikuttavat tiedot sekä oikeushenkilön yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot.

Tietojärjestelmään saadaan lisäksi tallettaa poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaissa tai muualla laissa rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi hankittuja muita tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) henkilöiden tavoittamiseksi, valvomiseksi, tarkkailemiseksi ja suojaamiseksi etsintäkuulutetuista, liiketoiminta-, lähestymis- tai matkustuskieltoon määrätystä, ehdonalaisessa vapaudessa olevista, lähestymiskiellolla suojattavista taikka tarkkailtavista henkilöistä toimenpiteen syy, pyydyt toimenpiteet, kuuluttava viranomaisen, kuulutuksen vanhentuminen ja muut kuulutusten valvonnassa tarvittavat tiedot (*etsintäkuulutustiedot*);

2) anastetuista tai muusta syystä etsittävästä ajoneuvoista ja rekisterikilvistä yksilöintitietoja omaisuuden löytämiseksi ja omistajalleen tai haltijalleen palauttamiseksi tarpeellisia tietoja

sekä moottoriajoneuvoilla liikkuvista etsittävästä tai tarkkailtavista henkilöistä henkilöiden tavoittamiseksi tarpeellisia tietoja (*etsittävien moottoriajoneuvojen tiedot*);

3) vapaudenmenetysaikojen seuraamiseksi ja valvomiseksi sekä säilytysturvallisuuden varmistamiseksi esitutkintalain, pakkokeinolain, poliisilain taikka muun säädöksen perusteella kiinniotetuista, pidätetyistä tai vangituista henkilöistä esitutkinnasta ja pakkokeinoista annetun asetuksen (575/1988) 22 §:ssä tarkoitettua pidättämistä koskevat tiedot, rikosilmoituksiin ja kiinniottoon liittyviä tietoja sekä yksittäistapauksissa vapautensa menettäneen säilytysturvallisuuteen vaikuttavia tietoja (*pidätettyjen tiedot*);

4) rikosten tekotapojen luokitteluun ja analysoimiseksi epäilyn kohteena olevista rikoksista rikosilmoituksiin ja tutkintapöytäkirjoihin perustuvia ilmoitustietoja, asianomistajatietoja, rikoksesta epäiltyä koskevia tietoja, rikoksen yksilöintiin ja tapahtumakuvaukseen liittyviä tietoja, rikoksella saatua omaisuutta koskevia tietoja, tekijän, tapauksen tai teon luokittelua kuvaavia tietoja sekä rikosten sarjoittamiseen ja tekniseen tutkintaan tarvittavia tietoja (*tekotapatiedot*);

5) kadonneiksi ilmoitettujen henkilöiden löytämiseksi tarpeellisia tietoja kadonneista henkilöistä ja tunnistamattomina löytyneiden vainajien tunnistamiseksi tarpeellisia tietoja tunnistamattomista vainajista (*tunnistettavien tiedot*);

6) rikoksesta epäiltyjen henkilöiden tunnistamiseksi, rikoksen selvittämiseksi ja rikoksentehtäjäkijöiden rekisteröimiseksi rikoksesta epäillyistä tai tuomituista henkilöistä pakkokeinolain 6 luvun 4 §:n 1 ja 4 momentissa säädetty henkilötuntemerkit ja mainitun luvun 5 §:ssä säädetty DNA-tunnisteet, henkilön videokuvat ja jälkijäljet, epäilyn kohteena olevaan rikokseen liittyviä tietoja sekä rekisteröintiä ja henkilön luokitusta koskevia tietoja (*tuntemerkitiedot*).

Rajavartiolaitos vastaa poliisin tietojärjestelmään talletetun tiedon oikeellisuudesta ja sen tallettamisen sekä käytön laillisuudesta omassa toiminnassaan.

9 §

Lupa- ja valvonta-asioiden rekisteri

Lupa- ja valvonta-asioiden rekisteri voi sisältää tietoja, joita on tarpeen käsitellä poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaissa tai muualla laissa rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Rekisteriin saadaan tallettaa henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista täydellinen nimi, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisääty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta, henkilön matkustusasiakirjan tiedot, kuva sekä henkilöä koskevat hänen omaan turvallisuuteensa tai rajavartiolaitoksen työturvallisuuteen vaikuttavat tiedot sekä oikeushenkilön yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot.

Rekisteriin saadaan lisäksi tallettaa poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaissa tai muualla laissa rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi hankittuja muita tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja rajavartiolaissa tarkoitettua rajavyyhykelupaa, rajanylityslupaa ja muuta rajavartiolaitoksen annettavaa lupaa koskevasta hakemuksesta, luvasta, lausunnosta, ilmoituksesta ja päätöksestä (*rajavartiolaitoksen lupatiedot*);

2) rajavartiolaitoksen suoritettavaksi säädettyssä tehtävässä tarpeellisia tietoja rajavartiolaitokselle tehtävistä rajavartiolaissa tarkoitetuista rajavyyhykeilmoituksista ja muista ilmoituksista (*rajavartiolaitoksen ilmoitustiedot*);

3) rajavartiolaitoksen merellä suoritettavaksi säädettyä valvontatehtävää varten tarpeelliset tiedot meriliikenteestä ja vesikulkuneuvojen sijainnista sekä Suomen talousvyöhykkeestä annetussa laissa (1058/2004) rajavartiolaitokselle säädettyjen valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja mainitussa laissa tarkoitetuista päätöksistä, ilmoituksista ja määräyksistä (*meriliikenteen ja talousvyöhykkeen valvontatiedot*);

4) rajavartiolaitoksen rajoilla suoritettavaksi säädettyä valvontatehtävää varten tarpeelliset tiedot henkilöiden ja kulkuneuvojen liikkeistä ja sijainnista rajan läheisyydessä (*maa- ja merirajan valvontatiedot*);

5) maahantulon ja maastalähdön valvomiseksi sekä seuraamusmaksun määräämiseksi tarpeelliset tiedot matkustajista ja miehistöstä rajat ylittävässä henkilöliikenteessä sekä tietojen antamatta jättämisestä ja seuraamusmaksun määräämisestä (*rajaliikenteen henkilötiedot*);

6) vapaudenmenetysaikojen seuraamiseksi ja valvomiseksi sekä säilytysturvallisuuden varmistamiseksi ja ulkomaalaisen säilöön ottamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeelliset tiedot ulkomaalaislain (301/2004) nojalla ulkomaalaisen säilöön ottamisesta (*säilöön otettujen ulkomaalaisten tiedot*).

10 §

Poliisin hallintoasiain tietojärjestelmän käyttäminen rajavartiolaitoksen tehtävissä

Hallintoasiain tietojärjestelmä voi sisältää tietoja, joita on tarpeen käsitellä poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaissa tai muualla laissa rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Tietojärjestelmään saadaan tallettaa henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista täydellinen nimi, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisääty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta, henkilön matkustusasiakirjan tiedot, kuva sekä henkilöä koskevat hänen omaan turvallisuuteensa tai rajavartiolaitoksen työturvallisuuteen vaikuttavat tiedot sekä oikeushenkilön yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot.

Rajavartiolaitos saa tallettaa tietojärjestelmään lisäksi poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaissa tai muualla laissa rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja.

tamiseksi hankittuja muita tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) ampuma-aselaissa (1/1998) säädettyjen rajavartiomiehen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot mainitussa laissa tarkoitettusta hakemuksesta, luvasta, toimenpiteestä, päätöksestä, esteestä, huomautuksesta, ilmoituksesta ja tarkastuksesta (*aselupatiedot*);

2) passilaissa (642/1986) rajatarkastusviranomaiselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot passihakemuksesta ja päätöksestä passiasiaassa, tiedot passista tai muusta Suomen viranomaisen antamasta matkustusasiakirjasta, tiedot passin katoamisesta, anastamisesta tai haltuun ottamisesta sekä tiedot passin antamisen esteistä ja passiasiaan liittyvästä huomautuksesta (*passitiedot*);

3) henkilön tunnistamiseksi ja rajavyyhykelupatodistuksen valmistamiseksi henkilön valokuvan ja nimikirjoitusnäytteen, jotka henkilö on luovuttanut rajavartiolaitokselle, poliisille tai ulkoasiainhallinnon viranomaiselle hakiessaan sellaista lupaa tai päätöstä, jonka valmistamiseen henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte on tarpeen; kuvatietoihin talletettua henkilön valokuvaa ja nimikirjoitusnäytettä saadaan asianomaisen henkilön suostumuksella käyttää muunkin hänen hakemansa hallintoluvan tai päätöksen valmistamiseen kuin sen asiakirjan valmistamiseen, johon henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte on luovutettu (*kuvatiedot*);

4) ulkomaalaislain 131 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi mainitussa pykälässä tarkoitettua ulkomaalaisesta pykälässä tarkoitettujen henkilötuntemerkit sekä matkustusasiakirjan tiedot (*ulkomaalaisten tunnistamistiedot*).

Rajavartiolaitos vastaa poliisin tietojärjestelmään talletetun tiedon oikeellisuudesta ja sen tallettamisen sekä käytön laillisuudesta omassa toiminnassaan.

11 §

Rikoksista epäiltyjen rajavartiolaitoksen rekisteri

Rikoksesta epäiltyjen rajavartiolaitoksen rekisteri voi sisältää poliisilain 1 §:n 1 momentis-

sa tarkoitettujen rajavartiolaitokselle rajavartiolaissa tai muualla laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi hankittuja rikostiedustelu-, tarkkailu- ja havaintotietoja henkilöistä, joiden on syytä epäillä syyllistyvän tai syyllistyneen rajavartiolaitoksen tutkittavaan rikokseen, josta saattaa seurata vankeutta, taikka myötävaikuttavan tai myötävaikuttaneen rajavartiolaitoksen tutkittavaan rikokseen, josta saattaa seurata enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta, tai huumausaineen käyttörikokseen.

Rekisteriin saadaan tallettaa henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista täydellinen nimi, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisääty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta, henkilön matkustusasiakirjan tiedot, kuva sekä henkilöä koskevat, hänen omaan turvallisuuteensa tai rajavartiolaitoksen työturvallisuuteen vaikuttavat tiedot sekä oikeushenkilön yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot.

Rikoksesta epäiltyjen rajavartiolaitoksen rekisteriä saavat käyttää vain rikostiedustelu-, rikosanalyysi- ja tarkkailutehtäviin määrättyt rajavartiomiehet. Rajavartiolaitoksen esikunta voi antaa käyttöoikeuden rikoksesta epäiltyjen rajavartiolaitoksen rekisteriin myös poliisin, tullin tai puolustusvoimien palveluksessa oleville rikostiedustelu- ja tarkkailutehtäviin tai rikostietojen analyysitehtäviin määrätuille virkamiehille.

12 §

Turvallisuustietorekisteri

Turvallisuustietorekisteri voi sisältää tietoja, joita on tarpeen käsitellä poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitokselle rajavartiolaissa tai eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa (485/2004), jäljempänä *merenkulun turvatoimilaki*, säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Rekisteriin saadaan tallettaa henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista täydellinen nimi, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisääty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta, henkilön matkustusasiakirjan tiedot, kuva sekä henkilöä koskevat hänen omaan turvallisuuteensa tai rajavartiolaitoksen työturvallisuuteen vaikuttavat tiedot sekä oikeushenkilön yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot.

Rekisteriin saadaan lisäksi tallettaa rajavartiolaitokselle säädettyjen 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi hankittuja muita kuin 2 momentissa mainittuja tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) merenkulun turvatoimilaissa rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja mainitun lain 5 §:ssä tarkoitettuista alusten ja satamarakenteiden turvauhkaa koskevista ilmoituksista, turvahälytyksistä, turvavälikohtauksista, valvontatoimenpiteistä ja pakkotoimista, 17 §:ssä säädetystä teknisestä valvonnasta sekä 5 §:ssä säädetyn yhteyspisteen toiminnan järjestämiseksi tarpeellisia muita tietoja (*merenkulun turvatoimitiedot*);

2) rajavartiolaitain 22 §:ssä rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja terrorismintorjuntaa ja erityistilanteita koskevista toimenpiteistä ja niihin varautumisesta (*terrorismin torjuntatiedot*);

3) rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi tarpeellisia tietoja rajavartiolaitoksen toimialalla toimivien Itämeren rantavaltioiden viranomaisten rajavartiolaitokselle lähettämistä sanomista (*Itämeren alueen rajavalvontatiedot*);

4) rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi ja kansainvälistä yhteistoimintaa varten tarpeellisia tietoja rajavartiolaitoksen toimialalla toimivien viranomaisten toiminnasta ja kokoonpanosta muissa maissa sekä yhteystietoja (*rajaviranomaisten yhteystiedot*);

5) rajavartiolaitain 29 §:ssä säädetyn tunnistamisen suorittamiseksi tarpeellisia kuvatietoja henkilöistä, jotka on otettava kiinni vankeudella rangaistavan rikoksen estämiseksi, selvittä-

miseksi tai syytteeseen saattamiseksi taikka vankeusrangaistuksen täytäntöön panemiseksi (*automaattisesti tunnistettavien tiedot*);

6) tietoja rajatilanteesta Suomessa ja Euroopan unionissa (*rajatilannetiedot*).

13 §

Turvallisuustietorekisterin käyttöoikeus

Turvallisuustietorekisteriä saavat käyttää rikostiedustelu-, rikosanalyysi- ja tarkkailutehtäviin määrättyt rajavartiomiehet.

Rajavartiolaitoksen esikunta voi antaa käyttöoikeuden turvallisuustietorekisteriin myös poliisin, tullin tai puolustusvoimien palveluksessa oleville rikostiedustelu- ja tarkkailutehtäviin tai rikostietojen analyysitehtäviin määrätyle virkamiehille sekä merenkulun turvatoimilain mukaisiin tehtäviin määrätyle Merenkulkulaitoksen virkamiehille siinä laajuudessa kuin näillä viranomaisilla on oikeus tietojen saamiseen rajavartiolaitokselta.

2 luku

Henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä ja oikeus tietojen saamiseen

14 §

Arkaluonteisten tietojen käsittely

Henkilötietolain 11 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja rikollisesta teosta tai rangaistuksesta taikka tietoja muusta rikoksen seuraamuksesta saa kerätä ja tallettaa rajavartiolaitoksen henkilörekisteriin silloin, kun tietojen käsittely on rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellista.

Henkilötietolain 11 §:n 1 ja 2 sekä 4—6 kohdassa mainittuja tietoja rodusta tai etnisestä alkuperästä, henkilön yhteiskunnallisesta, poliittisesta tai uskonnollisesta vakaumuksesta taikka ammattiliittoon kuulumisesta, terveydentilasta, sairaudesta, vammaisuudesta tai hoitotoimenpiteistä, seksuaalisesta käyttäytymisestä tai suuntautumisesta taikka sosiaalihuollon tarpeesta, palveluista, tukitoimista tai muista sosiaalihuol-

lon etuuksista saa kerätä ja tallettaa rajavartiolaitoksen käytettävään henkilörekisteriin ainoastaan silloin, kun tietojen käsittely on rajavartiolaitoksen yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä.

Henkilötietolain 11 §:n 4 kohdassa tarkoitettuja henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia koskevia tietoja saa lisäksi kerätä ja tallettaa rajavartiolaitoksen henkilörekisteriin silloin, kun tietojen käsittely on rekisteröidyn oman turvallisuuden tai rajavartiolaitoksen työturvallisuuden varmistamiseksi välttämätöntä.

15 §

Yksittäiseen tehtävään liittymättömien tietojen käsittely

Rajavartiolaitoksen yksittäisessä tehtävässä saatuja henkilötietoja, jotka eivät liity kyseiseen tehtävään, mutta ovat tarpeen tulevaisuudessa todennäköisesti syntyvässä muussa tehtävässä, saa rajavartiolaitoksessa kerätä ja tallettaa vain rikoksesta epäiltyjen rajavartiolaitoksen rekisteriin ja turvallisuustietorekisteriin sekä hallintoyksikön tai työryhmän käyttöön sellaista tarkoitusta varten perustettuun tilapäiseen henkilörekisteriin.

Tietoja tallettaessa on niihin mahdollisuuksien mukaan liitettävä arvio tietojen antajan luotettavuudesta ja tietojen oikeellisuudesta.

16 §

Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuva sähköinen tunnistaminen ja sen tietoturva

Rajavartiolaitoksella on oikeus ottaa vastaan henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuva matkustusasiakirjaan liitetty sähköinen tunnistaminen henkilön tunnistamista ja asiakirjan aitouden varmistamista varten, jollei muuta säädetä.

Rajavartiolaitoksella on oikeus verrata asiakirjassa olevaa tunnistetta henkilöön. Sähköisessä muodossa olevia henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja käsiteltäessä

tulee erityisesti huolehtia tietoturvasta. Sähköistä tunnistetta ei saa tallettaa rajavartiolaitoksen henkilörekisteriin, jollei muuta säädetä.

17 §

Tietojen saanti viranomaiselta

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetulta yhteisöltä ja henkilöltä virkatehtävän suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat maksutta ja salassapitovelvollisuuden estämättä, jollei sellaisen tiedon tai asiakirjan antamista rajavartiolaitokselle tai tietojen käyttöä todisteena ole laissa kielletty tai rajoitettu.

Päätöksen salassa pidettävien tietojen hankkimisesta tekee pidättämiseen oikeutettu virkamies.

18 §

Tietojen saanti yksityiseltä yhteisöltä tai henkilöltä

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada pidättämiseen oikeutetun rajavartiomiehen pyynnöstä rajavartiolaitoksen tutkittavan rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi tarvittavia tietoja yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yritys-, pankki- tai vakuutuslainsäädännön estämättä. Rajavartiolaitoksella on sama oikeus saada rajavartiolaiton 27 §:ssä tarkoitettussa tutkimuksessa tarvittavia tietoja, jos tärkeä yleinen tai yksityinen etu sitä vaatii.

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada teleyritykseltä ja yhteisötilaajalta tai Viestintäviraston hyväksymällä teknisellä laitteella yhteystiedot sellaisesta teleliittymästä, jota ei mainita julkisessa luettelossa, tai teleliittymän, sähköpostiosoitteen, muun teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöivät tiedot, jos tietoja yksittäistapauksessa tarvitaan rajavartiolaitokselle kuuluvan tehtävän suorittamiseksi. Rajavartiolaitoksella on vastaava oikeus saada postitoimintaa harjoittavalta yhteisöltä jakeluosoitetietoja.

Rajavartiolaitoksella on oikeus saada tietoja lupahallintoa varten yksityiseltä yhteisöltä ja henkilöltä siten kuin 17 §:ssä säädetään.

19 §

Tiedot rajan ylittävissä kulkuneuvossa olevista henkilöistä

Maahan saapuvan ja maasta lähtevän ajoneuvon kuljettajan on toimitettava maahantulo- tai maastalähtöpaikan rajatarkastusviranomaiselle tiedot ajoneuvossa olevista henkilöistä. Aluksen tai ilma-aluksen päällikön sekä junan tai muun liikennevälineen omistajan tai haltijan taikka tämän edustajan on annettava maahantulo- tai maastalähtöpaikan rajatarkastusviranomaiselle matkustaja- ja miehistöluettelo taikka muutoin tiedot liikennevälineen henkilökunnasta, matkustajista ja muista liikennevälineessä olevista henkilöistä. Tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla.

Matkustaja- ja miehistöluettelosta tulee käydä ilmi jokaisen siihen merkityn henkilön sukua, etunimi, syntymäaika, sukupuoli ja kansalaisuus sekä liikennevälineen kansallisuus- ja rekisteritieto sekä saapumis- ja lähtöpaikka.

20 §

Liikenteenharjoittajan velvollisuus lentomatkustajia koskevien tietojen antamiseen

Sen lisäksi, mitä 19 §:ssä säädetään, on ammatillisesti henkilöiden kuljetusta ilmateitse harjoittavan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön (*lentoliikenteen harjoittaja*) toimitettava rajatarkastusviranomaiselle tämän pyynnöstä tässä pykälässä mainitut tiedot matkustajista, jotka lentoliikenteen harjoittaja kuljettaa viralliselle rajanylityspaikalle, jonka kautta kyseiset henkilöt saapuvat Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle tai lähtevät jäsenvaltioiden alueelta (*lentoliikenteen matkustajatiedot*).

Lentoliikenteen matkustajatietoihin on sisällyttävä käytetyn matkustusasiakirjan numero ja tyyppi, kansalaisuus tai kansalaisuudettomuus,

koko nimi, syntymäaika, rajanylityspaikka, jonka kautta henkilö saapuu jäsenvaltioiden alueelle tai lähtee jäsenvaltioiden alueelta, kuljetuksen koodi, kuljetuksen lähtö- ja saapumisaika, asianomaisella kuljetuksella kuljetettujen henkilöiden kokonaismäärä sekä alkuperäinen lähtöpaikka. Tiedot on luovutettava sähköisesti tai, jos se ei ole mahdollista, muulla asianmukaisella tavalla. Rajatarkastusviranomaisella saa käsitellä tässä pykälässä ja 19 §:ssä tarkoitettuja tietoja rajatarkastusten helpottamiseksi ja laittoman maahantulon sekä laittoman maahanmuuton torjumiseksi ja rajatarkastusviranomaiselle säädettyssä muussa tehtävässä.

Tiedot on toimitettava välittömästi lähtöselvityksen päättyttyä. Rajatarkastusviranomaisen on hävitettävä tiedot 24 tunnin kuluessa niiden toimittamisesta matkustajien saavuttua maahan tai lähdettyä maasta, jollei tietoja tarvita rajatarkastusviranomaisen muussa lakisääteisessä tehtävässä. Jollei muuta säädetä, tietojen luovuttajan on hävitettävä hankkimansa ja rajaviranomaisille toimittamansa henkilötiedot 24 tunnin kuluessa kuljetuksessa käytetyn liikennevälineen saapumisesta määränpäähensä.

21 §

Liikenteenharjoittajille määrättävät seuraamukset

Edellä 20 §:ssä liikenteenharjoittajalle säädetyn velvollisuuden laiminlyömisestä johdosta seuraamusmaksun määräämisestä säädetään ulkomaalaislain 179 §:ssä.

22 §

Rajavartiolaitoksen oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Rajavartiolaitoksella on sen lisäksi, mitä rajavartiolaissa tai muussa laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännös-

ten estämättä tarpeellisia tietoja rekistereistä seuraavasti:

1) ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa (541/2003) tarkoitetusta ajoneuvoliikennerekisteristä rikosta ja siitä seuranneita rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevia tietoja rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa ja muuta tutkintaa, etsintää, pelastustehtävää ja ulkomaalaislaissa tarkoitetun liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä varten;

2) ajoneuvoliikennerekisteristä pysäköinnin valvomiseksi tarpeellisia tietoja vammaisen pysäköintiluvasta;

3) ajoneuvoliikennerekisteristä henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte henkilön tunnistamista varten;

4) aluevalvontaviranomaisilta merivalvonnan tietojärjestelmistä tarpeellisia tietoja vesikulkuneuvojen sijainnista rajavartiolaitoksen merellä suoritettavaksi säädettyä valvontatehtävää varten;

5) alusrekisterilaissa (512/1993) tarkoitetusta alusrekisteristä, rakenteilla olevien alusten rekisteristä ja historiarekisteristä tarpeellisia tietoja aluksista ja niiden omistajista sekä haltijoista vesiliikenteen valvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa, pelastustehtävää, merenkulun turvatoimilaissa tarkoitettua tehtävää sekä liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä varten;

6) Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa (1139/1994) tarkoitetusta kalastusalusrekisteristä ja sen yhteydessä pidettävästä ammattikalastajarekisteristä sekä saalisrekisteristä ja kala-kaupparekisteristä tarpeellisia tietoja kalastuksenvalvontaa, vesiliikenteen valvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa, pelastustehtävää, merenkulun turvatoimilaissa tarkoitettua tehtävää sekä liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä varten;

7) henkilöiden tavoittamiseksi tarpeellisia tietoja henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetussa laissa (422/2002) säädettyistä Vankeinhoitolaitoksen tietojärjestelmistä sekä Rikosseuraamusviraston ja Kri-

minaliuhuoltolaitoksen tietojärjestelmistä vaapauteen kohdistuvaa rangaistusta suorittavista tai sen suorittaneista henkilöistä;

8) ilmailu-, kalastus-, merenkulku- ja pelastusviranomaisilta sekä poliisilta, puolustusvoimilta, tullilaitokselta ja ympäristöviranomaisilta tarpeellisia tietoja kulkuneuvoista, liikenteestä, viranomaisten toimintavalmiudesta ja hälyttämisestä rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa sekä pelastustehtävää ja merellä tai maarajalla rajavartiolaitoksen suoritettavaksi säädettyä valvontatehtävää varten;

9) lääninhallitusten sekä liikenne- ja viestintäministeriön liikennelupatietojärjestelmistä tarpeelliset tiedot liikennevalvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa sekä liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä varten;

10) majoitus- ja ravitsemistoimintaa koskevassa laissa tarkoitettuja tarpeellisia matkustajatietoja rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa ja rajavartiolaitokselle laissa säädetyn muun tehtävän suorittamista varten;

11) merenkulkuviranomaisilta tarpeellisia tietoja meriliikenteestä, sen valvonnasta ja vesikulkuneuvojen sijainnista alusten ilmoittautumisjärjestelmästä, laivaliikenteen ohjaus- ja informaatiopalvelun tietojärjestelmistä, alusten ohjaus- ja tukipalvelun tietojärjestelmistä, sataliikenteen tietojärjestelmistä sekä muista alusliikennepalvelun tietojärjestelmistä rajavartiolaitoksen merellä suoritettavaksi säädettyä valvontatehtävää varten;

12) oikeushallinnon tietojärjestelmistä syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista, syyttäjien päätöksistä, tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista, tuomioistuinten lainvoimaisista ratkaisuista ja oikeushallintoviranomaisten etsintäkuuluttamista henkilöistä sekä pakkokeinoista tarpeellisia tietoja rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa, pelastustehtävää, merenkulun turvatoimilaissa tarkoitettua tehtävää sekä liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä varten;

13) patenti- ja rekisterihallituksen pitämästä kaupparekisteristä tarpeellisia tietoja elinkeinonharjoittajia koskevista ilmoituksista ja tiedonannoista rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa sekä liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrittämistä varten;

14) poliisin henkilörekistereistä tietoja henkilön sopivuuden arvioimiseksi rajavartiolaitoksessa palvelemiseen samoin kuin tietoja rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa ja muuta tutkintaa varten;

15) rikosrekisterilaissa (770/1993) tarkoitetusta rikosrekisteristä tarpeellisia tietoja ulkomaalaislaissa tarkoitettua viisumia, lupaa tai muuta toimenpidettä varten, luotettavuutta edellyttävän luvan tai hyväksymisen sekä erityistä luotettavuutta edellyttävän koulutukseen valinnan tai tehtävään määrittämisen päättämistä varten ja turvallisuusvalvontaa varten;

16) sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedoksiannon tai täytäntöönpanotehtävien suorittamista varten tarpeellisia tietoja seuraamuksesta, sen kohteena olevasta henkilöstä, suoritetuista täytäntöönpanotoimista ja täytäntöönpanon esteistä;

17) ulkoasiainministeriön tietojärjestelmistä tarpeellisia tietoja passi-, viisumi- sekä oleskelulupa- ja työlupapäätöksistä rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa sekä rajavartiolaitokselle ulkomaalaislaissa säädetyn tehtävän suorittamista varten;

18) ulkomaalaisviraston tietojärjestelmistä tarpeellisia tietoja passi-, viisumi-, oleskelulupa- ja työlupahakemuksista sekä niitä koskevista ratkaisuksista ja käännyttämisestä sekä karkottamista koskevista ratkaisuksista rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa sekä rajavartiolaitokselle ulkomaalaislaissa säädettyjen tehtävien suorittamista varten;

19) veneliikenneasetuksessa (152/1969) tarkoitetusta moottorivenerekisteristä ja Ahvenanmaan huvivenerekisteristä veneitä ja niiden

omistajia ja haltijoita koskevia tarpeellisia tietoja vesiliikenteen valvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa, muuta tutkintaa, pelastustehtävää, merenkulun turvatoimilaissa tarkoitettua tehtävää sekä liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrittämistä varten;

20) virka-apua pyytäneeltä viranomaiselta tarpeellisia tietoja virka-avun antamiseksi;

21) väestötietojärjestelmästä väestötietolain (507/1993) 4 ja 5 §:ssä säädettyistä tiedoista.

Oikeudesta rekisteritietojen saamiseen on lisäksi voimassa, mitä säädetään rikosrekisterilaissa, holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999), kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetussa laissa (453/2002), konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annetussa laissa (137/2004), liiketoimintakiellosta annetussa laissa (1059/1985), maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa (493/1999), maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (57/2005), pelastuslaissa (468/2003), poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa annetussa laissa (1251/1995), tullilaissa (1466/1994), ulkomaalaisrekisteristä annetussa laissa (1270/1997), ulosottolaissa (37/1895), yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) ja muualla laissa.

23 §

Rajavartiolaitokselle luovutettavien tietojen suorakäyttöinen tai konekielinen tallettaminen

Rajavartiolaitos voi antaa oikeuden sille luovutettavien tietojen suorakäyttöisesti tai konekielisessä muodossa rajavartiolaitoksen ylläpitämään henkilörekisteriin tallettamiseen:

1) oikeushallinto-, kriminaalihuolto- ja vankeinhoitoviranomaisille sekä oikeusrekisterikeskukselle;

2) poliisi-, tulli- ja sotilasviranomaisille;

3) ulkoasiainhallinnon viranomaisille.

3 luku

Tietojen käyttäminen ja luovuttaminen

24 §

Tietojen käyttäminen tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitusta vastaavaan tarkoitukseen

Rajavartiolaitoksen valtakunnallista henkilörekisteriä saavat käyttää rajavartiolaitoksen hallintoyksiköt, jollei muuta säädetä. Rajavartiolaitoksen muuta kuin valtakunnallista henkilörekisteriä saavat käyttää vain ne hallintoyksiköt tai työryhmät, joita varten rekisteri on perustettu, jollei muuta säädetä.

Poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitoksen tehtävien suorittamiseksi perustetun tai rajavartiolaitoksen suoraan käytettäväksi osoitetun poliisin henkilörekisterin tietoja saadaan käyttää rajavartiolaitoksessa, jos tiedot ovat tarpeen poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitoksen tehtävien suorittamiseksi, jollei muuta säädetä. Poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitoksen tehtävien suorittamiseksi perustetun tai rajavartiolaitoksen suoraan käytettäväksi osoitetun poliisin henkilörekisterin tietoja saadaan käyttää rajavartiolaitoksessa, jos tiedot ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi, jota varten tiedot on kerätty ja talletettu, jollei muuta säädetä.

25 §

Tietojen käyttäminen muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitusta vastaavaan tarkoitukseen

Rajavartiolaitoksen henkilörekisterin tietoja saadaan käyttää muuhun kuin niitä kerätessä tai talletettaessa olleeseen käyttötarkoitukseen, jos se on tarpeellista:

- 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) välittömän henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran taikka huomattavan omaisuusvahingon torjumiseksi;
- 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta;

4) henkilöllisyyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista rajavartiolaitoksen yksittäistä tehtävää, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista;

5) päätettäessä tai annettaessa lausuntoa luvan antamisesta tai voimassaolosta, jos luvan antamisen tai voimassaolon edellytykseksi on säädetty luvanhakijan tai luvanhaltijan luotettavuus, sopivuus tai muu sellainen ominaisuus, jonka arvioiminen edellyttää luvanhakijan tai luvanhaltijan terveydentilaan, päihteiden käyttöön, rikokseen syylistymiseen tai väkivaltaiseen käyttäytymiseen liittyviä tietoja.

Rajavartiolaitoksen henkilörekisterin tietoja saa käyttää rajavartiolaitoksen tutkimus- ja suunnittelutoiminnassa sekä rajavartiolaitoksen sisäisessä koulutuksessa, jos se on koulutuksen toteuttamiseksi välttämätöntä.

Edellä 11 §:ssä tarkoitettun henkilörekisterin tietoja ei saa käyttää tämän pykälän 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseen.

26 §

Tietojen luovuttaminen rajavartiolaitoksen toiselle hallintoyksikölle tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitusta vastaavaan tarkoitukseen

Hallintoyksikkö saa luovuttaa toiselle hallintoyksikölle poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi rajavartiolaitoksen valtakunnallista käyttöä suppeampaan käyttöön perustetun henkilörekisterin tietoja, jos ne ovat tarpeen rajavartiolaitokselle kuuluvien kyseisten tehtävien suorittamiseksi.

Edellä 15 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain silloin, kun ne ovat tarpeen:

- 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) välittömän henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran taikka huomattavan omaisuusvahingon torjumiseksi;
- 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta;

4) Euroopan poliisiviraston toimivaltaan kuuluvan rikollisuuden ja muun vakavan rikollisuuden estämiseksi ja selvittämiseksi.

Hallintoyksikkö saa luovuttaa toiselle hallintoyksikölle poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitoksen säädettyjen tehtävien suorittamiseksi rajavartiolaitoksen valtakunnallista käyttöä suppeampaan käyttöön perustetun henkilökieriksterin tietoja, jos ne ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi, jota varten tiedot on kerätty ja talletettu. Tiedot saadaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisesä muodossa.

27 §

Tietojen luovuttaminen toiselle hallintoyksikölle muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitusta vastaavaan tarkoitukseen

Hallintoyksikkö saa luovuttaa toiselle hallintoyksikölle valtakunnallista käyttöä suppeampaan käyttöön perustetun rajavartiolaitoksen henkilökieriksterin tietoja muuhun kuin niiden keräämis- ja tallettamistarkoitusta vastaavaan tarkoitukseen, jos tiedot ovat tarpeen:

- 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) välittömän henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran taikka huomattavan omaisuusvahingon torjumiseksi;
- 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta;
- 4) henkilöllisyyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista rajavartiolaitoksen yksittäistä tehtävää, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista;
- 5) päätettäessä tai annettaessa lausuntoa luvan antamisesta tai voimassaolosta, jos luvan antamisen tai voimassaolon edellytykseksi on säädetty luvanhakijan tai luvanhaltijan luotettavuus, sopivuus tai muu sellainen ominaisuus, jonka arvioiminen edellyttää luvanhakijan tai luvanhaltijan terveydentilaan, päihteiden käyttöön, rikokseen syyllistymiseen tai väkivaltaiseen käyttäytymiseen liittyviä tietoja.

Valtakunnallista suppeampaan käyttöön perustetun tilapäisen henkilökieriksterin 15 §:ssä tar-

koitettuja tietoja ei kuitenkaan saa luovuttaa tämän pykälän 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi.

Rajavartiolaitoksen henkilökieriksterin tietoja saa luovuttaa myös rajavartiolaitoksen tutkimus- ja suunnittelutoiminnassa käytettäväksi. Samoin tietoja saa luovuttaa käytettäväksi rajavartiolaitoksen sisäisessä koulutustoiminnassa, jos se on koulutuksen toteuttamiseksi välttämätöntä. Tiedot saadaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisesä muodossa.

28 §

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Rajavartiolaitos saa luovuttaa rajavartiolaitoksen henkilökieriksteriestä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisesä muodossa tietoja, jotka ovat tarpeen:

- 1) Ajoneuvohallintokeskukselle ajoneuvon rekisteröintiä ja rekisteröityä ajoneuvoa koskevien asioiden käsittelyä varten;
- 2) hätäkeskuslaitokselle hätäkeskuslaissa (157/2000) säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen yksikön tukemiseksi ottaen lisäksi huomioon, mitä tietojen saamista koskevan oikeuden rajoittamisesta mainitussa laissa säädetään;
- 3) ilmailuviranomaiselle ilmailuliikenteen valvontaa varten;
- 4) Merenkululaitokselle merenkulun turvatoimilaissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten;
- 5) merenkulkuviranomaiselle meriliikenteen valvontaa varten;
- 6) pelastusviranomaisille pelastustoimintaa varten;
- 7) poliisille henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista, ulkomaalaisia koskevien säännösten noudattamisen valvontaa sekä rikosten estämistä, paljastamista ja esitutkintaa varten sekä valtion turvallisuuden suojaamiseksi;

8) puolustushallinnon viranomaisille Suomen alueen valvontaa ja sen alueellisen koskemattomuuden turvaamista varten;

9) Pääesikunnalle poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa annetussa laissa tarkoitettuja turvallisuus- ja valvontatehtäviä sekä rikostutkintaa varten, turvallisuusselvityksistä annetussa laissa (177/2002) tarkoitettujen turvallisuusselvitysten tekemistä varten ja kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetussa laissa (588/2004) tarkoitettujen yhteisöturvallisuusselvitysten tekemistä varten;

10) sosiaaliviranomaisille ulkomaalaisen toimeentuloa koskevan asian käsittelyä varten;

11) tullilaitokselle ulkomaanliikenteen valvontaa, tullirikosten ennalta estämistä, keskeyttämistä ja selvittämistä sekä henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista varten;

12) työviranomaisille työntekijän oleskeluluvan tai elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan antamista tai työnteon valvontaa koskevan asian käsittelyä varten;

13) ulkoasiainhallinnon viranomaiselle passin tai muun matkustusasiakirjan, viisumin sekä työntekijän oleskeluluvan, elinkeinoharjoittajan oleskeluluvan tai muun oleskeluluvan antamista varten;

14) ulkomaalaisvirastolle ulkomaalaisia ja Suomen kansalaisuutta koskevien sellaisten asioiden käsittelemistä ja ratkaisemista varten, jotka lailla tai asetuksella säädetään ulkomaalaisvirastolle;

15) ulosottomiehelle ulosottolain 3 luvun 67 §:ssä säädettyjä tietoja ulosottoasioiden täytäntöönpanoa ja ulosottoselvityksen laatimista varten;

16) yleisille syyttäjille yleisistä syyttäjistä annetun lain (199/1997) 11 §:ssä säädettyssä laajuudessa;

17) ympäristöviranomaisille aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemistä ja merensuojelun valvontaa koskevia tehtäviä varten.

Rajavartiolaitoksen esikunta voi salassapitosäännösten estämättä antaa rikoksesta epäiltyjen rajavartiolaitoksen rekisteristä ja turvallisuustie-

torekisteristä tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla poliisin, puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen ja tullilaitoksen rikostiedustelu-, rikosanalyysi- tai tarkkailutehtäviin määrätyille virkamiehille sekä Vankeinhoitolaitoksen rikostiedustelu-, rikosanalyysi- tai tarkkailutehtäviin määrätyille virkamiehille, joilla on poliisilain 8 §:ssä säädettyt erityiset poliisivaltuudet.

Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

29 §

Tietojen luovuttamisesta päättäminen

Rajavartiolaitoksen henkilörekisterin tietojen luovuttamisesta päättää rekisterinpitäjä tai rekisterinpitäjän tähän tehtävään määräämä muu hallintoyksikkö. Hallintoyksikön on nimettävä riittävä määrä henkilöitä, jotka päättävät henkilörekisteritietojen luovuttamisesta.

Luovuttamisesta päätettäessä on rekisteröidyn tietosuojan ja tietoturvan varmistamiseksi otettava huomioon luovutettavien tietojen laatu.

4 luku

Tietojen poistaminen ja arkistointi

30 §

Rajavartiolaitokselle säädetyn tehtävän suunnittelussa ja toteuttamisessa tarpeellisten tietojen poistaminen

Edellä 6 §:ssä tarkoitettut tiedot poistetaan viimeistään kahden vuoden kuluttua tallettamisesta, jollei tieto ole edelleen tarpeellinen toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja valvomisessa.

Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kahden vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

31 §

Tietojen poistaminen tutkinta- ja virka-apurekisteristä sekä poliisiasiain tietojärjestelmästä

Tutkinta- ja virka-apurekisterin tiedot sekä rajavartiolaitoksen suoraan käytettävästä poliisi-asiain tietojärjestelmästä etsintäkuulutustiedot, etsittävien moottoriajoneuvojen tiedot, omaisuus- tiedot, pidätettyjen tiedot, rikosilmoitushakemisto- ja seuraamustiedot, sanomanvälitystiedot, tekotapatiedot, tunnistettavien tiedot, tuntu-merkkitiedot, tutkinnan ja virka-avun tiedot sekä tutkinnan ja virka-avun arkistotiedot poistetaan siten kuin poliisitoimen henkilötietolain 22 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta poliisi-asiain tietojärjestelmästä.

Rajatarkastustiedot poistetaan tutkinta- ja virka-apurekisteristä kahden vuoden kuluttua tietojen tallettamisesta, jollei tiedon säilyttäminen ole yksittäisen virkatehtävän suorittamiseksi tarpeellista.

32 §

Tietojen poistaminen lupa- ja valvonta-asioiden rekisteristä sekä hallintoasiain tietojärjestelmästä

Lupa- ja valvonta-asiain rekisteristä sekä rajavartiolaitoksen suoraan käytettävästä poliisin hallintoasiain tietojärjestelmästä aselupatiedot, passitiedot, kuvatiedot sekä ulkomaalaisten tunnistamistiedot poistetaan siten kuin poliisitoimen henkilötietolain 23 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta hallintoasiain tietojärjestelmästä.

Rajavartiolaitoksen lupatiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä, luvan raukeamisesta, päätöksessä mainittu voimassaoloajan päättymisestä tai tiedon rekisteriin merkitsemisestä, jollei tiedon säilyttäminen ole yksittäisen virkatehtävän suorittamiseksi tarpeellista. Rajavartiolaitoksen ilmoitustiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua ilmoituksen saapumisesta tai tiedon rekisteriin merkitsemisestä, jollei tiedon säilyttäminen ole

yksittäisen virkatehtävän suorittamiseksi tarpeellista.

Meriliikenteen ja talousvyöhykkeen valvontatiedot sekä maa- ja merirajan valvontatiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua tietojen rekisteriin merkitsemisestä, jollei tiedon säilyttäminen ole yksittäisen virkatehtävän suorittamiseksi tarpeellista. Rajaliikenteen henkilötiedoista poistetaan seuraamusmaksun määräämistä koskevat tiedot kymmenen vuoden kuluttua rekisteriin merkitsemisestä. Muilta osin rajaliikenteen henkilötietojen poistamisesta säädetään 20 §:ssä. Säilöön otettujen ulkomaalaisten tiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua henkilöä koskevan viimeisen tiedon merkitsemisestä.

33 §

Tietojen poistaminen rikoksesta epäiltyjen rajavartiolaitoksen rekisteristä

Rikoksesta epäiltyjen rajavartiolaitoksen rekisteristä henkilöä koskevat tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua viimeisen tiedon merkitsemisestä, jos syyteoikeus on silloin vanhentunut.

Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään viiden vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

34 §

Tietojen poistaminen turvallisuustietorekisteristä

Turvallisuustietorekisteristä poistetaan henkilöä koskevat tiedot 25 vuoden kuluttua viimeisen tiedon merkitsemisestä.

Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään viiden vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

35 §

Tietojen poistaminen rajavartiolaitoksen muista henkilörekistereistä

Poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi perustetuista muista kuin pysyvistä rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä tiedot poistetaan:

1) valtakunnalliseen käyttöön perustetusta henkilörekisteristä vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta;

2) yhden tai useamman hallintoyksikön tai työryhmän käyttöön perustetuista henkilörekistereistä kymmenen vuoden kuluttua rekisteröinnin aiheuttaneen teon, toimenpiteen tai tapahtuman merkitsemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi tarpeen; tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

Henkilötietoja ei kuitenkaan poisteta, jos niihin on liitetty henkilöä koskevia hänen omaan turvallisuuteensa tai rajavartiolaitoksen työturvallisuuteen liittyviä tietoja. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

Poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi perustetuista muista kuin pysyvistä rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä tiedot poistetaan vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

36 §

Virheelliseksi todettu tieto

Virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi. Tiedon saa säilyttää, jos se on tarpeen rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rajavartiolaitoksen henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi. Tällaista tietoa saa käyttää

ainoastaan mainitussa oikeuksien turvaamisen tarkoituksessa.

Virheelliseksi todettu tieto, jota 1 momentin nojalla säilytetään, on poistettava heti, kun tiedon säilyttäminen ei oikeuksien turvaamiseksi ole enää tarpeen, viimeistään kuitenkin viiden vuoden kuluttua tiedon poistamiselle säädetyn määräajan päättymisestä.

37 §

Tietojen arkistointi

Poistettavat tiedot arkistoidaan, jollei muuta säädetä tai tilapäisen henkilörekisterin osalta määrätä. Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

38 §

Tietojen luovuttaminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle ja Euroopan talousalueelle

Jollei muuta säädetä tai Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, rajavartiolaitoksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa henkilörekistereistään tietoja Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella ja Euroopan talousalueella poliisiviranomaiselle ja muulle viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, seuraavasti:

1) poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitaissa tai muualla laissa rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi perustetun rajavartiolaitoksen henkilörekisterin tietoja saa luovuttaa, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseisten tehtävien suorittamiseksi;

2) poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitaissa tai muualla laissa rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi perustetun rajavartiolaitoksen henkilörekisterin tietoja saa luovuttaa, jos tiedot ovat välttämättö-

miä sen tehtävän suorittamiseksi, jota varten tiedot on kerätty ja talletettu.

Yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja, poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja, jotka eivät liity kyseiseen tai muuhun jo suoritettavana olevaan tehtävään, saa kuitenkin luovuttaa vain silloin, kun ne ovat välttämättömiä:

- 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) välittömän henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran taikka huomattavan omaisuusvahingon torjumiseksi;
- 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta;
- 4) Euroopan poliisiviraston toimivaltaan kuuluvan rikollisuuden ja muun vakavan rikollisuuden estämiseksi ja selvittämiseksi.

Rajavartiolaitos saa luovuttaa 1 momentissa mainituille viranomaisille rajavartiolaitoksen henkilörekisterin tietoja muuhun kuin niiden keräämis- ja tallettamistarkoitusta vastaavaan taroitukseen, jos tiedot ovat välttämättömiä:

- 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) välittömän henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran taikka huomattavan omaisuusvahingon torjumiseksi;
- 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta;
- 4) henkilöllisyyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista rajavartiolaitoksen yksittäistä tehtävää, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista;

5) päätettäessä tai annettaessa lausuntoa luvan antamisesta tai voimassaolosta, jos luvan antamisen tai voimassaolon edellytykseksi on säädetty luvanhakijan tai luvanhaltijan luotettavuus, sopivuus tai muu sellainen ominaisuus, jonka arvioiminen edellyttää luvanhakijan tai luvanhaltijan terveydentilaan, päihteiden käyttöön, rikokseen syyllistymiseen tai väkivaltaiseen käyttäytymiseen liittyviä tietoja.

Rajavartiolaitoksen tilapäisen henkilörekisterin 15 §:ssä tarkoitettuja tietoja tai rikoksesta epäiltyjen rajavartiolaitoksen rekisterin tietoja ei saa luovuttaa tämän pykälän 3 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi.

39 §

Tietojen luovuttaminen Euroopan poliisivirastolle ja muulle ulkomaiselle viranomaiselle

Rajavartiolaitos saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa henkilörekisterinsä tietoja:

1) Euroopan unionin jäsenvaltion rajavallvontaa, rajatarkastuksia taikka rajatarkastuksia korvaavia toimenpiteitä suorittaville viranomaisille rajavallvonnan ja rajatarkastusten sekä niitä korvaavien toimenpiteiden suorittamista varten;

2) kansainväliselle rikospoliisijärjestölle (I.C.P.O.—Interpol) ja viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, 38 §:ssä säädettyin edellytyksin;

3) keskusrikospoliisille luovutettavaksi edelleen Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen (SopS 79/1998) mukaisesti Euroopan poliisivirastolle;

4) laittomasti maahan saapuneiden ja maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta tehdyissä sopimuksissa tarkoitetuille rajavallvontaa ja rajatarkastuksia suorittaville viranomaisille sopimuksissa tarkoitettuja tehtäviä varten;

5) Suomen ja Neuvostoliiton välisellä valtakunnanrajalla noudatettavasta järjestyksestä ja rajatapahtumain selvittämisjärjestyksestä tehdyissä sopimuksessa (SopS 32/1960) tarkoitetuille viranomaisille sopimuksessa tarkoitettuja tehtäviä varten;

6) yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 36/1992) määrätty edellytykset täyttävän Pohjoismaan tai Euroopan unionin jäsenvaltion rajavallvontaa, rajatarkastuksia sekä rajatarkastuksia korvaavia toimenpiteitä suorittaville viranomaisille rajavallvonnan ja rajatarkastusten sekä niitä korvaavien toimenpiteiden suorittamista varten;

7) yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyssä yleissopimuksessa määrätty edellytykset täyttävän valtion rajavallvontaa ja rajatarkastuksia suorit-

taville viranomaisille rajavalvonnan ja rajatar-
kastusten suorittamista varten.

Tietoja saadaan luovuttaa muuhun kuin rekis-
tereiden käyttötarkoituksen mukaiseen käyt-
töön, jos ne ovat välttämättömiä:

- 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) välittömästi henkeä tai terveyttä uhkaavan
vaaran tai huomattavan omaisuusvahingon tor-
jumiseksi;
- 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai
selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta.

Rajavartiolaitos saa luovuttaa ampuma-asei-
den, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaa-
rallisten ammusten hankkimista, hallussapitoa,
siirtoa, tuontia ja vientiä koskevia rajavartiolai-
toksen henkilörekisterin tietoja muun valtion
asevalvonnasta vastaavalle viranomaiselle, jos
tietojen luovuttaminen on asevalvonnan kannal-
ta välttämätöntä.

40 §

Informointi tietojen käsittelystä

Rajavartiolaitoksen on kerätessään henkilö-
tietoja poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu-
jen rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien
suorittamiseksi huolehdittava henkilötietolain
24 §:n 1 momentissa tarkoitettusta tiedonantovel-
vollisuudesta. Tätä velvollisuutta rajavartiolai-
toksella ei ole kerätessään, tallettaessaan ja luo-
vuttaessaan poliisilain 1 §:n 1 momentissa tar-
koitettujen rajavartiolaitokselle säädettyjen teh-
tävien suorittamiseksi tarpeellisia henkilötieto-
ja.

41 §

Tarkastusoikeuden käyttäminen

Tarkastusoikeuden toteuttamiseen sovelle-
taan henkilötietolain 26 ja 28 §:ää. Rekisterinpi-
tāja tai sen määräämä hallintoyksikkö antaa tie-
dot tarkastamista varten. Rekisterinpitäjän on
osoitettava riittävä määrä henkilöitä tarkastusoi-
keuden toteuttamista ja siihen liittyvää tietojen
antamista varten.

42 §

Tarkastusmenettely

Rekisteröidyn on tarkastusoikeutta käyttäes-
sään esitettävä tätä tarkoittava pyyntö henkilö-
kohtaisesti rekisterinpitäjälle tai muulle rajavar-
tiolaitoksen puolesta tietojen antamiseen oikeu-
tetulle viranomaiselle ja todistettava henkilölli-
syytensä.

Tarkastusoikeutta ei ole lainkaan:

- 1) rikoksesta epäiltyjen rajavartiolaitoksen
rekisterin tietoihin;
- 2) turvallisuustietorekisterin tietoihin;
- 3) muihin rajavartiolaitoksen henkilörekiste-
reihin sisältyviin henkilöä tai tekoa koskeviin
luokitus-, tarkkailu- tai tekotapatietoihin.

Tietosuojavaltutettu voi rekisteröidyn pyyn-
nöstä tarkastaa 2 momentissa tarkoitettujen re-
kisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.
Tarkastusoikeuden rajoituksista on lisäksi voi-
massa, mitä henkilötietolain 27 §:ssä säädetään.

5 luku

Erinäiset säännökset

43 §

Tietojen luovuttaminen rajavartiolaitokselle teknisen käyttöyhteyden avulla

Tässä laissa tarkoitettut tiedot voidaan rajav-
artiolaitoksen pyynnöstä luovuttaa rajavartiolai-
tokselle teknisen käyttöyhteyden avulla tai ko-
nekielisessä muodossa. Ennen tietojen luovutta-
mista rajavartiolaitoksen on esitettävä selvitys
tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n
1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

44 §

Henkilötietojen käsittelyä koskeva valvontavel- vollisuus

Rajavartiolaitoksen esikunta sekä rekisterin-
pitäjänä toimiva hallintoyksikkö valvovat henki-
lötietojen käsittelyä koskevien säännösten nou-

dattamista rajavartiolaitoksessa sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

Henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä sovelletaan rajavartiolaitoksessa myös automaattisesti talletettuihin kuviin ja ääniin, vaikka ne eivät muodostaisikaan henkilörekisteriä.

45 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus tietomurrosta säädetään rikoslain (39/1889) 38 luvun 8 §:ssä ja rangaistus henkilörekisteririkoksesta mainitun luvun 9 §:ssä.

46 §

Tarkemmat säännökset, määräykset ja ohjeet

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkemmat säännökset rekistereiden tietosisällöstä, menettelytavoista tässä laissa tarkoitetun teknisen käyttöyhteyden antamisessa, tietojen luovuttamisesta päättämisessä ja tarkastusoikeuden käyttämisessä sekä sähköisten asiointipalveluiden järjestämisestä rajavartiolaitoksessa.

Sisäasiainministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset tietojärjestelmän ylläpitämisessä noudatettavasta teknisestä menettelystä, tietojen hakuperusteista ja muista

järjestelmän käyttöä koskevista ehdoista ja valvonnasta.

6 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

47 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

48 §

Siirtymäsäännös

Rajavartiolaitoksen henkilörekisterit ja henkilötietojen niistä poistaminen on viipymättä, kuitenkin viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta järjestettävä tässä laissa säädetyllä tavalla. Rajavartiolaitalla (/) kumotun rajavartiolaitoksesta annetun lain (320/1999) henkilörekistereitä koskevat 31—42 § jäävät noudatettaviksi soveltuvin osin siihen asti.

Laki

passilain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä elokuuta 1986 annetun passilain (642/1986) 11 §, sellaisena kuin se on laissa 14/1998, seuraavasti:

11 §

Rajan ylittämistä koskevat säännökset

Rajan ylittämisestä, rajanylityspaikoista ja niiden aukioloajoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta rajavartiolaitoksen, poliisin ja

tullin kesken eri rajanylityspaikoilla säädetään rajavartiolaissa (/) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 30 päivänä huhtikuuta 2004 annetun ulkomaalaislain (301/2004) 191 §:n 1 momentin 6 kohta,

muutetaan 3 §:n 21 kohta, 4 §:n 3 momentti, 12, 123, 174 ja 179 § sekä 181 §:n 1 momentti ja 185 §:n 2 momentti sekä

lisätään 182 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 653/2004, uusi 2 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

21) *rajatarkastusviranomaisella* rajavartiolaitosta ja muuta viranomaista, jolla on oikeus rajavartiolaissa (/) tarkoitetun rajatarkastuksen tekemiseen.

12 §

Rajan ylittämistä koskevat säännökset

Rajan ylittämisestä, rajanylityspaikoista ja niiden aukioloajoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta rajavartiolaitoksen, poliisin ja tullin kesken eri rajanylityspaikoilla säädetään rajavartiolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä.

123 §

Säilöön ottamisesta päättäminen ja säilöön otetun sijoittaminen

4 §

Suhde muihin lakeihin

Rajavartiolaitoksen tämän lain nojalla suorittamaan tutkintaan sovelletaan rajavartiolain 27 §:ää.

Säilöön ottamisesta päättää poliisissa kihlakunnan poliisilaitoksen, keskusrikospoliisin, suojelupoliisin tai liikkuvan poliisin päällystöön kuuluva virkamies ja rajavartiolaitoksessa pidättämiseen oikeutettu virkamies tai vähintään majurin arvoinen rajavartiomies sekä rajat tai merivartioalueen päällikkö ja rajatarkastusosaston päällikkö. Säilöön otetulle tai hänen lail-

liselle edustajalleen on ilmoitettava säilöön ottamisen peruste.

Säilöön otettu ulkomaalainen on mahdollisimman pian sijoitettava säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetussa laissa (116/2002) tarkoitettuun säilöönottoyksikköön.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu virkamies voi päättää säilöön otetun ulkomaalaisen sijoittamisesta poikkeuksellisesti poliisin pidätystiloihin, jos:

1) säilöönottoyksiköt ovat tilapäisesti täynnä; tai

2) ulkomaalainen otetaan säilöön kaukana lähimmästä säilöönottoyksiköstä, jolloin säilöön ottaminen saa poliisin pidätystiloissa kestää enintään neljä vuorokautta.

Edellä 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ulkomaalainen voidaan poikkeuksellisesti sijoittaa poliisin pidätystilojen sijasta rajavartiolaitoksen pidätystiloihin, kuitenkin enintään 48 tunniksi.

Alle 18-vuotias voidaan sijoittaa poliisin ja rajavartiolaitoksen pidätystiloihin vain, jos myös hänen huoltajansa tai muu täysi-ikäinen perheenjäsenensä on otettu säilöön poliisin tai rajavartiolaitoksen pidätystiloihin.

Poliisin tai rajavartiolaitoksen pidätystiloihin sijoitettuun ulkomaalaiseen sovelletaan, mitä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetussa laissa säädetään. Pidätystilojen järjestyksen ja turvallisuuden säilyttämiseksi ulkomaalaiseen voidaan kuitenkin soveltaa tarpeellisin osin, mitä tutkintavankeudesta annetun lain (615/1974) 5, 6, 6 a ja 7 §:ssä säädetään, jos mainituissa pykälissä tarkoitettut toimenpiteet ovat sopusoinnussa säilöön ottamisen perusteen kanssa.

174 §

Ajoneuvon kuljettajan ja liikenteenharjoittajan ilmoitus- ja valvontavelvollisuus

Ajoneuvon kuljettaja, aluksen tai ilma-aluksen päällikkö sekä muussa liikennevälineessä oleva liikenteenharjoittajan edustaja on velvollinen valvomaan, ettei kukaan, jolla ei ole siihen

oikeutta, pääse maahan ilman rajatarkastusviranomaisen suostumusta. Aluksen päällikön on annettava rajatarkastusviranomaiselle ennakkoon tieto aluksessa havaitusta salamatkustajasta.

Ajoneuvon kuljettajan ja liikenteenharjoittajan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (/) 19 ja 20 §:ssä.

179 §

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu

Liikenteenharjoittajalle, joka rikkoo 173 §:ssä säädetyn tarkastusvelvollisuuden tai henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 20 §:ssä säädetyn tietojenanto-velvollisuuden, määrätään seuraamusmaksu (*liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu*). Maksun suuruus 173 §:n rikkomisesta on 3 000 euroa kuljetettua henkilöä kohden. Maksun suuruus henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 20 §:n rikkomisesta on 3 000 euroa kutakin sellaista matkaa kohden, jolta ei ole ilmoitettu matkustajatietoja tai ne on ilmoitettu puutteellisesti tai virheellisesti.

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksua ei määrätä, jos:

1) liikenteenharjoittaja osoittaa noudatta-neensa velvollisuuttaan varmistaa, että ulkomaalaisella on kuljetettavaksi otettaessa ollut vaadittava matkustusasiakirja sekä vaadittava viisumi tai oleskelulupa;

2) vaadittava matkustusasiakirja taikka viisumi tai oleskelulupa on osoittautunut väärennetyksi ja väärennös ei ole ollut selvästi havaittavissa;

3) henkilön kuljettaminen ilman vaadittavaa matkustusasiakirjaa taikka viisumia tai oleskelulupaa taikka virhe lentoliikenteen matkustajatiedon antamisessa on tapahtunut kaikki olot huomioon ottaen anteeksiannettavasta huomaamattomuudesta;

4) maksun määrääminen olisi olosuhteet huomioon ottaen muutoin kohtuutonta.

Edellä 2 momentin 1 kohtaa ei sovelleta määrättäessä maksua henkilötietojen käsittelystä ra-

javartiolaitoksessa annetun lain 20 §:n rikkomisesta.

181 §

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrääminen

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrää rajatarkastuksen yhteydessä sen rajavartioston tai merivartioston komentaja, apulaiskomentaja taikka raja- tai meritoimiston päällikkö, jonka toimialueella tämän lain 173 §:n tai henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 20 §:n rikkominen on havaittu. Jos rajatarkastusviranomaisena on toiminut poliisi, liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrää kihlakunnan poliisilaitoksen päällystöön kuuluva virkamies. Jos rajatarkastusviranomaisena on toiminut tulliviranomainen, liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrää tullipiirin päällikkö tai tullipiirin valvontayksikön päällikkö.

182 §

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun poistaminen

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske seuraamusmaksua, joka määrätään henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 20 §:n rikkomisesta.

185 §

Ulkomaalaisrikkomus

Ulkomaalaisrikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 174 tai 175 §:ssä taikka henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 19 tai 20 §:ssä säädetyn velvollisuutensa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

järjestylain 4 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 27 päivänä kesäkuuta 2003 annetun järjestylain (612/2003) 4 ja 21 § seuraavasti:

4 §

Päihdyttävän aineen nauttiminen

Päihdyttävän aineen nauttiminen on kiellettyä yleisellä paikalla taajamassa, rajavartiolaissa (/) tarkoitettulla rajanylityspaikalla ja julkisessa liikenteessä olevassa kulkuneuvossa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske erityisen luvan tai ilmoituksen mukaista anniskelu- aluetta taikka yksityisessä käytössä olevan kulkuneuvon sisätilaa. Se ei liioin koske alkoholi- juoman nauttimista puistossa tai muulla siihen verrattavalla yleisellä paikalla siten, että nauttiminen sekä siihen liittyvä oleskelu ja käyttäyty-

minen ei estä tai kohtuuttomasti vaikeuta muiden oikeutta käyttää paikkaa varsinaiseen tarkoitukseensa.

21 §

Menettämisseuraamus, hävittäminen ja pois ottaminen

Rikoksentekovälineen sekä rikoksella tuotetun, valmistetun tai aikaansaadun taikka rikoksen kohteena olleen esineen tai omaisuuden valtiolle menetetyksi tuomitsemisesta säädetään rikoslain 10 luvussa.

Poliisi sekä rajanylityspaikalla ja sellaisessa yleiseen liikenteeseen käytettävässä kulkuneuvossa, jossa rajatarkastus suoritetaan, myös rajavartiomies voi ottaa pois 9 ja 10 §:ssä tarkoitettua esineen tai aineen siltä, jonka hallussa se on. Poliisi voi lisäksi ottaa pois 13 §:ssä tarkoitettua aineen siltä, jonka hallussa se on. Pidättämiseen

oikeutetulla virkamiehellä on oikeus todistettavasti hävittää 9 sekä 10 §:ssä tarkoitettu esine tai aine, joka voidaan takavarikoida, jos se on vähäarvoinen ja jos on ilmeistä, että tuomioistuimien tuomitsisi sen valtiolle menetetyksi. Päälystykseen kuuluvalla poliisimiehellä on oikeus todistettavasti hävittää myös 13 §:ssä tarkoitettu aine astioineen, jos aine astioineen on vähäarvoinen.

Poliisi sekä rajanylityspaikalla ja sellaisessa yleiseen liikenteeseen käytettävässä kulkuneuvossa, jossa rajatarkastus suoritetaan, myös rajavartiomies voi järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi ottaa pois vastoin 4 §:n säännöksiä päihdyttävää ainetta nauttineelta henkilöltä tällä hallussaan olevan, avatussa tai avoimessa astiasa olevan, aineen ja todistettavasti hävittää sen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

poliisilain 10 a ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun poliisilain (493/1995) 10 a ja 21 §, sellaisena kuin niistä on 10 a § laissa 21/2001, seuraavasti:

10 a §

Rajatarkastus ja tullitoimenpiteet

Poliisimiehellä on oikeus rajatarkastustehtävässä suorittaa rajavartiolaissa (/) tarkoitettu rajatarkastus rajanylityspaikalla tai muussa rajavartiolain 14 §:ssä säädettyssä paikassa mainitun lain 28 ja 29 §:ssä säädettyin toimivaltuuksin.

Poliisimiehellä on laittomasti valmistetun, maahantuodun tai hallussa pidetyn esineen tai

aineen takavarikoimiseksi oikeus tullilain (1466/1994) mukaisiin tullitoimenpiteisiin mainitun lain 14 §:ssä säädettyin toimivaltuuksin. Jos tullitoimenpiteen suorittaminen edellyttää henkilönkatsastuksen tai muun kuin henkilön matkatavaroihin tai päällysvaatteisiin kohdistuvan tarkastuksen toteuttamista esitutkintaa suoritettamatta, tällaisen toimenpiteen suorittamisessa noudatetaan, mitä tullilain 15 §:ssä säädetään. Toimenpiteestä päättää kuitenkin päällystykseen kuuluva poliisimies.

21 §

Kulkuneuvon pysäyttäminen ja siirtäminen

Poliisimiehellä on oikeus määrätä kulkuneuvo pysäytettäväksi, jos se on tarpeen etsintäkuulutetun tai muun kiinniotettavan tavoittamiseksi, kulkuneuvon käyttöön liittyvän valvonnan tai rajatarkastuksen suorittamiseksi, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi.

Poliisimiehellä on oikeus siirtää kulkuneuvo tai määrätä se siirrettäväksi, jos se on tarpeen

kulkuneuvon käyttöön liittyvän valvonnan tai rajatarkastuksen suorittamiseksi, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka rikoksen estämiseksi.

Tieliikenteen valvonnasta säädetään tieliikennelaissa (267/1981). Ilma-aluksen määräämisestä laskeutumaan säädetään ilmailulaissa (281/1995).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

tullilain 14 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun tullilain (1466/1994) 14 a §, sellaisena kuin se on laissa 241/2001, seuraavasti:

14 a §

Tullimiehellä on oikeus rajatarkastustehtävissä suorittaa rajavartiolaissa (/) tarkoitetu rajatarkastus rajanylityspaikalla tai muussa rajavartiolain 14 §:ssä säädettyssä paikassa mai-

nitun lain 28, 29, 36 ja 38 §:ssä säädettyin toimivaltuuksin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 2 a luvun 9 §:n 2 momentti ja 24 luvun 3 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 9 §:n 2 momentti laissa 613/2003 ja 24 luvun 3 § laissa 531/2000, sekä

lisätään 16 lukuun uusi 4 a § seuraavasti:

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikeskosta

9 §

Rikesakkorikkomukset

Rikesakko voidaan säätää tieliikennelain (267/1981), ajoneuvolain (1090/2002) tai vesiliikennelain (463/1996) taikka niiden nojalla annettujen sellaisten säännösten tai määräysten vähäisestä rikkomisesta, jotka koskevat:

- 1) jalankulkijoita;
- 2) moottorittoman ajoneuvon kuljettajaa;
- 3) moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita, kuntoa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavia asiakirjoja, moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevää ja tarpeetonta ajoa, henkilökuljetusta, kuljettajan tai matkustajan henkilökohtaisen suojavälineen käyttöä, muita kuljettajaa koskevia liikennesääntöjä tai liikenteen ohjauslaittein osoitettuja käskyjä, kieltoja tai rajoituksia;
- 4) suurimman sallitun nopeuden ylittämistä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla;
- 5) ajoneuvon katsastusta ja rekisteröitäväksi ilmoittamista; taikka
- 6) vesillä liikujaa koskevia yleisiä velvollisuuksia, vesikulkuneuvon rakennetta, varusteita ja kuntoa, vesiliikenteeseen liittyvien asiakirjojen esittämisvelvollisuutta tai vesiliikennettä koskevia alueellisia kieltoja ja rajoituksia.

16 luku

Rikoksista viranomaisia vastaan

4 a §

Niskoittelu rajavartiomiestä vastaan

Joka

- 1) jättää noudattamatta rajavartiomiehen tehtävän suorittamiseksi toimivaltansa rajoissa antaman käskyn tai kiellon,

2) kieltäytyy antamasta rajavartiomiehelle rajavartiolain (/) 36 §:n 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja,

3) jättää noudattamatta rajavartiolain 38 §:ssä tarkoitettua, rajavartiomiehen liikenteen ohjaamiseksi taikka kulkuneuvon pysäyttämiseksi taikka siirtämiseksi antaman selvästi havaittavan merkin tai määräyksen,

4) jättää noudattamatta meripelastusjohtajan meripelastuslain (1145/2001) 11 a §:n nojalla antaman kiellon tai määräyksen tai

5) hälyttää aiheettomasti rajavartiomiehen tai antamalla vääriä tietoja vaikeuttaa rajavartiomiehen toimintaa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *niskoittelusta rajavartiomiestä vastaan* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

24 luku

Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkauksesta

3 §

Julkisrauhan rikkominen

Joka oikeudettomasti

1) tunkeutuu taikka menee salaa tai toista harhauttaen virastoon, liikehuoneistoon, toimistoon, tuotantolaitokseen, kokoustilaan taikka muuhun vastaavaan huoneistoon tai rakennukseen tai sellaisen rakennuksen aidatulle piha-alueelle taikka kasarmialueelle tai muulle puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen käytössä olevalle alueelle, jolla liikkuminen on asianomaisen viranomaisen päätöksellä kielletty, taikka

2) kätkeytyy tai jää 1 kohdassa tarkoitettuun paikkaan,

on tuomittava *julkisrauhan rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Julkisrauhan rikkomisena ei kuitenkaan pidetä tekoa, josta on aiheutunut ainoastaan vähäinen haitta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

pakkokeinolain 1 luvun 6 §:n ja 5 a luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 6 §:n 4 kohta ja 5 a luvun 5 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 6 §:n 4 kohta laissa 646/2003 ja 5 a luvun 5 §:n 3 momentti laissa 1300/2003, seuraavasti:

1 luku

Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen

6 §

Pidättämiseen oikeutettu virkamies

Pidättämisestä päättää *pidättämiseen oikeutettu virkamies*. Pidättämiseen oikeutettuja virkamiehiä ovat:

— — — — —
4) rajavartiolaitoksen päällikkö ja apulaispäällikkö, rajavartiolaitoksen esikunnan raja- ja meriosaston osastopäällikkö, rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikkö, toimistopäällikkö ja ylitarkastaja, rajavartioston ja merivartioston komentaja ja apulaiskomentaja, rajavartioston ja merivartioston rajatoimiston ja meritoimiston päällikkö sekä rajatarkastusosaston päällikkö ja varapäällikkö.

5 a luku

Telekuuntelu, televalvonta ja tekninen tarkkailu

5 §

Toimenpiteestä päättäminen

— — — — —
Tutkinnaajohtajan esityksestä esitutinnan toimittamisesta vastaavan poliisiyksikön päällikkönä tai apulaispäällikkönä toimiva poliisimies päättää muusta kuin 1 momentissa tarkoitetusta teknisestä kuuntelusta. Tullilaitoksen toimittamassa esitutkinnassa päätöksen tekee Tullihallituksen valvontaosaston tai valvontaosaston tutkinnasta vastaavan yksikön päällikkö taikka tullipiirin päällikkö sekä rajavartiolaitoksen toimittamassa esitutkinnassa rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikkö, toimistopäällikkö tai ylitarkastaja. Jos

tutkinnanjohtajana on virallinen syyttäjä, päätöksen tekee kyseinen syyttäjä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 76 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1199/2002, uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 76 a ja 96 a § seuraavasti:

76 §

Perusteet väliaikaiseen ajokieltoon määräämiselle

Rajavartiomies voi rajatarkastustehtävän yhteydessä määrätä ajo-oikeuden haltijan väliaikaiseen ajokieltoon ja ottaa ajokortin haltuunsa:

1) jos on todennäköistä syytä epäillä hänen syyllistyneen rikoslain 23 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:ssä tarkoitettuun rattijuopumusrikokseen;

2) jos on syytä epäillä hänen syyllistyneen rikoslain 23 luvun 3 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun rattijuopumusrikokseen.

76 a §

Rajavartiolaitoksen määräämän ajokieltoasian siirtäminen poliisille

Rajavartiolaitoksen on siirrettävä väliaikaisen ajokiellon määräämistä koskeva asia ajokiel-

lon määräämisen jälkeen viipymättä poliisin käsiteltäväksi. Rajavartiomiehen määräämästä väliaikaisesta ajokiellosta on muutoin voimassa, mitä poliisin määräämästä väliaikaisesta ajokiellosta säädetään.

96 a §

Suojakypärän käytön valvonta

Rajavartiomiehellä ja tullimiehellä on liikenteen valvontaan liittyvässä virkatehtävässään sama oikeus kuin poliisilla valvoa suojakypärän käyttämistä koskevien säännösten noudattamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 11 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun lain (541/2003) 11 §:n 1 momentin 8 kohta sekä 17 §:n 2 momentin johdantokappaleen ruotsinkielinen sanamuoto ja momentin 11 kohta sekä
lisätään 11 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta sekä 17 §:n 2 momenttiin uusi 12 kohta seuraavasti:

11 §

Oikeus tietojen saantiin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada tietoja seuraavasti:

8) lääninhallitukselta liikennelupatiedot ja autokoululupatiedot;

9) rajavartiolaitokselta väliaikaista ajokieltoa ja sen perusteita sekä ajokortin haltuunottoa koskevia tietoja.

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

11) Ahvenanmaan maakunnan ja toisen ETA-valtion ajoneuvojen tai ajokorttien rekisteröintitehtäviä hoitavalle tai niihin liittyviä valvonta-tehtäviä hoitavalle viranomaiselle ajoneuvojen ja ajokorttien rekisteröintitehtävien, valvonta-toimien ja luovuttamiseen liittyvien toimenpiteiden suorittamiseksi tarpeelliset tiedot;

12) rajavartiolaitokselle rikosta ja siitä seuranneita rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevia tietoja rajaturvallisuuden ylläpitämistä, esitutkintaa ja muuta tutkintaa, etsintää, pelastustehtävää ja ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitetun liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrittämistä varten sekä henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte henkilön tunnistamista varten.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Laki

aluevalvontalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 18 päivänä elokuuta 2000 annetun aluevalvontalain (755/2000) 30 §:n 4 momentti sekä muutetaan 20 §:n 3 momentti, 24 §:n 2 momentti, 30 §:n 1 momentti ja 35 §:n 2 momentti seuraavasti:

20 §

Lupaviranomainen ja lupahakemus

Asian, joka koskee luvan myöntämistä 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun toimintaan rajavyyhykkeellä tai kyseisen luvan peruuttamista, käsittelee ja ratkaisee kuitenkin rajavartiolaitos.

30 §

Tekninen valvonta

Puolustusvoimilla ja rajavartiolaitoksella on hallinnassaan olevalla alueella sekä meren rannikolla ja merellä oikeus suorittaa muuhun kuin vakituksena asuntona olevaan rakennukseen tai muutoin kotirauhan piiriin kuuluvaan rakennukseen tai alueeseen kohdistuvaa teknistä valvontaa osana aluevalvontaa sekä 44 §:ssä ja rikoslain (39/1889) 17 luvun 7 b §:ssä tarkoitettujen rikosten ennalta estämiseksi, sanotuista rikoksista epäiltyjen tunnistamiseksi sekä erityisten valvontakohteiden vartioimiseksi.

24 §

Aluevalvontaviranomaisten tehtävät

Rajavartiolaitos huolehtii aluevalvonnasta valtakunnan rajoilla sekä siellä, minne sen toiminta rajavartiolain (/) 4 §:n mukaan kohdentuu.

35 §

Aluerikkomuksen ja alueloukkauksen tutkinta

Aluerikkomuksen ja alueloukkauksen esitutkinnan toimittaa poliisi taikka rajavartiolaitos siten kuin rajavartiolaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

kalastuslain 96 ja 101 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetun kalastuslain (286/1982) 96 §:n 1 momentti ja 101 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 96 §:n 1 momentti laissa 1066/2004 ja 101 §:n 2 momentti laissa 112/1985, seuraavasti:

96 §

Poliisin, kalastusviranomaisen ja rajavartiolaitoksen tulee valvoa, että kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan, ja sen mukaan kuin jäljempänä säädetään, ottaa talteen

luvattomalla kalastuksella saatu saalis ja luvattomassa kalastuksessa käytetyt välineet samoin kuin tämän lain mukaan luvattomana pidettävä kuljetus- tai kauppatarvike.

101 §

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tulee myös valan tehneen kalastuksenvälvojan, poliisin ja rajavartiomiehen sekä siellä, missä vesialue tai kalastusalue kuuluu valtiolle, poliisin, rajavartiomiehen ja muun viranomaisen, jonka velvollisuutena on sellaisella alueella val-

voa kalastuksesta annettujen säännösten ja määräysten noudattamista, ottaa talteen luvattoman kalastuksen harjoittajan pyydykset, saalis ja kalakuväline, josta pyyntiä on harjoitettu.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

luonnonsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 20 päivänä joulukuuta 1996 annettuun luonnonsuojelulakiin (1096/1996) uusi 60 a § seuraavasti:

8 luku

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Toimenpidekiellot, pakkokeinot ja rangaistukset

60 a §

Rajavartiolaitoksen valvontatehtävät

Rajavartiolaitos osallistuu tämän lain noudattamisen valvontaan luonnonsuojelualueilla.

Laki

muinaismuistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä kesäkuuta 1963 annetun muinaismuistolain (295/1963) 22 ja 24 § sekä lisätään 20 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 941/2002, uusi 5 momentti seuraavasti:

20 §

Laivalöytöjen ja niitä koskevien säännösten noudattamisen valvontaa suorittaa muiden tässä laissa säädettyjen viranomaisten lisäksi rajavartiolaitos.

22 §

Päätöksestä, jota tarkoitetaan 5 §:n 2 momentissa tai 8 §:n 1 momentissa, on viipymättä lähetettävä jäljennös Museovirastolle ja asianomaisen kihlakunnan poliisilaitokselle. Laivalöytöä koskevan päätöksen jäljennös on lähetettävä myös rajavartiolaitoksen asianomaiselle hallintoyksikölle.

24 §

Ilmoitukset, joista säädetään 13 §:n 1 momentissa, 14 tai 16 §:ssä taikka 20 §:n 3 momentissa, voidaan tehdä sekä 16 §:n 1 momentissa tarkoitettu esine antaa myös poliisille. Laivalöytöä koskevan ilmoituksen voi tehdä ja siihen liittyvän esineen antaa myös rajavartiolaitokselle. Poliisin ja rajavartiolaitoksen on viipymättä toimitettava ilmoitukset ja esineet Museovirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

valtion virkamieslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun valtion virkamieslain (750/1994) 4 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1383/1995, 480/1999 ja 108/2000, seuraavasti:

4 §

Virkoja voidaan perustaa palkkauksiin käytävissä olevien määrärahojen rajoissa.

Säännökset virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja muuttamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Seuraavia virkoja ei saa perustaa, lakkauttaa eikä niiden nimeä muuttaa, ellei kutakin virkaa ole valtion talousarviossa eritelty:

1) valtioneuvoston oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin sekä oikeuskanslerinviraston kansliapäällikön virat;

2) ministeriön osastopäällikön ja apulaisosastopäällikön virat sekä niitä vastaavat ja ylemmät ministeriön virat;

3) ulkoasiainhallinnon valtiosihteerin ja alivaltiosihteerin virat sekä ulkoasiainneuvoksen ja sitä vastaavat kehitysyhteistyöneuvoksen virat;

4) jäljempänä 12 luvussa tarkoitetut tuomarin virat;

5) välittömästi ministeriön alaisen viraston päällikön virat lukuun ottamatta asetuksella säädettyjä virkoja;

6) puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin tai amiraalin, puolustusvoimien pääinsinöörin, puolustusvoimien ylilääkärin, kenttäpiispan ja asessorin virat;

7) rajavartiolaitoksen päällikön ja apulaispäällikön sekä kenraalin tai amiraalin virat;

8) ympäristölupaviraston johtajan ja ympäristöneuvoksen virat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa 22 päivänä elokuuta 2003 annetun lain (761/2003) 14 § ja 19 §:n 1 momentin 3 kohta sekä lisätään lakiin uusi 47 a § seuraavasti:

14 §

Muiden viranomaisten tietojen luovuttaminen poliisille suorakäyttöisesti tallettamalla tai konekielisessä muodossa tallettamista varten

Poliisin henkilörekistereihin voivat, siten kuin rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, suora-
käyttöisesti tallettamalla tai konekielisessä muodossa tallettamista varten luovuttaa:

1) oikeushallinto-, kriminaalihuolto- ja vankeinhoitoviranomaiset sekä oikeusrekisterikeskus etsintäkuuluttamiaan henkilöitä koskevia tietoja sekä vankeinhoitoviranomaiset henkilötuntomerkitietoja vapauteen kohdistuvaa rangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä;

2) tullilaitos ja sotilasviranomaiset etsintäkuuluttamiaan henkilöitä koskevia tietoja, ulkomaalaisia koskevia tietoja, henkilöllisyyttä koskevia tietoja ja henkilötuntomerkitietoja ulkomaalaisista sekä rajavartiolaitoksen ja tullilaitoksen toimivaltaan kuuluvien rikosten ennalta estämiseksi ja selvittämiseksi tarpeellisia tietoja;

3) ulkoasiainhallintoviranomaiset tietoja passi- ja viisumipäätöksistä sekä oleskelulupa- ja työlupapäätöksistä;

4) rajavartiolaitos 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, joita on tarpeen käsitellä poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sellaisten tehtävien suorittamiseksi, jotka rajavartiolaissa (/) tai muualla laissa säädetään rajavartiolaitokselle, sekä 3 §:ssä tarkoitettuja tietoja, joita on tarpeen käsitellä poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen sellaisten tehtävien suorittamiseksi, jotka rajavartiolaissa tai muualla laissa säädetään rajavartiolaitokselle.

19 §

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Poliisi saa luovuttaa muista poliisin henkilörekistereistä kuin 30 §:ssä tarkoitettusta Europol-tietojärjestelmästä ja 31 §:ssä tarkoitettusta kansallisesta Schengen-tietojärjestelmästä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhtey-

den avulla tai konekielisessä muodossa tietoja, jotka ovat tarpeen:

— — — — —
 3) rajavartiolaitokselle 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, joita on tarpeen käsitellä poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sellaisten tehtävien suorittamiseksi, jotka rajavartiolaitaissa tai muualla laissa säädetään rajavartiolaitokselle, ja 3 §:ssä tarkoitettuja tietoja, joita on tarpeen käsitellä poliisilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen sellaisten tehtävien suorittamiseksi, jotka rajavartiolaitaissa tai muualla laissa säädetään rajavartiolaitokselle, sekä tietoja, jotka ovat tarpeen rajavalvontaa, rajatarkastuksien toteuttamista sekä henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa varten;
 — — — — —

7 luku

Rekisteröidyn oikeudet

47 a §

Rajavartiolaitoksen poliisin tietojärjestelmiin suorakäyttöisesti tallettamien tietojen tarkastaminen, poistaminen ja luovuttaminen

Rajavartiolaitoksen esikunnalle on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen ennen rajavartiolaitoksen suorakäyttöisesti poliisin tietojärjestelmiin tallettamaan tietoon kohdistuvaa arkistointia, poistamista, luovuttamista, tarkastusoikeuden käyttämisen johdosta selvityksen antamista sekä ennen tietojen käsittelystä informoimista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

turvallisuusselvityksistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuusselvityksistä 8 päivänä maaliskuuta 2002 annetun lain (177/2002) 8 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 8 §:n 1 momentti osaksi laissa 766/2003, seuraavasti:

8 §

Turvallisuusselvityksen tekeminen

Turvallisuusselvitys voi perustua vain sellaisiin rekisteritietoihin, jotka sisältyvät:

1) henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003) tarkoitettuun poliisiasiain tietojärjestelmään, hallintoasiain tietojärjestelmään tai suojelupoliisin toiminnalliseen tietojärjestelmään;

2) rikosrekisteriin tai liiketoimintakieltorekisteriin;

3) oikeushallinnon tietojärjestelmiin syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista taikka tuomiolauselmajärjestelmään;

4) pääesikunnan pitämiin rikostietorekisteriin sekä turvallisuustietorekisteriin;

5) rajavartiolaitoksen esikunnan pitämään rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän tutkinta- ja virka-apurekisteriin tai lupa- ja valvonta-asioiden rekisteriin;

6) tullihallituksen pitämään tutkinta- ja virka-apujärjestelmään;

7) väestötietojärjestelmään; taikka

8) ulkomaalaisrekisteriin kuuluviin, ulkoasiainministeriön pitämiin viisumiasioiden osarekisteriin ja maahantuloedellytysten osarekisteriin.

Poliisiasiain tietojärjestelmään kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon sekä rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän tutkinta- ja virka-apurekisteriin kuuluvaan rikosilmoitushakemistoon sisältyvää tietoa saa käyttää vain,

jollei rikosilmoitusta ole syytä epäillä perusteettomaksi. Tällaista tietoa käytettäessä on tarkastettava, missä vaiheessa asian käsittely silloin on. Tuomiolauselmajärjestelmään sisältyvää tietoa ei saa käyttää, jos vastaava tieto on sitä koskevan lain säännöksen nojalla poistettu muusta 1 momentissa mainitusta rekisteristä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

kansalaisuuslain 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä toukokuuta 2003 annetun kansalaisuuslain (359/2003) 48 §:n 1 momentti seuraavasti:

48 §

Tiedonsaantioikeus rekistereistä

Ulkomaalaisvirastolla on sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus sen lisäksi, mitä muualla on säädetty, salassapitosäännösten estämättä saada maksutta asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitulla tavalla tietoja, jotka ovat välttämättömiä Suomen kansalaisuuden saamisen, säilyttämisen, menettämisen ja siitä vapautumisen edellytysten selvittämiseksi sekä

kansalaisuusaseman määrittämiseksi seuraavasti:

- 1) rajavartiolaitoksen toiminnallisesta tietojärjestelmästä;
- 2) tietoja sakkorekisteristä; ja
- 3) verohallinnon tietojärjestelmistä verovelvollisen tuloja ja varallisuutta koskevia tietoja ja muita verotustietoja.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

meripelastuslain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä marraskuuta 2001 annetun meripelastuslain (1145/2001) 14 §:n 3 momentti seuraavasti:

14 §

Oikeus tietojen saamiseen viranomaisilta

män tietoja voidaan vaaratilanteessa tarvittaessa käyttää etsintä- ja pelastustoimenpiteiden järjestämiseksi.

Henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (/) 3 §:ssä tarkoitetun rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestel-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

vesiliikennelain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 20 päivänä kesäkuuta 1996 annetun vesiliikennelain (463/1996) 24 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 547/1999, uusi 3 momentti seuraavasti:

24 §

Rangaistukset

Rikesakosta seuraamuksena vesillä liikkujaa koskevia yleisiä velvollisuuksia, vesikulkuneuvon rakennetta, varusteita ja kuntoa, vesiliikenteeseen liittyvien asiakirjojen esittämisvelvollisuutta sekä vesiliikennettä koskevia alueellisia

kieltoja ja rajoituksia koskevien säännösten noudattamatta jättämisestä säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja 5 momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

sähköisen viestinnän tietosuojalain 36 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä kesäkuuta 2004 annetun sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 36 §:n 1 momentti seuraavasti:

36 §
Eräiden muiden viranomaisten tiedonsaanti-oikeus

viranomaisten oikeudesta saada tunnistamistietoja rikoksen selvittämiseksi säädetään pakkokeinolaissa (450/1987).

Viranomaisten oikeudesta saada tunnistamistietoja rikosten ennalta estämiseksi ja paljastamiseksi säädetään poliisilaissa (493/1995), rajavartiolaissa (/) ja tullilaissa (1466/1994). Vi-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Laki

metsästyslain 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun metsästyslain (615/1993) 88 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1068/2004, seuraavasti:

88 §
Lain noudattamisen valvonta

laan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.

Poliisin, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaisten sekä 63 §:n 4 momentissa tarkoitettujen metsästyksenvartijoiden tulee toimialueel-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 2005